

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Katedra pomocných věd historických a archivního studia

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Jitka Marečková

České kraje v historickogeografických proměnách

**Czech Provinces and their Development in the Historical
Geographical Context**

Praha, 2012

prof. PhDr. Eva Semotanová, DrSc.

Poděkování

Chtěla bych poděkovat především prof. PhDr. Evě Semotanové, DrSc. za vedení této práce, dále všem kolegům z Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze a Ing. Tomáši Bayerovi, PhD. V neposlední řadě pak děkuji za podporu své rodině.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 21.5.2012

podpis

Abstrakt

Krajské zřízení v Čechách vzniklo již v období středověku a přetrvalo s většími či menšími přestávkami až do dnešní doby. Jako důležitý pramen k poznání vývoje těchto správních obvodů, které ve své historii prošly mnoha reformami a změnami, může posloužit dosud poněkud neprávem opomíjený kartografický materiál, zejména mapy krajů, které byly vydávány od 18. století a především ve starším období byly hojně využívány širšími vrstvami obyvatelstva. Jediný soupis těchto dokumentů doposud poskytoval František Roubík ve svém Soupisu map českých zemí, ten však je již dnes značně zastaralý a rovněž přináší značně nejednotné informace. Předkládaná práce si klade za cíl především poskytnout podrobnější soupis těchto map v podobě katalogu a přinést bližší informace o jednotlivých tvůrcích map a nakladatelích.

Klíčová slova: mapy, historická geografie, kraje, správní obvody, státní správa

Abstract

Regional administration in Bohemia originated already in the Middle Ages and has survived till these days as an basic constituent of the state administration. Cartographical material, especially maps of provinces, which has been so far rather neglected, is very interesting and important source for the cognition of the development of Czech provinces. These maps have been issued since the 18th century and especially in the earlier period had been widely used by general public. The only list of these documents „Soupis map českých zemí“ compiled by František Roubík provides outdated and inconsistent informations. The primary aim of this work is to provide a more detailed list of these maps in the form of a catalog and bring more informations on the various creators and publishers of the maps.

Key words: maps, historical geography, provinces, districts of administrations, state administration

Obsah

1. Úvod.....	8
2. Použité prameny a literatura, zhodnocení.....	12
2.1. Kartografické prameny k dějinám českých krajů a jejich uložení.....	12
2.2. Písemné prameny k dějinám krajské správy v Čechách.....	13
2.3. Literatura k dějinám krajského zřízení v Čechách a příslušným kartografickým dokumentům.....	14
3. Vývoj krajského zřízení v Čechách od počátků do současnosti.....	19
3.1. Vývoj územně správního zřízení v Čechách do počátku 18. století (úděly, hradská soustava, formování krajů).....	19
3.2. Krajské zřízení v letech 1714 – 1848.....	22
3.3. Krajské reformy v polovině 19. století a zánik krajů v roce 1868.....	23
3.4. Územně správní vývoj ve 20. století.....	24
4. Kartografická díla a reflexe krajského zřízení.....	27
4.1. Od nejstaršího období do činnosti Františka Jakuba Jindřicha Kreibicha.....	27
4.2. Od Kreibichových map do konce krajského zřízení v druhé polovině 19. století.....	28
4.3. Od obnovení krajů v roce 1949 do současnosti.....	29
4.4. Rukopisné mapy českých krajů.....	30
5. Katalog.....	32
5.1. Do r. 1714.....	35
5.1.1. Aretinova mapa Čech.....	35
5.1.2. Mapa Čech Mauritia Vogta.....	37
5.2. 1714-1751.....	39
5.2.1. Johann Christoph Müller a jeho přínos pro mapový obraz Čech.....	39
5.2.2. Johann Glocksperger a jeho mapy českých krajů.....	42
5.2.3. Ostatní mapy krajů.....	46
5.3. 1751-1850.....	49
5.3.1. Mapy krajů z díla Bernardina Erbera.....	49
5.3.2. Mapy krajů Homannových dědiců.....	54
5.3.3. Mapy krajů Franze Johanna Josepha von Reillyho.....	63
5.3.4. Mapy krajů Antona Elsenwanger a jeho dědiců.....	66
5.3.5. Mapy krajů Petra Franzy.....	72

5.3.6. Mapy krajů Josepha Karla Kindermanna.....	77
5.3.7. Mapy krajů Františka Jakuba Jindřicha Kreibicha	79
5.3.8. Mapy krajů Marca Berry.....	87
5.3.9. Mapy krajů Johanna Lotha	92
5.3.10. Ostatní mapy krajů.....	97
5.4. 1850-1855	102
5.5. 1855-1868	104
5.5.1. Mapy krajů Eduarda Schmidta	104
5.5.2. Ostatní mapy krajů.....	112
5.6. 1949-1960	117
5.7. 1960-1990	120
5.8. Od r. 2000	122
6. Závěr	126
7. Mapy českých krajů – přehled	128
8. Rejstřík jmenný.....	144
9. Seznam použitých pramenů a literatury.....	148
9.1. Použité prameny	148
9.1.1. Databáze a sbírky.....	148
9.1.2. Edice	149
9.1.3. Zákony a legislativa	150
9.1.4. Zdrojové dokumenty.....	151
9.2. Použitá literatura	152
10. Seznam vyobrazení	157
11. Obrazová příloha.....	159

Seznam použitých zkratek

AV ČR	Akademie věd České republiky
inv. č.	inventární číslo
NA ČR	Národní archiv České republiky
NK ČR	Národní knihovna České republiky
PřF UK	Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy
pozn.	poznámka
sig.	signatura
SOA	Státní oblastní archiv
sys. č.	systemové číslo

1. Úvod

Územně správní zřízení v různých podobách provázelo obyvatele Čech již téměř od počátků českého státu. Zpočátku se jednalo o nepříliš stabilní celky, které často měnily své hranice, postupně však začalo docházet k jejich stále větší stabilizaci a ve vrcholném středověku je již možno hovořit o skutečných krajích. Jako přesně vymezené správní obvody pak existovaly od první čtvrtiny 18. století a s kratšími či delšími pauzami – kraje byly zrušeny v období let 1868-1949 a 1989-2000 - se zachovaly dodnes. To mimo jiné dokládá jejich význam – přestože, jak již bylo řečeno a bude rovněž naznačeno v dalších kapitolách této práce, byly za posledních sto padesát let kraje dvakrát zrušeny, vždy se ozývaly více či méně úspěšné hlasy po jejich znovuobnovení a toto členění mezi obyvateli např. pro geografické určení původu člověka jako obyvatele určitého kraje běžně přetrvávalo.

Regiony jako správní, hospodářské a kulturní celky měly ve všech obdobích své existence pro své obyvatele zásadní význam, a to nejen po stránce hospodářské, politické nebo vojenské, ale rovněž např. jazykové, etnické apod. K tomuto tématu je třeba odkázat na mnohé starší i novější teoretické nebo naopak na konkrétní území zaměřené práce a studie odborníků z nejrůznějších vědních oborů – spadají do oblasti zájmu historiků, geografů, etnografů, archeologů, památkářů nebo krajinných ekologů, lze je zkoumat z hlediska sociologického, demografického apod. Právě tato transdisciplinarita umožňuje velice zajímavý pohled na regionální problematiku. Na teoretické úrovni se věnovali regionům z historického pohledu např. Eva Semotanová¹, Jiří Bartoš² nebo Václav Bůžek³; odlišný a především pro historiky velice zajímavý pohled na věc přináší např. studie sociálního geografa Pavla Chromého⁴, který se v ní mimo jiné zabývá regionální identitou a jejím vymezením. Z jednotlivých území pak byly např. zpracovány monografie k historickému vývoji východních Čech⁵ nebo studie k jižním Čechám⁶, které se snaží vymezit tyto tradiční

---

¹ SEMOTANOVÁ, Eva. Historické regiony a regiony současnosti - jiný pohled. In *Středočeský sborník historický* 28-29. Praha : Státní oblastní archiv, 2002-2003, s. 127-139. TÁŽ. K problematice regionů – časoprostorových průsečíků. In *Regiony – časoprostorové průsečíky?*. Vědecká redakce Robert Šimůnek. Praha : Historický ústav Akademie věd České republiky, 2009, s. 7-25. Práce Historického ústavu AV ČR, v. v. i., sv. 21.

² BARTOŠ, Josef. Pojetí regionu v historiografii. In *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis Facultas Philosophica. Historica* 27. Olomouc : Univerzita Palackého, 1996, s. 127-133.

³ BŮŽEK, Václav. Region v historickém diskursu. In *Jihočeský sborník historický* 72. České Budějovice : Jihočeské muzeum, 2003, s. 5-13.

⁴ CHROMÝ, Pavel. Formování regionální identity : nezbytná součást geografických výzkumů. In *Geografie na cestách poznání*. Praha : Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, 2003, s. 163-178.

⁵ MUSIL, František, FELCMAN, Ondřej, ed. a ČECHURA, Jaroslav, ed. *Dějiny východních Čech : v pravěku a středověku (do roku 1526)*. Vyd. 1. Praha : NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2009. Nejnověji pak

regiony v jejich dějinných etapách a zjistit, jaká území byla jako součásti regionu v průběhu dějin chápána. Významnou roli ke stále oblíbenějšímu tématu regionů sehrávají také různé konference a sympozia a jejich výstupy, jako příklad je možno uvést konferenci Regiony – časoprostorové průsečíky, která proběhla pod záštitou Historického ústavu AV ČR v roce 2008 v Praze⁷ nebo soubor statí evropských badatelů zabývajících se historickými regiony a jejich hranicemi, regionální identitou a pamětí a rovněž otázkami regionální správy⁸.

Nejstarší mapa Čech, která obsahuje krajské členění, pochází z roku 1619. Mapy jednotlivých českých krajů vznikaly již od počátku 18. století, a to zpočátku především jako rukopisné soubory nebo jednotliviny, které pravděpodobně vznikaly z důvodu praktické potřeby jednotlivců nebo úředních institucí. Jistou výjimku tvořily tištěné mapy hraničních krajů (např. Loketsko, Chebsko), které vznikly v první polovině 18. století především v německých a nizozemských dílnách a dokazují tak zájem okolních zemí o tato území. Z tohoto období pochází již i první tištěné mapy všech českých krajů. Dobová poptávka vyjadřující potřebu tohoto typu map mezi širšími vrstvami obyvatelstva však neustále narůstala a brzy na ní odpověděli někteří zahraniční a později i čeští vydavatelé. Od druhé poloviny 18. století tak je již dochována souvislá řada tištěných map těchto správních celků. Zpočátku spíše honosné a graficky výpravnější mapy se až na výjimky (např. Lothovy mapy) neustále zjednodušovaly, čímž stoupala jejich cenová dostupnost běžnému obyvatelstvu. Především pak od 19. století již mapy krajů byly plošně využívány podstatně širší vrstvou obyvatelstva a tento trend se neustále zvyšoval. Podílely se tak na formování geografického povědomí o vlastním území a tím i regionální identity a uvědomění obyvatel. Mapy byly mnohoúčelově využívány, mimo jiné např. k cestování. Z tohoto důvodu byla ceněna ta díla, která poskytovala co nejpřesnější kartografické znázornění území, jako např. mapy českého kartografa z první poloviny 19. století Františka Jakuba Jindřicha Kreibicha, která si svou oblibu zachovala i dlouho po změně krajského zřízení, které jeho mapy fakticky zbavilo aktuálnosti.

FELCMAN, Ondřej et al. *Území východních Čech od středověku po raný novověk : kapitoly k územně správním dějinám regionu*. Vyd. 1. Praha : NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2011.

⁶ DVOŘÁK, Jiří. Jižní Čechy jako region. In *Historická geografie 32*. Praha : Historický ústav Akademie věd České republiky, 2003, s. 135-181.

⁷ Jako výstup z této konference vznikla publikace *Regiony – časoprostorové průsečíky?*. Vědecká redakce Robert Šimůnek. Praha : Historický ústav Akademie věd České republiky, 2009. Práce Historického ústavu AV ČR, v. v. i., sv. 21.

⁸ ELLIS, Steven G., ed. et al. *Frontiers, regions and identities in Europe*. Steven G. Ellis. Pisa: Plus-Pisa university press, 2009. Dostupné z: <http://www.eliohres.net/books4/books.php?book=5>.

Krajské zřízení v Čechách bylo doposud sledováno většinou bez mapových příloh, přestože právě mapy jsou velice důležitým pramenem pro regionální dějiny a problematiku současných regionů v historickém pohledu obecně. V mapách lze nalézt graficky znázorněné vymezení hranic mezi jednotlivými kraji a jejich změny v průběhu historických období, které nemůže suplovat sebelepší textový dokument, znázorňují prostorové uspořádání regionu, upozorňují badatele na další krajinné prvky nebo místa s hospodářským, kulturním aj. významem. K tomu často kromě samotné mapy obsahují tyto dokumenty ještě další zajímavé informace (většinou se jedná o statistické tabulky nebo stručné informativní texty). Mapy krajů je možné chápat rovněž jako grafické vyjádření průběžně probíhajících územně správních reforem. Ve starším období přináší však jistá úskalí právě recepce těchto reforem, která u některých nakladatelů proběhla až dlouho po správních změnách. To se týká především druhé poloviny 18. století, kde prakticky po celou dobu vycházely mapy zachycující stav krajské správy v letech 1714-1751 (s tímto faktem se setkáváme např. u Bernardina Erbera, Homannových dědiců a částečně u Antona Elsenwanger a jeho dědiců – o nich více v následujících kapitolách).

S ohledem na uvedené skutečnosti - využívání kartografických pramenů, zobrazujících správní členění Čech v minulosti, pro společenskovední a regionální studia - byl zvolen cíl této práce, jímž je zpracování katalogu map českých krajů a provedení jejich základního zhodnocení. Soupisu těchto map věnoval část svého díla František Roubík⁹ a dodnes se bez něj neobejde prakticky žádný badatel zabývající se touto tematikou, a to přes všechny jeho nedostatky a značnou neaktuálnost, kterým se samozřejmě 60 let staré a globálněji zaměřené dílo nemohlo vyhnout. Tato práce by tak rovněž měla přinést „ztráty a nálezy“, které se podařilo ve srovnání s Roubíkovým dílem zjistit a poskytnout aktuálnější a jednotnější údaje. Zatímco Roubík svá data shromažďoval na papírových katalogizačních lístcích a měl k dispozici mnoho spolupracovníků, v dnešní době je možné nahlížet do katalogových databází některých institucí a někdy rovněž přímo virtuálně prohlížet jednotlivé mapy prostřednictvím internetu, což značně usnadňuje práci s těmito prameny. Takový přístup k pramenům je však výsadou spíše větších institucí, zejména knihoven, většina archivních a muzejních sbírek setrvává s většími či menšími pokroky téměř ve stejném stavu, ve kterém se nacházela za Roubíkovy činnosti. Z tohoto důvodu je tak téměř jisté, že není možné zachytit všechny mapy krajů, které v průběhu let vznikly, jelikož přístupnost a evidence

---

⁹ ROUBÍK, František. *Soupis map českých zemí. Sv. 1, Přehled vývoje kartografického zobrazení Čech, Celkové mapy Čech, Mapy krajů v Čechách, Mapy zemí koruny české, Historické mapy českých zemí. 1. vyd.* Praha : Státní nakladatelství učebnic, 1951. TÝŽ. *Soupis map českých zemí. Sv. 2. 1. vyd.* Praha : ČSAV, 1955.

především menších sbírek, které mohou obsahovat dosud nezaznamenané mapové „poklady“ je prozatím bohužel stále ještě nedostačující.

Pozornost by měla být věnována rovněž osobnostem kartografů a nakladatelů nebo nakladatelských firem, o kterých jsou v pramenech a literatuře často pouze sporadické zmínky a jejichž osudy můžou pomoci dokreslit okolnosti vzniku map.

2. Použité prameny a literatura, zhodnocení

2.1. Kartografické prameny k dějinám českých krajů a jejich uložení

Základním pramenem k poznání územně správního, v tomto případě krajského zřízení v Čechách jsou jednoznačně samotné mapy krajů, které vznikaly již od první poloviny 18. století. Jelikož přesné citace všech pramenů, které byly v práci použity, jsou uvedeny v kapitole obsahující katalog map, tato podkapitola se spokojí pouze se základní citací institucí a fondů, ze kterých dokumenty pocházejí.

Výchozím fondem, ze kterého bylo při zpracovávání této práce primárně čerpáno, se stala **Mapová sbírka Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy**, jejíž dokumenty jsou postupně zpracovávány a katalogizovány v Centrálním katalogu Univerzity Karlovy¹⁰. Na zpracování fondu se autorka práce jako zaměstnankyně této sbírky rovněž aktivně podílí. K některým záznamům jsou již dostupné skeny v Digitálním repozitáři Univerzity Karlovy¹¹. Mezi další instituce, které vlastní níže citované kartografické dokumenty, náleží především **Moravská zemská knihovna v Brně**, která má rovněž online přístupný katalog¹² a především velice kvalitně zpracovanou a zpřístupněnou svou historickou Mollovu mapovou sbírku včetně skenů map¹³, dále samozřejmě **Národní knihovna České republiky**, jejíž sbírka map je také přístupná online v knihovním katalogu¹⁴, a v neposlední řadě **Mapová sbírka Historického ústavu Akademie věd České republiky**, která má rovněž část fondu přístupnou online v elektronickém katalogu Akademie věd¹⁵. Značná část rukopisných map a plánů, ale rovněž některé tištěné dokumenty se nachází ve **Sbírce map a plánů Národního archivu České republiky**¹⁶, některé další rovněž ve fondu Velkostatek Křivoklát, Starý a Nový archiv uloženém ve **Státním oblastním archivu v Praze**¹⁷. Některé mapy byly

---

¹⁰ *Centrální katalog Univerzity Karlovy* [online databáze]. Ex Libris, © 2009. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://ckis.cuni.cz>.

¹¹ *Digitální univerzitní repozitář* [online databáze]. Univerzita Karlova v Praze, Ústav výpočetní techniky, © 2007-2012. [cit. 2012-03-06]. Dostupné z: <http://digitool.is.cuni.cz>.

¹² *Moravská zemská knihovna* [online databáze]. Ex Libris & Moravská zemská knihovna, © 2008 [cit. 2012-04-21]. Dostupné z: <https://aleph.mzk.cz/>.

¹³ MORAVSKÁ ZEMSKÁ KNIHOVNA. *Mollova mapová sbírka* [online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://mapy.mzk.cz>.

¹⁴ *Databáze Národní knihovny ČR* [online databáze]. NK ČR, Ex Libris, © 2009. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://aleph.nkp.cz>.

¹⁵ *AV ČR – Histor. ústav Praha* [online databáze]. Ex Libris, © 2011. [cit. 2012-04-21]. Dostupné z: <http://aleph18.lib.cas.cz>.

¹⁶ Za laskavé vyhledání děkuji správci sbírky Mgr. Filipu Paulusovi.

¹⁷ Za laskavé vyhledání děkuji vedoucímu oddělení zemědělsko-lesnických a osobních fondů Mgr. Jiřímu Smitkovi.

nalezeny ve sbírce **Muzea východních Čech v Hradci Králové**¹⁸, v **Rodinném archivu Lobkowiczů roudnických**¹⁹ a v **Regionálním muzeu ve Vysokém Mýtě**²⁰.

Ze zahraničních fondů byly na webovém portálu **Europeana**²¹, na kterém je možné vyhledat zdigitalizované dokumenty z evropských muzeí, galerií a sbírek, nalezeny některé mapy z fondu **Bavorské státní knihovny**²² a Ryhinerovy sbírky **Bernské univerzitní knihovny**²³.

2.2. Písemné prameny k dějinám krajské správy v Čechách

Písemné prameny přinášejí informace ke všem obdobím krajské správy v Čechách, zásadní jsou však především pro nejstarší, tj. středověké a raně novověké období, ke kterému neexistuje žádný nebo jen nepatrný kartografický materiál. Tématem této práce jsou však kartografické prameny, proto je následující stručné shrnutí písemného materiálu chápáno spíše jako doprovodná informace.

Pro starší období je možné čerpat především z listinného materiálu, který byl rovněž edičně zpracován²⁴, dále např. z dobových kronik²⁵. Dalšími užitečnými prameny jsou pak např. desky zemské a dvorské²⁶ nebo písemnosti z českých zemských sněmů²⁷.

---

¹⁸ Za laskavé vyhledání děkuji správce fondu PhDr. Jaroslavě Pospíšilové.

¹⁹ Za laskavé vyhledání děkuji Mgr. Petru Sloukovi z Lobkowiczské knihovny a archivu v Nelahozevsi.

²⁰ Za laskavé vyhledání děkuji kurátorovi sbírek Bc. Zdeňku Horákovi.

²¹ *Europeana : think culture* [online]. [cit. 2012-04-21]. Dostupné z: <http://www.europeana.eu>.

²² *Bayerische Staatsbibliothek : OPACplus* [online databáze]. Bayerische Staatsbibliothek, © 2012 [cit. 2012-04-21]. Dostupné z: <https://opacplus.bsb-muenchen.de>.

²³ *IDS Basel Bern* [online databáze]. IDS Basel Bern, © 2011 [cit. 2012-04-21]. Dostupné z: <http://aleph.unibas.ch/menu.html>.

²⁴ Zejména v edicích *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae I-VI*, ed. Gustav FRIEDRICH, Zdeněk KRISTEN, Jan BISTRICKÝ, Jindřich ŠEBÁNEK, Sáša DUŠKOVÁ, Vladimír VAŠKŮ, Zbyněk SVITÁK, Helena KRMÍČKOVÁ, Jarmila KREJČÍKOVÁ, Jana NECHUTOVÁ, Praha, 1904-2006 ; *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae I-VII*, ed. Karel Jaromír ERBEN, Josef EMLER, Blažena RYNEŠOVÁ, Jiří SPĚVÁČEK, Jana ZACHOVÁ, Bedřich MENDEL, Milena LINHARTOVÁ, Praha, 1855-2005 ; *Regesta Bohemiae et Moraviae aetatis Venceslai IV. I-V*, ed. Věra JENŠOVSKÁ, Vladimír VAVŘÍNEK, Božena KOPIČKOVÁ, Karel BERÁNEK, Věra BERÁNKOVÁ. Praha 1967-2007.

²⁵ Rovněž edičně zpracovány, např. BRETHOLZ, Bertold, ed. a WEINBERGER, Wilhelm, ed. *Die Chronik der Böhmen des Cosmas von Prag*. Berlin : Weidmannsche Buchhandlung, 1923. *Monumenta Germaniae historica. Scriptores rerum germanicarum ; t. 2. Vincenciova a Jarlochova kronika* vyšly v edici FRB: EMLER, Josef, ed. *Kosmův letopis český s pokračovateli = Cosmae chronicon Boemorum cum continuatoribus*. V Praze : Museum království Českého, 1874. xviii, 570 s. *Prameny dějin českých ; díl 2 = Fontes rerum Bohemicarum ; tom 2.*

²⁶ Zbytky nejstarších desk zemských vydal EMLER, Josef, ed. *Pozůstatky desk zemských království českého r. 1541 pohořelých = Reliquiae tabularum terrae regni bohemiae anno MDXLI igne consumptarum. Díl I.* Praha: J.J. Clam Martinic, 1870. Novější materiál byl dosud částečně zpracován Annou VAVROUŠKOVOU ve dvou svazcích desk trhových, *Desky zemské království českého, z let 1541-1543*. Desky dvorské byly vydány Gustavem FRIEDRICHEM v Archivu českém, sv. XXXI, XXXV a XXXVII, Praha, 1921, 1935 a 1941. Mimo tuto edici vyšly: *Desky dvorské království Českého. Díl VII, První kniha púhonná z let 1383-1407 = [Tabulae curiae regalis per Bohemiam. Tomus VII, Liber citationum primus inde ab anno MCCCXXXIII usque ad annum MCCCCVII]*. V Praze: Ministerstvo školství a národní osvěty, 1929 a FRIEDRICH, Gustav, ed. *Desky*

V novějším období, především pro 20. století, je možné vycházet také z dochovaných pramenů legislativní povahy, které jsou ve většině případů dostupné i na internetu²⁸.

2.3. Literatura k dějinám krajského zřízení v Čechách a příslušným kartografickým dokumentům

Zcela zásadním dílem, které sloužilo jako podklad a srovnávací materiál při zpracovávání této práce, je dvoudílný **Soupis map českých zemí**²⁹ od **Františka Roubíka**, který byl vydán v 50. letech minulého století, a to především jeho část týkající se map českých krajů³⁰. Tento soupis obsahuje tematicky rozdělené okruhy kartografického materiálu týkajícího se českých zemí (1. díl: Čechy: celkové mapy Čech, mapy krajů, mapy Zemí Koruny české, historické mapy českých zemí; 2. díl: a) Čechy: mapy českých politických a soudních okresů, celkové mapy českých panství a statků, mapy území diecésí a obchodních a živnostenských komor a dodatky map náležejících do 1. svazku; b) Morava a Slezsko: celkové mapy, mapy krajů, okresů, celých panství, diecésí a obchodních a živnostenských komor). V úvodu každého svazku se nachází studie k vývoji kartografického zobrazení daného území (v 1. svazku pro Čechy, v 2. svazku pro Moravu a Slezsko), který je dále zpracován ve formě stručných katalogizačních záznamů.

Roubíkuv soupis byl zpracováván na základě sběru dat z nejrůznějších institucí, na němž se podílelo velké množství osob. To je také patrné na struktuře a kvalitě katalogizačního záznamu, který je značně nejednotný. Zatímco některé dokumenty jsou popsány velice přesně

---

dvorské království českého; VIII, Druhá kniha půhonná z let 1407-1530. Praha: Školní nakladatelství pro Čechy a Moravu, 1944.

²⁷ Pro starší období byly písemnosti českých zemských sněmů vydány Františkem PALACKÝM v Archivu českém IV-VI (*Akta veřejná sněmovní z let 1453-1509*), Praha 1856, 1862 a 1872. Na ně navazuje edice *Sněmy české od léta 1526 až po naši dobu*, svazky I-XV do roku 1620 (s mezerami), Praha, 1877-1939, editory svazků XI-XV byli Kamil KROFTA, Jan Bedřich NOVÁK, Miloslav VOLF a Bedřich JENŠOVSKÝ. Písemnosti jsou online přístupné díky projektu Digitální knihovna „České sněmy“: Digitální knihovna "České sněmy". *Parlament České republiky : digitální repozitář*[online]. © 1995-2011 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/snemy/>.

²⁸ Důvodová zpráva k návrhu č. 36/1960 Sb., o územním členění státu viz NS RČS 1954-1960, tisk 378. *Společná česko-slovenská digitální parlamentní knihovna* [online]. 2006 [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: http://www.psp.cz/eknih/1954ns/tisky/t0378_00.htm. Zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu je možné online vyhledat na Portálu veřejné správy. Viz *Portál veřejné správy* [online]. © 2012 [cit. 2012-04-03]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/portal/obcan>. Zákon č. 347/1997 Sb., o územním členění státu je možné online vyhledat na Portálu veřejné správy. Viz *Portál veřejné správy* [online]. © 2012 [cit. 2012-04-03]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/portal/obcan>. Zákon č. 129/2000 Sb. *Zákony ČR onLine* [online]. © 2004 - 2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: [http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-sb-zakon-o-krajich-\(krajske-zrizeni\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-sb-zakon-o-krajich-(krajske-zrizeni).html).

²⁹ ROUBÍK, František. *Soupis map českých zemí. Sv. 1, Přehled vývoje kartografického zobrazení Čech, Celkové mapy Čech, Mapy krajů v Čechách, Mapy zemí koruny české, Historické mapy českých zemí. 1. vyd.* Praha : Státní nakladatelství učebnic, 1951 (dále citováno jako Roubík 1). TÝŽ. *Soupis map českých zemí. Sv. 2. 1. vyd.* Praha : ČSAV, 1955 (dále citováno jako Roubík 2).

³⁰ Roubík 1, s. 177-213. Dodatky v Roubík 2, s. 160-163.

a podrobně, včetně uvedení rozměrů, barevnosti, měřítka a dalších doplňujících údajů, u některých se nachází pouze stručná informace o názvu nebo dataci, případně pouze název. U každého záznamu je uvedena instituce (popřípadě více institucí), ve které se mapa v době vzniku soupisu nacházela, ve většině případů je uvedena i její signatura nebo inventární číslo (jsou však i výjimky, kde je uvedena pouze instituce, někde dokonce tato informace chybí zcela). Jelikož se jedná o více než půl století staré dílo, je logické, že mnoho uvedených lokací již není aktuálních, dokumenty jsou v dnešní době uloženy většinou ve zcela odlišných institucích a rovněž jejich signatury nebo inventární čísla jsou již ve značné části případů jiné.

Struktura záznamu v díle až na vysvětlení použitých zkratk není podrobněji popsána. V některých případech jsou v soupisu uvedeny informace, které se na dokumentech nevyskytují, aniž by tento fakt byl jakýmkoli způsobem zmíněn, dále jsou problematické některé názvy map, které jsou různým způsobem transkribované nebo nepřesně zapsané. Rovněž některé citace jsou značně nepřesné a bylo nutné je vždy ověřovat a v několika případech opravovat. Obecně nedostatečné množství odkazů a citací má za následek, že některé údaje uvedené především v Roubíkově úvodní studii o kartografickém vývoji Čech nejsou ověřitelné v dalších zdrojích a lze se tedy jenom dohadovat, odkud autor tyto informace čerpal. Přes všechny výhrady k tomuto dílu však Roubíkův Soupis zůstává zásadním dílem k dějinám kartografického zobrazení českých zemí a svým záběrem a rozsáhlostí zpracovaného materiálu dosud v tomto směru nemá v české historické práci obdoby.

Při zpracovávání kapitoly týkající se vývoje krajského zřízení v Čechách bylo čerpáno především z knihy **Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost**³¹ autorů **Zdeňky Hledíkové, Jana Janáka a Jana Dobeše**, která podrobně shrnuje dosavadní studie o krajské správě v jednotlivých dějinných obdobích a obsahuje rovněž dostatek odkazů na další literaturu a prameny. Územně správní vývoj českého ve všech obdobích je shrnut v knize **Evy Semotanové Historická geografie českých zemí**³². Přílohu obou výše zmíněných knih tvoří také maloměřítkové rekonstrukční mapy zobrazující krajské zřízení. Staršímu období, především středověké správě, se pak věnují další podrobnější studie a monografie³³. Celý vývoj krajského zřízení až do roku 1792 velice podrobně a na základě

---

³¹ HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan, DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. Praha, NLN, 2007.

³² SEMOTANOVÁ, Eva. *Historická geografie českých zemí*. 2. aktualiz. vyd. Praha : Historický ústav AV ČR, 2006, s. 134-140.

³³ Josef PEKAŘ. O správním rozdělení země české do poloviny 13. století. In: *Sborník prací historických : k šedesátým narozeninám dvor. rady prof. dra Jaroslava Golla vydali jeho žáci*. Praha : Historický klub, 1906, s. 81-123 ; SEDLÁČEK, August. *O starém rozdělení Čech na kraje*. Praha : nákladem České akademie věd

velkého množství pramenů zpracoval ve dvousvazkovém díle **Zřízení krajské v Čechách Bohuslav Rieger**³⁴. Novověké krajské správě a k ní dochovaným archivním pramenům věnovali svou studii **Krajská správa v českých zemích a její archivní fondy (1605-1868) Jaroslav Macek a Václav Žáček**³⁵. Správní rozdělení Čech v letech 1850-1868 mapují rovněž dvě práce Františka Roubíka **Ke vzniku správního rozdělení Čech z roku 1850** a **Vývoj správního rozdělení Čech v letech 1850-1868**³⁶. Z nejnovějšího období je pak velice zajímavá práce geografa **Tomáše Burdy Kraje a jejich hranice 1850-2000**³⁷, která obsahuje v příloze tabulky s průměrnými rozlohami okresů a krajů v daném období a rovněž rekonstrukční mapky.

Vývoji kartografického zobrazení českých zemí se věnuje již výše citovaná úvodní stať Roubíkova Soupisu map českých zemí. Nejnověji zpracovala problematiku map českých zemí **Eva Semotanová** ve své monografii **Mapy Čech, Moravy a Slezska v zrcadle staletí**³⁸, která je rovněž doplněna bohatým obrazovým materiálem. Tématu české kartografické produkce se věnoval Karel Kuchař ve své popularizační práci **Naše mapy odedávna do dneška**³⁹, neobsahuje však poznámkový aparát.

Dále bylo čerpáno z mnoha dílčích studií věnujících se některým obdobím⁴⁰, osobnostem kartografů a jejich díla⁴¹ (např. hojná literatura k životě a dílu Jana Kryštofa Müllera⁴²), a to jak z pohledu historiků, tak kartografů a geografů.

---

a umění, 1921 ; VANĚČEK, Václav. Vnitřní organizace Čech a Moravy v době přemyslovské. In: *Věstník České akademie věd a umění* 51. Praha : Česká akademie věd a umění, 1942, s. 14-40. ŽEMLIČKA, Josef. *Čechy v době knížecí*. Praha : NLN, 2007, zejména s. 157-159, 177-183 ; TÝŽ. K dotváření hradské sítě za Břetislava I. In: *Historická geografie* 28. Praha : Historický ústav AV ČR, 1995, s. 27-47. Dále např. SLÁMA, Jiří. K počátkům hradské organizace v Čechách. In: *Typologie raně feudálních slovanských států*. Praha: Ústav československých a světových dějin ČSAV, 1987, s. 175-190 ; TÝŽ. *Střední Čechy v raném středověku. II. Hradiště, příspěvky k jejich dějinám a významu*. Praha : Univerzita Karlova, 1986. Praehistorica 11.

³⁴ RIEGER, Bohuslav. *Zřízení krajské v Čechách. Část I, Historický vývoj do r. 1740*. V Praze : nákladem České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1894. TÝŽ. *Zřízení krajské v Čechách. Část II, Ústrojí správy krajské v l. 1740-1792*. V Praze: Česká akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1892-1893. 2 sv.

³⁵ MACEK, Jaroslav a ŽÁČEK, Václav. *Krajská správa v českých zemích a její archivní fondy (1605-1868)*. Praha : Archivní správa ministerstva vnitra ČSR, 1958.

³⁶ ROUBÍK, František. *Ke vzniku správního rozdělení Čech z roku 1850. Sborník Archivu ministerstva vnitra republiky Československé*. 1938, XI., II., s. 63-172 ; TÝŽ. *Vývoj správního rozdělení Čech v letech 1850-1868. Sborník Archivu ministerstva vnitra republiky Československé*. 1939, XII.

³⁷ BURDA, Tomáš. *Kraje a jejich hranice : 1850-2000*. In: *XXII. sjezd České geografické společnosti: Ostrava 2010*, s. 773.

³⁸ SEMOTANOVÁ, Eva. *Mapy Čech, Moravy a Slezska v zrcadle staletí*. Praha : Libri, 2001.

³⁹ KUCHAR, Karel. *Naše mapy odedávna do dneška*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1958.

⁴⁰ Nejstarším mapám Čech (z nich také Aretinově a Vogtově mapě) z kartografického hlediska se věnovali např. MIKŠOVSKÝ, Miroslav a Růžena ZIMOVÁ. Staré mapy Čech – vybrané aspekty kartografického jazyka. *Kartografické listy*. 2007, č. 15, s. 87-95. Kartometrickou analýzu Vogtovy mapy provedli BAYER, Tomáš, Markéta POTUČKOVÁ a Miroslav ČÁBELKA. Kartometrická analýza Vogtovy mapy = Cartometric analysis of Vogt's Map. *Geodetický a kartografický obzor*. 2009, roč. 55, č. 2, s. 27-33.

V neposlední řadě je třeba zmínit encyklopedická a slovníková díla, ze kterých bylo čerpáno především při zpracovávání krátkých medailonků významných kartografů a nakladatelů. Zejména je to monumentální dílo **Pavla Voita Encyklopedie knihy. Starší knihtisk a příbuzné obory mezi polovinou 15. a počátkem 19. století**⁴³, ve kterém jsou uvedeni mimo jiné také mnozí rytci map, ke kterým jinak neexistuje příliš mnoho literatury, dále pak starší, ale rovněž velmi užitečné dílo **Karla Chyby Slovník knihtiskařů v Československu od nejstarších dob do roku 1860**⁴⁴. Ze zahraniční literatury je velice

---

⁴¹ Informace o životě a dílu Franze Johanna Josepha von Reillyho přináší KAVÁNOVÁ, Jana. Rakouský nakladatel a kartograf Franz Johann Joseph von Reilly. *Historická geografie*. Praha : Historický ústav, 2001, roč. 31, s. 109-129. K osobnosti nakladatele Antona Elsenwangerera a jeho dědiců je možné čerpat z VOLF, Josef. Mapy v Svatováclavských kalendářích. *Vitrinka*. 1932, roč. 9, s. 177-179. ROUBÍK, František. Ke vzniku Bock-Polachovy mapy Čech z r. 1808. In: ČSPS 47, 1939, s. 62, 63. Hojnější literatura existuje k životě a dílu významného českého kartografa Františka Jakuba Jindřicha Kreibicha: CHODĚJOVSKÁ, Eva. Kreibichovy mapy českých krajů. *Mapový portál Výzkumného ústavu geodetického, topografického a kartografického*, v. v. i. [online]. © 2008 - 2011, 30.8.2011 [cit. 2012-04-04]. Dostupné z: <http://mapy.vugtk.cz/kreibich/index.php?rs=3&lg=cze>. MUCHA, Ludvík. František Jakub Jindřich Kreibich. *Lidé a Země*. 1959, č. 8. MUCHA, Ludvík. Mapy 16 českých krajů od Fr. J. J. Kreibicha. In: *Z dějin geodézie a kartografie* 5. 1986, s. 61-73. MUCHA, Ludvík. Ke vzniku mapy Budějovického kraje z r. 1830 od F. J. Kreibicha. *Sborník Československé společnosti zeměpisné*. 1972, roč. 77, č. 1, s. 94-96. Osobnosti pražského nakladatele Marca Berry se věnuje NOVOTNÝ, Antonín. Marco Berra: příspěvek k dějinám uměleckého obchodu pražského. *Časopis společnosti přátel starožitností československých v Praze*. 1928, XXXVI., č. 2, s. 69-73. SIGMUND, Aleš J. Berra, Marco. In: *Český hudební slovník osob a institucí* [online]. © 2008 [cit. 2012-04-02]. Dostupné z:

http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=4763. V neposlední řadě je pak třeba uvést velice obsáhlou a podrobnou diplomovou práci o Johannu Lothovi, ke kterému jinak neexistuje podrobnější vydaná studie: HOKŮV, Tomáš. *Jan Loth a česká kartografie XIX. století*. Praha, 1988. Diplomová práce. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze.

⁴² Např. KOLÁČEK, František. Některé poznámky o Müllerových mapách. *Sborník Československé společnosti zeměpisné*. 1927, roč. 33, č. 1, s. 16-21. KUCHAR, Karel. *Vývoj mapového zobrazení území Československé republiky. D. 1. Mapy českých zemí do poloviny 18. století*. 1. vyd. Praha : Kartografický a reprodukční ústav, 1959. KUPČÍK, Ivan. Nález rukopisné předlohy tisku Müllerovy mapy Čech, pohřešovaného rukopisu mapy Moravy a tiskové desky mapy okolí Chebu. *Sborník České geografické společnosti*. 1995, roč. 100, č. 1, s. 25-34. FIALA, František. *Jan Kryštof Müller, inženýr – kartograf a jeho práce při vydání první správné mapy Čech r. 1720*. Praha : Technické muzeum, 1922. ČADA, Václav ; VICHROVÁ, Martina. Rukopisné mapy Čech J. Ch. Müllera. *Kartografické listy*. 2009, č. 17, s. 21-30. DEÁK, Antal András. Johann Christoph Müller (1673-1721). *Kartografija i geoinformacije*. 2004, č. 3, s. 68-80. Dostupné z: <http://hrcak.srce.hr/2489>. PALDUS, Josef. *Johann Christoph Müller: ein Beitrag zur Geschichte vaterländischer Kartographie*. Wien : Kriegsarchiv, 1907. Mitteilungen des k. u. k. Kriegsarchivs, 3. Folge, 5. Band. Kartometrické analýze Müllerových map se věnovali např. ČADA, Václav. Kartometrická kvalita Müllerovy mapy Čech (aneb vychází Müllerovy mapy Čech z astronomicky určených zeměpisných souřadnic?). *Z dějin geodézie a kartografie*. 2010, č. 14, s. 14-20. TÝŽ. Kartometrická analýza a lokalizace rukopisných Müllerových map krajů Čech pro jejich publikování na mapovém portálu. *Kartografické listy*. 2011, č. 19, s. 20-30. Dostupné z: <http://home.zcu.cz/~cada/www-kma/download/Kartometricka%20analiza%20Mullerovych%20rukopisnych%20map.pdf>. KRÁLÍČKOVÁ, Pavla. *Lokalizace rukopisných Müllerových map Prácheňského a Berounského kraje*. Plzeň, 2008. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta aplikovaných věd. TÁŽ. *Datový model rukopisných Müllerových map Čech*. Plzeň, 2011. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta aplikovaných věd. MÜLLER, Stanislav. *Lokalizace rukopisných Müllerových map Litoměřického a Rakovnického kraje*. Plzeň, 2008. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta aplikovaných věd.

⁴³ VOIT, Petr. *Encyklopedie knihy: starší knihtisk a příbuzné obory mezi polovinou 15. a počátkem 19. století*. 1. vyd. Praha: Libri ve spolupráci s Královskou kanonií premonstrátů na Strahově, 2006.

⁴⁴ CHYBA, Karel. *Slovník knihtiskařů v Československu od nejstarších dob do roku 1860*. [Praha] : Památník národního písemnictví, 1966.

přínosnou prací, která poskytuje základní informaci o osobnostech kartografů a nakladatelů kartografických děl čtyřdílná encyklopedie **Tooley's dictionary of mapmakers**⁴⁵.

Pro katalogizaci kartografických dokumentů uvedených v této práci byla použita anglo-americká katalogizační pravidla AACR2R, především část týkající se zpracování kartografických dokumentů.⁴⁶

---

⁴⁵ TOOLEY, R. V. (Ronald Vere) et al. *Tooley's dictionary of mapmakers*. Rev. ed. Riverside : Early World Press, 2001-2004. 4 sv.

⁴⁶ MINTY, Wilma. *AACR2R a UNIMARC : příručka pro praktickou katalogizaci s příklady*. 1. české vyd. Praha: NK ČR, 1998.

3. Vývoj krajského zřízení v Čechách od počátků do současnosti

3.1. Vývoj územně správního zřízení v Čechách do počátku 18. století (úděly, hradská soustava, formování krajů)

Formování regionů jako menších územních celků v rámci českého státu můžeme na našem území pozorovat již od 10. století. Spolu s rozrůstáním státu a jeho stabilizací jako celku vyvstala potřeba kontroly nad veškerým územím, včetně vzdálenějších a různě rozptýlených lokalit. Jelikož již nebylo v silách jedné osoby, tj. knížete, zvládnout dohled nad celým teritoriem, dochází v této době k rozdělení země na tzv. **úděly**, které spravovali ostatní členové panovnického rodu. Udělením části území do správy zároveň získali odpovídající hmotné zázemí a společenské postavení. Tyto územní celky nebyly samostatné a na rozdíl od Moravy ani trvalé. V 10. století pravděpodobně vznikly úděly v Boleslavi a Žatci, na konci 10. století měl na Kouřimsku svůj úděl Jaromír a po něm Oldřich, ve třicátých letech 11. století Jaromír působil na Plzeňsku. Počátkem 13. století existovaly úděly Děpolticů, poslední vedlejší větve Přemyslovců, na Chrudimsku a Čáslavsku. Jejich vypuzením v roce 1223 a ustanovením Václava I. mladším králem (do roku 1227 spravoval úděl na Plzeňsku) fakticky úděly v Čechách zanikly.⁴⁷

Důležitými správními centry v jednotlivých regionech se stala významná přemyslovská hradiště. Ta tvořila základ tzv. **hradské soustavy**⁴⁸. Kastelán (později skupina hradských úředníků) jako zástupce panovníka vykonával ve svém obvodu (*provincii*) správní funkce, postupně na něj byly delegovány i funkce soudní a berní. Význam hradišť se v průběhu fungování hradské soustavy často měnil. Na konci 10. století byly významnými správními hrady Mělník, Kouřim, Čáslav, Mladá Boleslav, Žatec, Litoměřice, Bílina a Děčín, na počátku 11. století k nim přibyly Chrudim a Hradec (Králové). S postupem času získaly na významu i vzdálenější hrady, které neležely ve starém sídelním území. Do této skupiny patřila především Plzeň, koncem 11. nebo počátkem 12. století pak rovněž Sedlec, Prácheň, Netolice, Doudleby nebo Chýnov. Ve 12. století se dalším hradským centrem stala Vraclav. Rozpad hradské soustavy, která od poloviny 11. století tvořila základ státní správy, začal ve druhé

⁴⁷ HLEDÍKOVÁ, Z., JANÁK, J., DOBEŠ, J. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost* (jako pozn. 33), s. 32-33. SEMOTANOVÁ, E. *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32), s. 134-135.

⁴⁸ Hradské soustavě se blíže věnuje např. ŽEMLIČKA, J. *Čechy v době knížecí* (jako pozn. 33), zejména s. 157-159, 177-183 ; TÝŽ. K dotváření hradské sítě za Břetislava I. (jako pozn. 33), s. 27-47. Dále např. SLÁMA, J. K počátkům hradské organizace v Čechách (jako pozn. 33), s. 175-190. TÝŽ. *Střední Čechy v raném středověku. II. Hradiště, příspěvky k jejich dějinám a významu* (jako pozn. 33).

polovině 13. století za vlády Přemysla Otakara II. Na přelomu 14. a 15. století začaly přebírat funkci hradeckých obvodů **kraje**, jejichž kompetence postupně narůstaly, až se z původních berních obvodů změnily v samostatné polyfunkční jednotky.⁴⁹

Krajská správa v tomto období se vyznačovala prolínáním královského a stavovského podílu na výkonu vlády ve státě. Při útlumu královské vlády a později faktickém bezvládní došlo k vzestupu významu lokálních organizací. Šlechta a města se již v předhusitské době sdružovaly do krajevých landfrýdů, aby společně bránily veřejný mír. Ve čtyřicátých letech 15. století pak zůstaly jedinou fungující organizační složkou s dostatečnou výkonnou mocí. Vedle landfrýdů během husitství získaly na významu rovněž kraje, které se formovaly od konce 14. století a které nyní plnily funkci vojenských celků s obranným účelem. V čele krajů stáli hejtmané, poprvé byli zvoleni na krajských sněmech v roce 1434. Již v druhé polovině 15. století se prosadila volba dvou krajských hejtmanů pro jeden kraj. Podle zemského zřízení z roku 1528 byli hejtmani jmenováni králem z místní šlechty. Až do poloviny 18. století byli hejtmané stále pokládáni za stavovské reprezentanty, přestože stát postupně stále více zasahoval i do této složky veřejné správy. Funkce hejtmanů se od vzniku krajů rozšiřovala z původně ryze vojenské rovněž na soudní, berní, policejní a politickou oblast.

Na počátku 15. století již v Čechách existovalo 12 krajů, a to **Bechyňský, Boleslavský, Čáslavský, Hradecký, Chrudimský, Kouřimský (Pražský), Litoměřický, Plzeňský, Prácheňský (Písecký), Rakovnický, Slánský a Žatecký**. Jelikož však docházelo k častým územním změnám, zejména v okrajových částech teritoria, nebyly jejich hranice stabilní. Za vlády Jiřího z Poděbrad se jejich počet zvýšil na 14 – z Rakovnického kraje se vyčlenil **Podbrdský**, z Bechyňského **Vltavský kraj**. Toto správní rozdělení trvalo až do krajské reformy v roce 1714. Hranice krajů byly však stále značně proměnlivé, jelikož určujícím prvkem pro ně byla celistvost panství. Speciální právní postavení měla Pražská města a tzv. vnější kraje (Chebsko, Loketsko, Kladsko, Trutnovsko), které byly zřízeny podle lenního práva. Postupně se však stále více začínaly svou podobou přibližovat vnitřní organizaci Čech. **Trutnovsko** bylo v letech 1441-1539 zastaveno, v druhém desetiletí 16. století (v roce 1514/1515) v něm zaniklo purkrabství i manský soud a již v polovině 16. století bylo správně připojeno ke Hradeckému kraji. Od konce třicetileté války bylo jeho postavení omezováno. Další z vnějších krajů, **Loketsko**, se v 16. století zmenšoval kvůli vykupování lén, která podle své polohy byla připojována buď k žateckému nebo plzeňskému kraji. Na druhou stranu se však územně rozrostl o připojená leuchtenberská léna. Od počátku 15. století byl králem jmenován

---

⁴⁹ HLEDÍKOVÁ, Z., JANÁK, J., DOBEŠ, J. *Dějiny správy v českých zemích* (jako pozn. 33), s. 37. SEMOTANOVÁ, E. *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32), s. 136.

loketský hejtman, který měl postavení jako ostatní krajští hejtmané. Loketsko na rozdíl od Trutnovska zůstalo samostatným krajem.⁵⁰

K poznání staršího období českých dějin a jeho správního členění neexistuje žádný kartografický materiál, přibližná rekonstrukce hranic jednotlivých správních celků je proto možná pouze na základě historických pramenů. Změna přichází až v novověku, zásadním mezníkem je rok 1619, ve kterém byla vydána Aretinova mapa Čech. Toto dílo jako historicky první obsahuje krajské členění Čech. Zde je však třeba znovu upozornit, že hranice krajů byly až do roku 1714 neustálené.

Mezi nejvýznamnější písemné prameny pro správní vývoj Čech tohoto období patří listinný materiál, který je edičně zpracován především v Codexu diplomaticu a Regestech⁵¹, pro starší období rovněž dobové kroniky (např. Kosmova kronika, kroniky Vincenciova a Jarlochova) vydávané především v edici *Fontes rerum Bohemicarum*⁵², dále desky zemské a dvorské⁵³, písemnosti z českých zemských sněmů⁵⁴ apod.

Krajské správě ve středověku se podrobněji věnovali Josef Pekař, August Sedláček nebo Václav Vaněček.⁵⁵ Celé období od středověku až do roku 1790 podrobně zpracoval ve svém

---

⁵⁰ HLEDÍKOVÁ, Z., JANÁK, J., DOBEŠ, J. *Dějiny správy v českých zemích* (jako pozn. 31), s. 111-112, 133. SEMOTANOVÁ, E. *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32), s. 136-137.

⁵¹ FRIEDRICH, G., KRISTEN, Z., BISTRICKÝ, J., ŠEBÁNEK, J., DUŠKOVÁ, S., VAŠKŮ, V., SVITÁK, Z., KRMÍČKOVÁ, H., KREJČÍKOVÁ, J., NECHUTOVÁ, J., ed. *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae. I-VI.* (jako pozn. 24). ERBEN, K. J., EMLER, J., RYNEŠOVÁ, B., SPĚVÁČEK, J., ZACHOVÁ, J., MENDEL, B., LINHARTOVÁ, M. ed. *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae. I-VII.* (jako pozn. 24). JENŠOVSKÁ, V., VAVŘÍNEK, V., KOPIČKOVÁ, B., BERÁNEK, K., BERÁNKOVÁ, V., ed. *Regesta Bohemiae et Moraviae aetatis Venceslai IV. I-V.* (jako pozn. 24).

⁵² BRETHOLZ, B., ed. a WEINBERGER, W., ed. *Die Chronik der Böhmen des Cosmas von Prag* (jako pozn. 25). Vincenciova a Jarlochova kronika vyšly v edici FRB: EMLER, J., ed. *Kosmův letopis český s pokračovateli = Cosmae chronicon Boemorum cum continuatoribus* (jako pozn. 25).

⁵³ Zbytky nejstarších desk zemských vydal EMLER, J., ed. *Pozůstatky desk zemských království českého r. 1541 pohořelých = Reliquiae tabularum terrae regni bohemiae anno MDXLI igne consumptarum. Díl I.* (jako pozn. 26). Novější materiál byl dosud částečně zpracován A. VAVROUŠKOVOU ve dvou svazcích desk trhových, *Desky zemské království českého, z let 1541-1543* (jako pozn. 26). Desky dvorské byly vydány G. FRIEDRICHEM v Archivu českém, sv. XXXI, XXXV a XXXVII (jako pozn. 26). Mimo tuto edici vyšly: TÝŽ, ed. *Desky dvorské království Českého. Díl VII, První kniha půhonná z let 1383-1407 = [Tabulae curiae regalis per Bohemiam. Tomus VII, Liber citationum primus inde ab anno MCCCXXXIII usque ad annum MCCCCVII]* (jako pozn. 26) a TÝŽ, ed. *Desky dvorské království českého; VIII, Druhá kniha půhonná z let 1407-1530* (jako pozn. 26).

⁵⁴ Pro starší období byly písemnosti českých zemských sněmů vydány F. PALACKÝM v Archivu českém IV-VI (*Akta veřejná sněmovní z let 1453-1509*) (jako pozn. 27). Na ně navazuje edice KROFTA, K., NOVÁK, J. B., VOLF, M., JENŠOVSKÝ B., ed. *Sněmy české od léta 1526 až po naši dobu*, sv. I-XV. (jako pozn. 27). Písemnosti jsou online přístupné díky projektu Digitální knihovna „České sněmy“: Digitální knihovna "České sněmy". *Parlament České republiky : digitální repozitář*[online] (jako pozn. 27).

⁵⁵ PEKAŘ, J. O správním rozdělení země české do poloviny 13. století (jako pozn. 33), s. 81-123. SEDLÁČEK, A. *O starém rozdělení Čech na kraje* (jako pozn. 33). VANĚČEK, Václav. Vnitřní organizace Čech a Moravy v době přemyslovské (jako pozn. 33), s. 14-40.

díle Zřízení krajské v Čechách I-II Bohuš Rieger.⁵⁶ K novověkému období krajského zřízení a jeho archivním fondům vznikla práce Jaroslava Macka a Václava Žáčka.⁵⁷

3.2. Krajské zřízení v letech 1714 - 1848

Dlouhotrvající stav krajského členění se mění až na počátku 18. století. Snahy o jeho změnu se datují již do období třicetileté války, kdy se dvakrát jednalo o novém rozdělení krajů v Čechách do tzv. čtvrtí. Avšak k reformě krajského zřízení došlo až za vlády Karla VI. v roce 1714, kdy byl redukován počet krajů na původní číslo 12 – Vltavský a Podbrdský kraj se sloučily do kraje Berounského, Slánský byl připojen k Rakovnickému kraji. Původně samostatně stojící Chebsko a Loketsko (jehož výsadní postavení však bylo již od třicetileté války postupně omezováno) splynulo s krajem Žateckým. V této době tedy Čechy tvořily kraje *Bechyňský, Berounský, Boleslavský, Čáslavský, Hradecký, Chrudimský, Kouřimský, Litoměřický, Plzeňský, Prácheňský, Rakovnický a Žatecký*.

Krajské členění z roku 1714 se však neudrželo ani čtyřicet let. V první etapě tereziánských správních reforem došlo rovněž na tuto oblast státní správy. Na jaře 1750 byla do Čech vyslána zvláštní dvorská komise, která měla prověřit a zkontrolovat krajské úřady, zejména nedostatky v jejich kontribuční agendě. Výsledek této revize přispěl k rozhodnutí o komplexní reformě krajského zřízení, která byla uskutečněna **císařským reskriptem z 23. ledna 1751**. Kraje byly postátněny a staly se druhou instancí veřejné správy. Tímto krokem byl umožněn bezprostřední vliv státu i na vrchnostenské úřady a magistráty. Rovněž došlo k fixaci sídla krajského úřadu, které již nadále nezáviselo na hejtmanovi, ale stalo se jím krajské město. Aby došlo k přibližné jednotě velikosti jednotlivých krajů, byly čtyři největší kraje (Žatecký, Plzeňský, Bechyňský a Hradecký) rozděleny. Od Žateckého se oddělilo Loketsko, od Plzeňského Klatovsko, z Bechyňského vzniklo Tábořsko a Budějovicko a z Hradeckého se oddělilo Bydžovsko. Původně byly tyto části nazvány „podíly“ s tím, že měl být zachován stávající počet krajů. Ještě téhož roku se však tyto podíly staly plnohodnotnými kraji. Čechy byly tedy na dalších téměř sto let členěny na následujících 16 celků: *Berounský* (sídlo krajského úřadu bylo v Praze, v letech 1788-1792 v Berouně), *Boleslavský, Budějovický, Bydžovský* (krajské město původně v Novém Bydžově, v letech

⁵⁶ RIEGER, B. *Zřízení krajské v Čechách. Část I, Historický vývoj do r. 1740* (jako pozn. 34). TÝŽ. *Zřízení krajské v Čechách. Část II, Ústrojí správy krajské v l. 1740-1792* (jako pozn. 34).

⁵⁷ MACEK, Jaroslav a ŽÁČEK, Václav. *Krajská správa v českých zemích a její archivní fondy (1605-1868)* (jako pozn. 35).

1784-1850 sídlo v Jičíně), **Čáslavský**, **Hradecký** (krajské město Hradec Králové, v letech 1779-1792 úřad přenesen do Hoříněvsi), **Chrudimský**, **Klatovský**, **Kouřimský** (sídlo krajského úřadu v Praze), **Litoměřický**, **Loketský**, **Plzeňský**, **Prácheňský** (krajské město Písek), **Rakovnický** (sídlo krajského úřadu v Praze, od roku 1788 trvale ve Slaném), **Táborský** a **Žatecký**. **Praha** nepatřila do žádného kraje. Do osmdesátých let 18. století měl v Loketském kraji ještě mimořádné postavení tzv. chebský okres, poté však již o jakýchkoliv zvláštních výsadách Chebska nemůže být řeči.

Již od konce šedesátých let 18. století se jednalo o reformě krajských úřadů, ke které ale došlo až za Josefa II. Cílem bylo umístit sídla krajských úřadů do středu kraje, což však mohlo vést i k tomu (jak je patrné na příkladu Hoříněvsi), že se úřad nacházel v naprosto bezvýznamné obci nebo městečku. K novému rozdělení na kraje, o kterém se rovněž v tomto období uvažovalo, došlo až v roce 1850.⁵⁸

3.3. Krajské reformy v polovině 19. století a zánik krajů v roce 1868

V souvislosti se zrušením poddanství a rozpadem patrimoniální správy v roce 1848 se ukázala potřeba nové organizace veřejné správy. Tu zatím dočasně vykonávaly přetrvávající patrimoniální úřady, avšak již na náklady státu. Základy nové organizace byly schváleny císařským nařízením z 26. června 1849, její základní jednotkou se staly tzv. politické okresy, vyššími jednotkami pak kraje a země. Tímto nařízením, které vstoupilo v platnost od 1. ledna 1850, došlo mimo jiné k zásadní redukci počtu krajů na území Čech z původních 16 na 7: **Budějovický**, **Českolipský**, **Chebský**, **Jičínský**, **Pardubický**, **Plzeňský** a **Pražský**. Ty se dále dělily na 79 politických okresů. Na Moravě vznikly dva kraje a Slezsko tvořilo jeden samostatný kraj. Těžiště politické správy v zemích mělo spočívat v krajích, na které byly přeneseny téměř všechny funkce zrušených gubernií.

Podoba soustavy státní správy vytvořené ministrem vnitra Stadionem však brzy přestala vyhovovat politickým špičkám státu usilujícím o obnovu absolutismu. Nejvyšším ustanovením o zřízení a úřední působnosti okresních úřadů, krajských úřadů, místodržitelství a soudních úřadů z 25. ledna 1853, č. 10 ř. z., které vstoupilo v platnost 12. května 1855, zahájily činnost smíšené okresní a krajské úřady. Místo stávajících 7 krajských vlád vzniklo v Čechách 13 krajských úřadů. Na Moravě vzniklo 6 krajských úřadů, Slezsko nebylo na

⁵⁸ SEMOTANOVÁ, E. *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32), s. 137. HLEDÍKOVÁ, Z., JANÁK, J., DOBEŠ, J. *Dějiny správy v českých zemích* (jako pozn. 31), s. 133-134, 160-162.

kraje členěno. Výčet českých krajů byl následující: *Boleslavský, Budějovický, Čáslavský, Hradecký, Chebský, Chrudimský, Jičínský, Litoměřický, Písecký, Plzeňský, Pražský, Tábořský a Žatecký*. Praha jako hlavní město země si zachovala právní samostatnost. Na rozdíl od krajských vlád však krajské úřady plnily spíše jen funkci prostředníka mezi zemskými politickými úřady a politickými úřady první stolice, na které dohlížely. Postupně se tak začala stále více projevovat neúčelnost krajů jako nadbytečného mezičlánku a došlo k jejich zrušení. Na Moravě kraje zanikly již v roce 1860. V Čechách se udržely o dva roky déle (zrušeny byly nařízením z 23. října 1862), avšak stav úřednictva nebyl doplňován. V sídlech krajských úřadů byla ponechána část personálu do roku 1868, kdy došlo k definitivnímu zániku krajského zřízení na téměř celé jedno století.⁵⁹

O tom, že zánik krajského zřízení jako definitivní ve své době zdaleka chápán nebyl, svědčí snahy o jeho znovuoobnovení. Od sedmdesátých let 19. století německá buržoazie usilovala o změnu správního systému a obnovu krajů. Závažnost této otázky byla posílena v devadesátých letech 19. století v souvislosti s jazykovým vyrovnáním. V roce 1900 byla dokonce vládou předložena vládní osnova, podle které měly chystané krajské vlády získat tak významné postavení, které zaujímaly v období let 1850-1855. O jedenáct let později byla panovníkem jmenována komise pro reformu veřejné správy, jejíž činnost však byla narušena válečnými událostmi. Od projektu ale nebylo upuštěno a 12. května 1918 byl ministerstvem vnitra vydán výnos o zřízení dvanácti krajských vlád v Čechách podle národnostního členění (mělo vzniknout 7 českých a 4 německé kraje, výlučnost Prahy měla být zachována, podléhala by přímo místodržitelství). Touto reformou měla být podlomena právní základna pro federalizaci Předlitavska na základě historických zemských celků. Činnost krajských vlád měla být zahájena 1. ledna 1919, ale tomu zabránily události v říjnu 1918 a následný vznik Československé republiky.⁶⁰

3.4. Územně správní vývoj ve 20. století

V období tzv. první republiky nedošlo k obnově krajů. Podle župní reformy, která byla vtělena v zákon 29. února 1920, mělo na území Čech vzniknout 9 územně správních celků.

---

⁵⁹ SEMOTANOVÁ, E. *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32), s. 137. HLEDÍKOVÁ, Z., JANÁK, J., DOBEŠ, J. *Dějiny správy v českých zemích* (jako pozn. 31), s. 273-275, 277.

⁶⁰ HLEDÍKOVÁ, Z., JANÁK, J., DOBEŠ, J. *Dějiny správy v českých zemích* (jako pozn. 31), s. 279. Vývoji krajské správy v letech 1850-1868 se věnoval rovněž František Roubík. Viz ROUBÍK, F. Ke vzniku správního rozdělení Čech z roku 1850 (jako pozn. 36), s. 63-172 ; TÝŽ. Vývoj správního rozdělení Čech v letech 1850-1868 (jako pozn. 36).

Reforma se dočasně prosadila pouze na Slovensku, kde zákon vstoupil v platnost od 1. ledna 1923, a trvala do roku 1928. V Čechách byla pro velký odpor (nejméně dvě župy by byly zcela v rukou německého obyvatelstva) realizace župního zákona stále odkládána a nakonec nebyla nikdy uskutečněna. Podobu plánovaného župního zřízení dobře dokládá právě mapa, která k tomuto účelu vznikla ve dvacátých letech 20. století⁶¹.

K faktickému návratu krajů tedy došlo až po nástupu komunistů, kteří však prosazovali obnovení krajského zřízení již dříve. V nové ústavě z května 1948 bylo naznačeno jeho zavedení. Na celostátním sjezdu zástupců národních výborů, který se sešel v červnu 1948 v Kroměříži, byl slavnostně vyjádřen a potvrzen plán reformy organizace národních výborů. Krajské zřízení vstoupilo v platnost zákonem č. 280/1948 Sb. z 21. prosince 1948 s účinností od 1. ledna 1949. Byly zrušeny zemské národní výbory v Praze a Brně (včetně expozitury v Ostravě) a nově bylo zřízeno 19 krajů – 9 v Čechách (včetně hraničního Jihlavského kraje), 4 na Moravě a ve Slezsku a 6 na Slovensku. Území Čech tvořily tyto kraje: **Českobudějovický, Hradecký, Jihlavský, Karlovarský, Liberecký, Pardubický, Plzeňský, Pražský a Ústecký**. Kraje byly konstituovány tak, aby jejich rozloha činila přibližně 5 000 km², počet obyvatel cca 0,5 milionu a území aby bylo členěno na 13-14 okresů⁶². Poprvé v historii krajské správy nebyla respektována zemská hranice (Jihlavský a Pardubický kraj částí svého území zasahovaly na Moravu). Krajskému zřízení se rovněž přizpůsobila celá soudní organizace.⁶³

Koncem padesátých let bylo započato s přípravami na novou reformu veřejné správy, která měla své politické, hospodářské i ideologické odůvodnění⁶⁴ (přetrvávající nedostatky ve veřejné správě, ekonomické problémy, z ideologického hlediska však snaha přesvědčit, že základy socialismu jsou vybudovány a začíná nová etapa rozvinuté socialistické společnosti). Novým pravidlům plánování a organizaci průmyslu a zemědělství mělo být přizpůsobeno i správní členění státu. Zákonem č. 36/1960 Sb., o územním členění státu⁶⁵, došlo k redukci počtu krajů z 19 na 10 – v Čechách 5, na Moravě a ve Slezsku 2, na Slovensku 3 – a rovněž počtu okresů z 306 na 108. Praha získala statut samostatného kraje a dělila se na 10 obvodů, které měly charakter okresů. Reformy neproběhly pouze v Československu, ale také

⁶¹ VOJENSKÝ ZEMĚPISNÝ ÚSTAV. *Politické rozdělení Československé republiky*. [Praha : s.n., mezi 1920 a 1922]. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1440798, sig. D2/78/11. V Roubíkově Soupisu není uvedena.

⁶² Kvůli vytvoření krajů byla nutná reorganizace okresů – od 1. února 1949 bylo zřízeno 35 nových okresů a 11 původních bylo zrušeno. Viz HLEDÍKOVÁ, Z., JANÁK, J., DOBEŠ, J. *Dějiny správy v českých zemích* (jako pozn. 31), s. 447.

⁶³ Tamtéž, s. 351, 447 a 458 ; SEMOTANOVÁ, E. *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32), s. 138-139 ; BURDA, Tomáš. *Kraje a jejich hranice : 1850-2000* (jako pozn. 37), s. 773.

⁶⁴ Důvodová zpráva k návrhu č. 36/1960 Sb., o územním členění státu (jako pozn. 28).

⁶⁵ Zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu (jako pozn. 28).

v některých okolních socialistických státech (zrušení zemí v NDR, změna počtu vojvodství v Polsku). Poprvé v dlouhé historii krajského zřízení nebyly tyto správní celky pojmenovány podle správních center nebo oblastí kterou zahrnovaly, nýbrž podle světových stran. Na území Čech tak vznikly kraje ***Středočeský*** (sídlo v Praze), ***Jihočeský*** (sídlo v Českých Budějovicích), ***Západočeský*** (sídlo v Plzni), ***Severočeský*** (sídlo v Ústí nad Labem) a ***Východočeský*** (sídlo v Hradci Králové). Tento stav se významněji nezměnil ani s federalizací republiky v roce 1968 a přetrval až do pádu komunismu. V roce 1990 byly kraje zrušeny, jako obvody pro zvláštní oblasti (soudy, policie, decentralizovaná ministerská pracoviště) však trvaly nadále.⁶⁶

Na základě ústavního zákona č. 347/1997 Sb.⁶⁷, o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, bylo v roce 2000 obnoveno krajské zřízení. Od 1. ledna 2000 se stát dělí na 14 krajů, z toho 10 v Čechách a 4 na Moravě a ve Slezsku. Území Čech je tak členěno na kraje ***Jihočeský*** (do května 2001 Budějovický, sídlo v Českých Budějovicích), ***Karlovarský***, ***Královéhradecký***, ***Liberecký***, ***Pardubický***, ***Plzeňský***, ***Pražský*** (Praha), ***Středočeský*** (sídlo v Praze), ***Ústecký*** a na pomezí Čech a Moravy ležící ***Kraj Vysočina*** (do května 2001 Jihlavský, do července 2011 pouze Vysočina, sídlo v Jihlavě). Z územního hlediska se současné kraje značně liší od krajů existujících v letech 1960-1990, zato se však velice podobají krajům z let 1949 až 1960. Rozloha a počet obyvatel jednotlivých správních celků je výrazně odlišná. Podoba krajů a jejich orgánů vychází ze zákona č. 129/2000 Sb.⁶⁸, o krajích (krajské zřízení).⁶⁹

---

⁶⁶ SEMOTANOVÁ, E. *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32), s. 139 ; HLEDÍKOVÁ, Z., JANÁK, J., DOBEŠ, J. *Dějiny správy v českých zemích* (jako pozn. 31), s. 450-451 ; BURDA, T. Kraje a jejich hranice (jako pozn. 37), s. 773.

⁶⁷ Zákon č. 347/1997 Sb., o územním členění státu (jako pozn. 28).

⁶⁸ Zákon č. 129/2000 Sb. (jako pozn. 28).

⁶⁹ SEMOTANOVÁ, E. *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32), s. 139. HLEDÍKOVÁ, Z., JANÁK, J., DOBEŠ, J. *Dějiny správy v českých zemích* (jako pozn. 31), s. 481-482.

4. Kartografická díla a reflexe krajského zřízení

Tato kapitola si klade za cíl poskytnout stručné shrnutí zachycení správního rozdělení Čech na kraje v kartografických dílech. Podrobnější informace a odpovídající literatura jsou uvedeny u jednotlivých tvůrců nebo vydavatelů map v jejich medailoncích v katalogu, který tvoří následující kapitolu.⁷⁰ Z kartografického hlediska je možné jako zásadní milník, který označuje počátek přechodu k moderním kartografickým dílům, stanovit především mapy krajů vytvořené kartografem Františkem Jakubem Jindřichem Kreibichem.

4.1. Od nejstaršího období do činnosti Františka Jakuba Jindřicha Kreibicha

O nejstarším členění území Čech na kraje jsou dochovány pouze sporadické písemné zmínky v různých pramenech, kartografické prameny k tomuto období chybí. Tento stav se změnil až na počátku 17. století průkopnickým počinem **Pavla Aretina z Ehrenfeldu**, na jehož mapě *Regni Bohemiae nova et exacta descriptio*, která vyšla roku 1619, je krajské zřízení poprvé vyznačeno. Mapa vyšla v několika vydáních.

Další významné dílo, které zachycuje krajské členění ještě před správní reformou v roce 1714, byla mapa Čech člena cisterciáckého kláštera v Plasích **Mauritia Vogta** s názvem *Nova totius regni Bohemiae tabula*, která vyšla jako příloha jeho díla *Das jetztlebende Königreich Böhmen* v roce 1712, tj. v době, kdy již začaly probíhat práce rakouského vojenského inženýra **Johanna Christoha Müllera** na podrobné mapě Čech. Ten své impozantní dílo *Mappa geographica regni Bohemiae in duodecim circulos divisae...* dokončil v roce 1720. Mapa rozdělená na 25 sekcí je největší mapou Čech, která byla vydána před zahájením mapování ve velkých měřítcích na mnoha listech. Na základě Müllеровy mapy Čech vznikaly po celé století další mapy jednotlivých českých krajů, a to jak v české, tak i v zahraniční produkci.

První mapy krajů byly vydány z úředního podnětu zemským měřičem **Johannem Glockespergerem** v první polovině 18. století. Přestože další mapy vyšly až po krajské reformě z roku 1751, díky které se zvýšil počet krajů z původních 12 na 16, nebyla tato skutečnost právě díky kopírování Müllеровy mapy Čech po dlouhou dobu v kartografické produkci reflektována. V díle **Bernardina Erbera** *Notitia illustris regni Bohemiae* z roku

---

⁷⁰ Ze základní literatury, která bude v následující kapitole zpřesněna, je možné jmenovat např. SEMOTANOVÁ, E. *Mapy Čech, Moravy a Slezska* (jako pozn. 38) a KUCHAR, K. *Naše mapy odedávna do dneška* (jako pozn. 39). Informace o kartografickém vývoji zobrazení Čech poskytuje rovněž úvodní studie v Roubík 1, s. 11-80.

1760 i v mapách **Homannových dědiců** ze sedmdesátých let 18. století se stále objevuje 12 krajů, včetně již neexistujícího Bechyňského kraje. Revize tohoto stavu se projevuje na mapách **Franze Johanna Josepha Reillyho** z přelomu 18. a 19. století, map **Josepha Karla Kindermanna** z počátku 19. století a rovněž v novém vydání map krajů **Homannových dědiců** z roku 1807, které již obsahují všech 16 soudobých krajských celků.

V Čechách se v druhé polovině 18 století o vydávání map krajů, kterým opět posloužilo jako základ mapování Müllerovo, zasloužil především nakladatel **Anton Elsenwanger a jeho dědicové**, který je nechal zhotovit pravděpodobně podle map z Erberova díla. U Elsenwangerových map postupně dochází k zachycení soudobého krajského uspořádání (přestože ještě vydal i mapu Bechyňského kraje), jeho pravděpodobný následovník **Peter Franza** vydával na počátku 19. století již mapy 16 krajů. Ty pak pravděpodobně převzal a ve třicátých a čtyřicátých letech 19. století vydával další pražský nakladatel **Marco Berra**. Müllerův odkaz tedy v těchto mapách stále ještě přežíval, přestože v té době již existovaly **Kreibichovy mapy** založené na značně podrobnějším a přesnějším měření.

V tomto období rovněž vznikaly jako jednotliviny mapy některých krajů. Obecně většímu zájmu, který se odrazil rovněž v kartografické produkci, se ve starších dobách vždy těšila především hraniční území Čech, tj. Chebsko, Loketsko apod.

4.2. Od Kreibichových map do konce krajského zřízení v druhé polovině 19. století

Jak již bylo zmíněno, základním mezníkem se stalo vydávání map krajů žitenického faráře a významného českého kartografa **Františka Jakuba Jindřicha Kreibicha**. Jím až na některé pozdější výjimky prakticky končí éra map vydávaných na základě Müllerova díla. Kreibich využil výsledky zaměření zeměpisných souřadnic a nadmořských výšek mnoha českých měst svého kolegy Martina Aloise Davida, který byl ředitelem pražské hvězdárny, a na jejich základě vytvořil novou a přesnější mapu Čech, následně také především díky vlastním hojným cestám po Království českém a během nich prováděných měření začal zpracovávat a postupně vydávat mapy jednotlivých českých krajů. Pro svou kvalitu a rovněž cenovou dostupnost se staly oblíbenými a využívanými ještě dlouho poté, co se hranice a počet krajů opět změnil.

Další mapy krajů, které se značně lišily od Kreibichových na výzdobu poměrně chudých map, vznikly na konci čtyřicátých let 19. století úsilím a pílí dalšího významného českého kartografa **Johanna Lotha**. Jeho mapy, které by se daly označit jako na svou dobu již poněkud pompézní (obsahovaly bohaté alegorické parergy, erby měst apod.), přinášely svým

uživatelům množství statistických, ale i dalších údajů a byla vylepšena jejich topografická náplň. Jedním z jejich nejdůležitějších přínosů však bylo použití výhradně české, případně česko-německé nomenklatury. Zde je patrná snaha o povzbuzení sebevědomí českého národa v souvislosti s dobovým trendem v české společnosti. Loth bohužel své dílo nedokončil, vydáno bylo pouze 7 map krajů.

V 19. století dochází k značnému nárůstu kartografické produkce, vzniklo tedy množství map krajů, rovněž jako jednotliviny, které nejsou zařaditelné do většího celku. Zajímavý je rovněž vznik některých tematických map, např. ve vícesvazkovém díle *Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser* vycházely jako příloha mapy krajů pod názvem *Charte ehemaliger Burgen & Vesten im ... Kreise Böhmens*.

Zatímco pro krajské zřízení z let 1850-1855 se nedochoval žádný soubor map krajů, ba dokonce ani jednotlivé mapy pro všechny soudobé kraje, období mezi lety 1855-1866 je dobře zmapováno díky dílu **Eduarda Schmidta**, jehož mapy vycházely v druhé polovině padesátých let a poté rovněž na přelomu šedesátých a sedmdesátých let 19. století. Rovněž pro toto období vycházely u různých nakladatelů mapy některých krajů, mimo jiné je možné jmenovat např. nakladatele Friedricha Kretschmara, firmu Christoph & Kuhé nebo F. Tempského.

4.3. Od obnovení krajů v roce 1949 do současnosti

20. století zaznamenalo obecně boom kartografického materiálu, správní členění se na mapách zobrazujících území Československa nebo jeho větších částí běžně vyskytovalo. Státem byly po obnovení krajského zřízení v roce 1949 rovněž cíleně vydávány edice map krajů. Mezi nejvýznamnější z nich v období let 1949-1960 patřila edice *Mapy krajů 1:200 000*, kterou vydával Zeměměřický úřad a vycházela v několika vydáních od roku 1949.

Změnu v krajském zřízení po roce 1960 dobře ukazuje další edice, opět v měřítku 1:200 000, kterou pod názvem *Administrativní mapa ČSSR* vydávala od roku 1960 Ústřední správa geodézie a kartografie. Rovněž vyšla ve více vydáních.

Současný stav krajských celků prezentují nejlépe mapy vydávané Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním v edici *Mapa správního rozdělení České republiky*, které jsou opět v měřítku 1:200 000.

4.4. Rukopisné mapy českých krajů

Rukopisné mapy jednotlivých českých krajů tvoří specifickou skupinu. Vznikaly již od 17. století nejspíš z poněkud odlišných důvodů než mapy tištěné, pravděpodobně především pro hospodářskou a správní činnost velkostatků. Z větší části se jedná o jednotliviny vzniklé patrně na žádost a pro speciální potřebu příslušné vrchnosti, dochovaly se však i kompletní soubory map českých krajů. V těchto souborech lze vysledovat dvě časová období, ve kterých nejčastěji vznikaly, a to v první polovině 18. století a v polovině 19. století. Ve starším období mohla být důvodem jejich vzniku rovněž absence map krajů v produkci tištěné, která se prosadila především po polovině 18. století. Na konci čtyřicátých let 19. století vznikaly rukopisné mapy pravděpodobně v souvislosti se zánikem patrimoniální správy a volbami do říšského sněmu.

Mezi rukopisné soubory map krajů z první poloviny 18. století patří např. mapy zemského měřiče **Johanna Birkenfelse**⁷¹ s názvem „Mappa circuli ...“, které vznikly na základě Müllerovy mapy Čech patrně pro úřední potřebu zeměpanských úřadů. Obsahuje na 14 listech kompletní soubor 12 českých krajů a samostatně Chebsko a Kladsko. Mapy jsou značně schematické, jsou na nich zachyceny obce, které jsou od sebe dále typologicky odlišeny, a vodní toky, zcela chybí znázornění terénu.⁷²

Další významný a především kompletní soubor map krajů (včetně Kladska) s názvem „**Bohemiae circulus ...**“ (viz Příloha 10) vzniklý pravděpodobně kolem poloviny 18. století pochází od neznámého autora. Na tehdejší dobu obsahuje poměrně bohaté informace o hospodářském stavu jednotlivých krajů⁷³. Mapy rovněž vznikly na základě Müllerovy mapy Čech, mají německou nomenklaturu a latinskou legendu. Obsahují informace o hospodářském stavu daného kraje. 25 různými značkami jsou zde znázorněny nejen různé typy sídel, ale také pošty, zříceniny, kláštery, poustevny, naleziště kovů, lázně, léčivé prameny apod.⁷⁴ Z tohoto

---

⁷¹ Roubík 2, č. 1084. Ve fondu Sbírký map a plánů Národního archivu ČR, inv. č. 476/a-n, sig. A-VII-5.

⁷² Roubík, Soupis 1. S. 69.

⁷³ Roubík 1, č. 705, 709, 724, 767, 789, 823, 856, 871, 911, 926, 949 a 985. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1293750, sig. 265/37 (Bechyňský); sys. č. 1293763, sig. 265/36 (Berounský); sys. č. 1293659, sig. 265/35 (Boleslavský); sys. č. 1293731, sig. 265/34 (Čáslavský); sys. č. 1293518, sig. 265/28 (Hradecký); sys. č. 1293589, sig. 265/59 (Chrudimský); sys. č. 1293925, sig. 267/12 (Kladsko); sys. č. 1293900, sig. 267/13 (Kouřimský); sys. č. 1293613, sig. 265/30 (Litoměřický); sys. č. 1293916, sig. 267/52 (Plzeňský); sys. č. 1293919, sig. 267/53 (Prácheňský); sys. č. 1293833, sig. 267/6 (Rakovnický); sys. č. 1293598, sig. 265/60 (Žatecký a Chebsko).

⁷⁴ Roubík 1, s. 69.

období pochází rovněž další soubor map s názvem „**Mappa circuli ...**“ bez určené autorské odpovědnosti, který obsahuje 12 map krajů a na samostatném listu Chebsko.⁷⁵

Dochovaly se také např. dvě rukopisné mapy Litoměřického kraje z první poloviny 18. století od již výše zmíněného autora **Johanna Glockspergera**⁷⁶, které zachycují především silniční síť a celní stanice. Zajímavým souborem jsou rovněž rukopisné mapy hraničních českých krajů s názvem „**Charte der ... Bancal Inspectorats Gränze**“ z roku 1799⁷⁷.

Z roku 1848 pochází např. rukopisné mapy českých krajů s jednoduchým názvem „**... Kreis**“.⁷⁸ Pravděpodobně z důvodu voleb do říšského sněmu vznikly mapy některých krajů (Berounský, Boleslavský, Budějovický, Bydžovský, Chrudimský, Loketský, Prácheňský, Rakovnický) z roku 1849 s názvy „**Planskizze des ... Kreises**“ nebo „**Charte des ... Kreises**“.⁷⁹

Tento výčet je pouze výběrový, jak již bylo naznačeno v úvodu této části. Jelikož jsou rukopisné mapy krajů až na výše zmíněné výjimky povětšinou dochovány značně torzovitě a je pravděpodobné, že mnoho map leží stále ještě „neobjevených“ v nejrůznějších lokálních sbírkách nebo archivech bez podrobnější evidence, je jejich soupis značně problematický a byl by bezpochyby dobrým námětem pro další badatelskou práci.

---

⁷⁵ Roubík 2, č. 1087-1089, 1091, 1092, 1094, 1096, 1098, 1102, 1104-1107. SOA v Praze, fond Velkostatek Křivoklát, Starý a Nový archiv, inv. č. 4091-4103.

⁷⁶ Mappa des Leitmeritzer Creis : worinnen die durch diesen Creyss gehende Landstrassen mit Benennung der Oerther wordurch sie gehen zu finden seynd, wie folget se nachází ve fondu Sbírký map a plánů NA ČR, inv. č. 1535, sig. B-XI-24. Mapa Circulus Litomericensis se nalézá ve fondu Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1293822, sig. 265/39.

⁷⁷ Mapy původně pocházejí z Kriegersarchivu ve Vídni a v současné době se nacházejí ve Sbírcce map a plánů NA ČR. Dosud jim nebyla věnována větší pozornost a v Roubíkově Soupisu se nevyskytují. V NA ČR jim zatím nebylo přiděleno inventární číslo.

⁷⁸ Kromě Kouřimského kraje. Roubík 1, č. 717, 732, 747, 762, 777, 791, 828, 850, 876, 892, 915, 934, 955, 970, 990. Fond Sbírký map a plánů NAČR, inv. č. 116, 118-130, sig. A-VII-16, A-VII-18 – 20, A-VIII-1 – 11.

⁷⁹ Roubík 1, č. 719, 734, 748, 764, 830, 893, 935, 956. Fond Sbírký map a plánů NA ČR, inv. č. 697/a-d, f, ch, k, l; sig. E-V-19.

5. Katalog

Tato kapitola tvoří jádro práce, jelikož obsahuje katalog zjištěných a tudíž rovněž dostupných tištěných map českých krajů⁸⁰. V žádném případě si nedělá ambice, že by mohla přinést kompletní soupis všech těchto map, protože mapové sbírky na území České republiky jsou bohužel ještě příliš nedostatečně zpracované a není tedy vyloučeno, že skrývají poklady, které nejsou evidovány v předchozích ani v tomto soupisu.

Jednotlivá období krajské správy jsou v katalogu doplněna ještě úzkým výběrem map celých Čech, které obsahují podrobnější krajské členění, neboť v některých obdobích mapy krajů nevznikly nebo se nedochovaly vůbec (období do roku 1714), případně nejsou zastoupeny všechny kraje (období mezi lety 1850 a 1855). Mapy jsou v katalogu členěny chronologicky podle jednotlivých správních reforem a dále podle jednotlivých kartografů nebo vydavatelů, a to rovněž v chronologickém a alfabetském sledu. Díla, která nepatřila do rozsáhlejšího nebo ucelenějšího souboru, byla zařazena vždy na konec časového úseku.

U každého záznamu je doplněna citace z Roubíkova Soupisu, případně poznámka o tom, že v Soupisu mapa není uvedena. Oba svazky Roubíkova díla vyšly v padesátých letech 20. století, reflektují tedy ještě poslední krajskou reformu z roku 1949, od té doby však podobné souhrnné dílo již nebylo vyhotoveno. Jelikož instituce a signatury dokumentů, které Roubík uvádí, jsou již často neaktuální, je každá mapa rovněž opatřena poznámkou, ve kterém fondu se mapa nachází a pod jakou aktuální signaturou a případně rovněž systémovým číslem v automatizovaném knihovnickém systému ji lze najít. Bohužel některé mapy v knize uvedené se již dnes v příslušných fondech vůbec nenacházejí⁸¹.

Předkládaný katalog je doveden až do současnosti, nejmladší uvedené dokumenty vznikly v posledním desetiletí, přičemž období do 19. století obsahuje všechny zjištěné mapy, zatímco pro 20. století je z důvodu masového nárůstu kartografické produkce vybrán pouze reprezentativní vzorek (vždy jedna edice mapující všechny kraje v jednom časovém období).

Při katalogizaci bylo postupováno podle platných anglo-amerických katalogizačních pravidel AACR2R⁸², která obsahují rovněž část věnovanou kartografickým dokumentům. Tato podrobně zpracovaná knihovnická pravidla umožňují velice detailní způsob popisu dokumentů, který může badateli v mnohém usnadnit jeho práci. Kromě standardních

---

⁸⁰ O rukopisných mapách českých krajů je pojednáno v předchozí kapitole.

⁸¹ To se týká např. mapy Berounského kraje od nakladatele Marca Berry (Roubík 1, č. 715) nebo mapy Loketského, Žateckého a Plzeňského kraje (Roubík 1, č. 897).

⁸² MINTY, Wilma. *AACR2R a UNIMARC : příručka pro praktickou katalogizaci s příklady* (jako pozn. 46).

informací jako je autorská odpovědnost, název, nakladatel, místo a rok vydání, mohou být záznamy opatřovány věcnými, jmennými a geografickými hesly, bohatým poznámkovým aparátem, zeměpisnými souřadnicemi apod. Z důvodu značného množství map došlo v této práci ke zjednodušení formuláře záznamu, který obsahuje pouze nejzákladnější pole (seřazeno v pořadí, jak jdou za sebou):

- **Autor** – osoba odpovědná za vytvoření intelektuálního nebo uměleckého obsahu díla.
- **Název** – u map, které jsou označeny větším množstvím od sebe odlišných názvů, jsou další názvy uvedeny v poli **variantní název**.
- **Měřítko** – v případě slovního nebo grafického měřítka je uveden přesný přepis a číselné hodnoty a v hranaté závorce jeho přibližný přepočten na dnešní tvar. Jelikož míry nejsou v dokumentech vždy přesně specifikovány, je třeba znovu zdůraznit fakt, že se jedná o velice přibližný údaj, autorka je však toho názoru, že může posloužit jako doplňková informace pro lepší představu o podobě mapy. V Roubíkově Soupisu je měřítko u starších map uváděno většinou ve slovní formě, avšak ne u všech dokumentů, které měřítko obsahují.
- **Vydání** – číslo vydání se vyskytuje především u novějších dokumentů.
- **Místo vydání, nakladatel, rok vydání** – případně se za těmito údaji v kulatých závorkách objevuje rovněž tiskař, pokud je tato informace pokládána za významnou.
- **Rozměry, barva** – rozměry jsou uváděny ve tvaru *šířka x výška* dokumentu. Pro jednoznačnost informace je uváděn rozměr vnitřního rámu, jelikož šířka okrajů se u různých exemplářů značně liší. V Roubíkově Soupisu údaje o rozměrech nejsou vždy uvedeny. To se týká rovněž barevnosti mapy, kterou Roubík uvádí pouze sporadicky. Mapy byly v některých případech vydávány v černobílé i barevné/kolorované verzi, dokonce se dochovaly různé varianty kolorování.
- **Edice** - název a číslo ediční řady, ve které dílo vyšlo. Vyskytuje se především u novějších dokumentů.
- **Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.)** – v tomto poli jsou uvedeny další osoby, které se podílely na vzniku mapy, avšak nemají hlavní autorskou odpovědnost. Jedná se především o rytce, ilustrátory apod. Jsou zde uváděny i autoři dokumentů, které byly předlohou nebo podkladem pro zpracování dané mapy.
- **Poznámky** – do tohoto obecného pole jsou doplněny informace, které nebylo možné zmínit v ostatních specifikovaných polích, ale přesto mají zásadní význam pro identifikaci mapy. Jedná se především o informace o doplňkových mapkách,

dedikantech (tj. osob, kterým bylo dílo věnováno) nebo o dokumentu, ze kterého daná mapa pochází.

Zbývá ještě podotknout, že v katalogu jsou primárně uvedeny informace, které se rovněž nalézají na samotných dokumentech (to se však netýká některých údajů uváděných v poli poznámek, např. informací o zdrojovém dokumentu, ze kterého mapy pochází; tato informace většinou na mapě chybí nebo je pouze v některém z rohů uvedeno číslo stránky, číslo mapy apod.). Údaje, které se na mapách nevyskytují, avšak jsou pro popis daného dokumentu podstatné, jsou uvedeny v hranatých závorkách. V případě neověřené nebo nejisté informace je navíc připojen otazník. Pro přepis názvů byla použita transliterační metoda.

Pokud u některých níže uvedených starších souborů map vznikla i mapa Kladska, byla rovněž zařazena do katalogu, přestože se nalézá mimo vymezený region, kterému se tato práce věnuje. Naopak v rámci možností kompletně jsou zde jmenovány mapy Chebska, ačkoliv Chebský kraj vznikl až v druhé polovině 19. století. Tento region však měl zásadní význam, o čemž svědčí i relativně brzký a poměrně hojný vznik map jeho území.

5.1. Do r. 1714

5.1.1. Aretinova mapa Čech

Nejstarší mapou Čech, která obsahuje krajské členění je Aretinova mapa Čech z roku 1619. **Pavel Aretin z Ehrenfeldu** (ca 1570-1640) byl rodák z Uherského Brodu, v letech 1600-1608 působil jako radní písař v Klatovech, od roku 1609 pracoval ve službách Petra Voka z Rožmberka jako jeho český sekretář. V roce 1612 se odstěhoval do Prahy, kde získal titul pražského měšťana a šlechtice. V roce 1627 byl Aretin vypovězen ze země za účast při druhém stavovském povstání. Karel Kuchař se domnívá, že mapa Aretinova, ale také ve stejném roce vydaná Zimmermannova a z roku 1620 pocházející Kaeriova mapa Čech, měly společnou předlohu českého původu vytvořenou pražským dvorním malířem a rytcem Jiljím Sadelerem.⁸³

Aretinova mapa je relativně velice podrobná, pravděpodobně byla zhotovena na základě vyměrování prováděném v terénu. Oproti starším mapám českého území (Klaudyán, Criginger) je opatřena vysvětlivkami mapových značek, kterými rozlišuje např. královská a vrchnostenská města, místa s důlní činností nebo termálními prameny apod. Na mapě jsou zakresleny dvě zemské cesty – Zlatá a Nová. Alfabeticky uspořádaný rejstřík, který tvoří přílohu mapy, obsahuje 1157 míst. U nich jsou uvedeny dvě pravoúhlé souřadnice v českých mílích, které jsou počítány od levého horního rohu. Na konci rejstříku je navíc uvedena informace o obvodu a výměře Čech a vzdálenostech.⁸⁴

1. Autor: Aretin, Pavel z Ehrenfeldu, ca 1570-1640

Název: Regni Bohemiae nova et exacta descriptio⁸⁵

Měřítko: [ca 1:500 000]. 9,4 cm = 5 miliaria

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Praha : Pavel Aretin z Ehrenfeldu, 1619, 1632, další vydání z let 1665 a z konce 17. století

Rozměry, barva: 62,5 x 51 cm, čb.

---

⁸³ KUCHAR, K. *Naše mapy odedávna do dneška* (jako pozn. 39), s. 36.

⁸⁴ SEMOTANOVÁ, E. *Mapy Čech, Moravy a Slezska* (jako pozn. 38), s. 63-64. MIKŠOVSKÝ, M. a R. ZIMOVÁ. *Staré mapy Čech – vybrané aspekty kartografického jazyka* (jako pozn. 40), s. 87-95. VOIT, Petr. *Encyklopedie knihy* (jako pozn. 43), s. 66. KUCHAR, K. *Naše mapy odedávna do dneška* (jako pozn. 39), s. 33-36.

⁸⁵ Roubík 1, č. 514. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1294993, sig. 321/6 (1619). Sys. č. 1369904, sig. D1/8/1 (1632).

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Baiiard, Paulus – rytec, u dvou novějších vydání rytci Daniel Vusín (1665) a jeho syn Kašpar Vusín (konec 17. stol)

Poznámky: po stranách mapy 12 postav zobrazujících jednotlivé stavy obyvatelstva

5.1.2. Mapa Čech Mauritia Vogta

Jan Jiří Vogt (řeholní jméno Mořic (Mauritius), 1669-1730) získal měřické znalosti od svého otce, který působil jak zeměměřič ve službách plaského cisterciáckého kláštera. Studoval filozofii a teologii v Praze, mezi jeho zájmy patřily historie a zeměpis Čech. V roce 1692 vstoupil v Plasích do cisterciáckého řádu, kde působil rovněž jako hudebník, varhaník a skladatel. V roce 1712 bylo ve Frankfurtu a Lipsku vydáno jeho dílo *Das jetztlebende Königreich Böhmen in seiner historisch- und geographischen Beschreibung vorgestellt*⁸⁶, jehož přílohu tvořila mapa Čech.

V mapovém poli je vyznačeno 3110 lokalit, které označují hrazená města, ale např. i některé mlýny. Zatímco horopis je zakreslen značně nesouvisle, o poznání větší pozornost byla věnována vodopisu, který je naopak zakreslen značně podrobně a ve srovnání se staršími díly dokonaleji - Vogt již například zakreslil pražský meandr Vltavy, který se u Aretina nevyskytuje. Značnou pozornost věnoval rybníkům, které jsou však povětšinou zveličeny, např. u rybníka Jordán u Tábora se jedná o přibližně dvacetinásobné zvětšení. Legenda obsahuje 24 znaků pro sídla, hrady, mlýny, doly, lázně apod. Na mapě je zachyceno tehdejší správní členění, tj. 14 krajů. Význam Vogtovy mapy zůstal velice nepatrný, nepronikla ani do světových atlasů, jelikož se v té době již vědělo o přípravách k podrobnému Müllerovu měření. Mapa se tak stala posledním soukromým počinem ve starším období české kartografie.⁸⁷

2. Autor: Vogt, Mauritius, 1669-1730⁸⁸

Název: Nova totius regni Bohemiae tabula

Měřítko: [ca 1:405 000]. 14,5 cm = 8 milliaria germanica. 13,7 cm = 6 milliaria usitata boemica = 10 leucae gallicae

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Norimb. : Ioann Zieger, 1712

---

⁸⁶ VOGT, Mauritius. *Das jetzt-lebende Königreich Böhmen in einer historisch- und geographischen Beschreibung vorgestellt, wie solches sowohl an Städten, Clöstern, Schlössern, Herzschaften und heilsamen Gesund-Brunnen etc. anjetze zu sehen ist, nebst einer kurtzen Lebens-Beschreibung aller böhmischen Herzoge und Könige, bis auf jetzt-regierende böhmische kaiserliche Majestät Carolum VI. Inglechen mit veilen Kupffern und einer accuraten Land-Charte gezieret.* Franckfurt : bey B.J. Ziegern, 1712.

⁸⁷ MIKŠOVSKÝ, Miroslav a Růžena ZIMOVÁ. Staré mapy Čech – vybrané aspekty kartografického jazyka (jako pozn. 40). SEMOTANOVÁ, E. *Mapy Čech, Moravy a Slezska* (jako pozn. 38), s. 78-80. VOIT, P. *Encyklopedie knihy* (jako pozn. 43), s. 998. Kartometrickou analýzu Vogtovy mapy provedli BAYER, T., M. POTŮČKOVÁ a M. ČÁBELKA. Kartometrická analýza Vogtovy mapy = Cartometric analysis of Vogt's Map. (jako pozn. 40).

⁸⁸ Roubík 1, č. 428. V Roubíkovi je uveden jiný dedikátor a vydavatel mapy (Joan Friedr. Rüdiger). Fond Mapové sbírky PpF UK, sys. č. 1295984, sig. 321/3.

Rozměry, barva: 86 x 66 cm, barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Blanck, Jan Leonard, 1646-1711 – rytec

Poznámky: v levém horním rohu český lev, v levém dolním rohu parerga s alegorií českých
řek, ozdobná kartuše; pozdější vydání z roku 1742 u Johanna Rüdigerera

5.2. 1714-1751

5.2.1. Johann Christoph Müller a jeho přínos pro mapový obraz Čech

Johann Christoph Müller (*15. března 1673, Wöhrd u Norimberka ; † 21. června 1721, Vídeň) byl rakouským vojenským inženýrem a kartografem. Po studiích v Norimberku působil ve Vídni u geografa, přírodovědce a císařského plukovníka Luigiho Ferdinanda Marsigliho, u něž nabyl dalších zkušeností, které později ve své kartografické práci využil. Jako člen Marsigliho štábu se účastnil mapování území připojených k habsburské monarchii po Karlovičském míru (1669). V roce 1708 vytvořil přehlednou mapu Uher a plánoval zmapovat rovněž ostatní habsburské země, první měly přijít na řadu mapy českých zemí. V roce 1716 vyšla jeho tištěná mapa Moravy. Od roku 1712 probíhalo na doporučení císaře Karla VI. mapování Čech. Souběžně však byly Müllerovi dvorskou kanceláří i českým místodržitelstvím ukládány další úkoly - vytvoření hraničních map nebo map cest apod. Dochována je např. rukopisná mapa Chebska, která sloužila jako předloha pro tištěnou verzi. Obecně základ Müllerova kartografického díla tvořily rukopisné mapy, podle nichž pak vznikaly mědirytiny, které byly následně vydány tiskem. Při mapování Čech postupoval Müller podle jednotlivých krajů, práce započal v Bechyňském kraji. Na začátku roku 1720 bylo již z map jednotlivých krajů možné sestavit kompletní mapu Čech, Müller ji rozdělil na 25 sekcí a připojil přehledný list. Přestože mapa vyšla tiskem až v roce 1722, tj. rok po Müllerově smrti, je datována rokem vyhotovení rukopisu, tedy 1720.

3. Autor: Müller, Johann Christoph, 1673-1721

Název: *Mappa geographica regni Bohemiae in duodecim circulos divisae cum comitatu Glacensi et districtu Egerano adiunctis circumiacentium regionum partibus conterminis ex accurata totius regni perlustratione et geometrica dimensione omnibus, ut par est, numeris absoluta et ad usum commodum nec non omnia singula distinctiùs cognoscenda XXV. sectionibus exhibita*⁸⁹

Měřítko: [ca 1:132 000]. 13,5 cm = 2 miliar. bohemicorum

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Augsburg : Michael Kauffer?], 1720

Rozměry, barva: 1 mapa na 25 listech, celek 282 x 240 cm, 1 list 56 x 47 cm ; čb.

---

⁸⁹ Roubík 1, č. 376. Fond Mapové sbírky, sys. č. 1290578, sig. 242/7.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Kauffer, Michael, 1673-1756 - rytec ; Rainer, Václav Vavřinec, 1689-1743 – předlohy parerg ; Hertz, Johann Daniel, 1693-1754 – rytec parerg

Poznámky: v rozích mapy parergy – Praha s Karlovým mostem a Hradčany, alegorie řek, výjevy z hospodářského života a zemědělské činnosti

Rukopisný originál Müllerovy mapy Čech je uložen v Österreichisches Nationalbibliothek ve Vídni. Náklady na mapu dosáhly astronomické částky 24 000 zlatých rýnských, cena jednoho výtisku se pohybovala kolem 12-13 zlatých. V mapě je zakresleno 12 495 lokalit, je doplněna podrobnou legendou v němčině a latině. Ve srovnání s dříve vyhotovenou mapou Moravy obsahuje mapa Čech podrobněji popsaná významná pohoří a hory, vodstvo je také podrobně zakresleno, porost znázorňují stylizovaná vyobrazení stromů. Z hlediska správního členění je však nejpodstatnější zakreslení hranic 12 českých krajů ustavených po reformě v roce 1714.

Jelikož byl formát mapy nevhodný pro běžné používání, vyšla již roku 1726 zmenšená verze mapy, kterou zpracoval Johann Wolfgang Wieland, který se ujal prací na mapování Slezska po Müllerově smrti. Müllerova mapa sloužila jako podklad pro vytváření mapového obrazu Čech na celé další století. Na jejím základě později vznikaly celkové mapy Čech i mapy jednotlivých krajů zahraničních i českých nakladatelství.⁹⁰

Chebsko

4. Autor: Müller, Johann Christoph, 1673-1721⁹¹

Název: Districtus Egranus

Měřítko: [ca 1:80 000?]

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Norimb. : Christoph Weigel, [ca 1714]

⁹⁰ SEMOTANOVÁ, E. *Mapy Čech, Moravy a Slezska* (jako pozn. 38), s. 72-78. KUCHAR, K. *Naše mapy odedávna do dneška* (jako pozn. 39), s. 58-64. Müllerově dílu se věnovalo velké množství badatelů, mimo jiné např. KOLÁČEK, F. Některé poznámky o Müllerových mapách (jako pozn. 42). KUCHAR, K. *Vývoj mapového zobrazení území Československé republiky* (jako pozn. 42). KUPČÍK, I. Nález rukopisné předlohy tisku Müllerovy mapy Čech, pohřešovaného rukopisu mapy Moravy a tiskové desky mapy okolí Chebu (jako pozn. 42). FIALA, F. *Jan Kryštof Müller, inženýr – kartograf a jeho práce při vydání první správné mapy Čech r. 1720* (jako pozn. 42). ČADA, V. ; VICHROVÁ, M. Rukopisné mapy Čech J. Ch. Müllera (jako pozn. 42). DEÁK, A. A. Johann Christoph Müller (jako pozn. 42). PALDUS, J. *Johann Christoph Müller: ein Beitrag zur Geschichte vaterländischer Kartographie* (jako pozn. 42). Kartometrické analýze Müllerových map se věnovali např. ČADA, V. Kartometrická kvalita Müllerovy mapy (jako pozn. 42). TÝŽ. Kartometrická analýza a lokalizace rukopisných Müllerových map krajů Čech pro jejich publikování na mapovém portálu. (jako pozn. 42). KRÁLÍČKOVÁ, P. *Lokalizace rukopisných Müllerových map Prácheňského a Berounského kraje* (jako pozn. 42). TÁŽ. *Datový model rukopisných Müllerových map Čech* (jako pozn. 42). MÜLLER, S. *Lokalizace rukopisných Müllerových map Litoměřického a Rakovnického kraje* (jako pozn. 42).

⁹¹ Roubík 1, č. 809. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1288479, sig. 258/44.

Rozměry, barva: 36 x 44 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Weigel, Christoph, 1654-1725 – rytec; Redwitz – rytec

Poznámky: v pravém dolním rohu rytina lázeňských pavilonů a jejich hostů

5. Autor: Müller, Johann Christoph, 1673-1721⁹²

Název: Mappa chorographica districtvs Egerani

Měřítko: [ca 1:113 000]. 13 cm = 2 haec vnius milliaris sive 2 horarum

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Norimberk] : Christoph Weigel, [mezi 1710 a 1720?]

Rozměry, barva: 42,5 x 50,5 cm ; čb.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Weigel, Christoph, 1654-1725 – rytec; Haberstumpff, Nicolaus – autor doplňkové mapy

Poznámky: doplňková mapka *Prospectus civitatis Egrae ex plaga septentrion-orientali*

---

⁹² Roubík 1, č. 799. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1373846, sig. D1/26/23.

5.2.2. Johann Glocksperger a jeho mapy českých krajů

Po vydání Müllerovy mapy Čech se jako stále potřebnější jevil vznik map pro jednotlivé kraje. Se jménem zemského měřiče a měšťana Starého Města pražského **Jana Glockspergera** je spjato první tiskové vydání takových map, a to z úředního podnětu. Zhotovil je na výzvu pražského komerciálního kolegia ve třicátých letech 18. století právě na základě Müllerovy mapy Čech. Tento soubor vyšel jako atlas *Neu gefertigter Atlas über das Königreich Böhmeim aller dazzu gehörigen zwölf Creise sambt der Grafschaft Glaz und Egerischen Bezirk : wie solche mit allen darinnen befündlichen gross und kleinen Städten, Marktflecken, Schlössern, Klöstern, Dörfern, Haupt- und Post-Strassen, Wasserflüssen, Cais. und Privat-Mauthen auch mit ihren herum anliegenden Granitzen situirt und von Mittag gegen Mitternacht anzusehen sein*⁹³. Ještě v nedávné době byla fotografická reprodukce tohoto atlasu uložena ve sbírce map Národního technického muzea, dnes však již tyto fotografie nejsou dostupné. Atlas měl mít údajně 11 listů a obsahovat následující mapy: *Circulus Czaslaviensis, Prachinensis, Satecensis, Rakonitzensis, Reginohradecensis, Chrudimensis, Pilsnensis, Kaurzimensis, Comitatus Glacensis, Districtus Egeranus*. Kromě topografického obsahu měly být v mapách vyznačeny rovněž hlavní zemské a poštovní silnice a státní a soukromá mýta, což by odpovídalo účelu vzniku map, tj. pro potřeby komerciálního kolegia.⁹⁴ Roubík rovněž zmiňuje Glockspergerovu celkovou mapu Čech s názvem *Regni Bohemiae in duodecim circulos divisae cum comitatu Glacensi et districtu Egerano conspectus generalis, cuius sectiones XXV uti junctim hic minori forma repraesentantur, ita singulae seorsim totidem laminis aeneis insculptae tabulaeque praesentis magnetudinem habentes specialissima quaeque totius regni accurate et distincte oculis spectanda exhibent*⁹⁵, tu se však bohužel rovněž nepodařilo dohledat.

Další, tentokrát však již dochované Glockspergerovy mapy, jsou dnes součástí Mapové sbírky PřF UK. Roubík je ve svém Soupise uvádí všechny jako rukopisy, avšak jedná se o tisk s pozdějším rukopisným dokreslením některých mapových prvků. O tisku svědčí rovněž formulka určující autorství mapy („*in hanc formam reductus per Johannem Glocksperger juratum geometrem et civem Vetero Regiae Urbis Pragensis*“), která se shodně vyskytuje na všech těchto mapách. Je tedy možné, že mapy byly původně vydány ve výše zmíněném atlasu, jedná se však pouze o hypotézu. Citace těchto dokumentů v Roubíkovi je značně

---

⁹³ Roubík 1, č. 693.

⁹⁴ Tamtéž, s. 69.

⁹⁵ Roubík 1, č. 512.

kolísavá, někde je opsána celá odpovědnost přesně tak, jak se v mapě vyskytuje, u některých (např. pro Žatecko) se v Soupisu uvádí pouze „*del. Joh. Glocksperger*“, přestože obsahuje stejný údaj o odpovědnosti, jako ostatní.

Z níže uvedeného výčtu map vyplývá, že se dochovaly mapy těchto krajů: Chrudimský, Plzeňský, Prácheňský, Rakovnický (s vedlejší mapou Chebska), Žatecký a na samostatném listu rovněž Kladsko. Výjimku z těchto map tvoří již v předchozí kapitole zmíněná prokazatelně rukopisná mapa Litoměřického kraje, která dokonce existuje ve dvou různých variantách. Chybí tedy tištěné mapy následujících krajů: Berounský, Bechyňský, Boleslavský, Čáslavský, Hradecký, Kouřimský a Litoměřický. Jejich existence není doložena ani v Roubíkově Soupisu, ale dá se přinejmenším předpokládat, že ve své době vznikly. Při porovnání s výše zmíněným Glockspergerovým atlasem chybějí mapy Čáslavského, Hradeckého a Kouřimského kraje.

Glockspergerovy mapy vynikají svou kvalitou a podrobností, která vysoce převyšuje i některá díla o mnoho desítek let mladší. Je na nich zachyceno značné množství sídel a komunikací a relativně věrně zachycena centra větších měst. Jsou označeny jednoduchým názvem „*Circulus ...*“ a mohly by pocházet pravděpodobně ze třicátých let 18. století, kdy vznikl výše zmíněný Glockspergerův atlas. Tyto unikátní mapy byly doposud stranou badatelského zájmu a jistě by si proto zasloužily podrobnější studii.

Chrudimský kraj

6. Autor: Glocksperger, Johann⁹⁶

Název: *Circulus Chrudimensis*

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha : per Johannem Glocksperger, ca 173-?]

Rozměry, barva: 92 x 58,5 cm ; barev.

Plzeňský kraj

7. Autor: Glocksperger, Johann⁹⁷

Název: *Circulus Pilsnensis*

Měřítko: neuvedeno

---

⁹⁶ Roubík 1, č. 818. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1382886, sig. D1/53/53.

⁹⁷ Roubík 1, č. 907. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1373999, sig. D1/27/12.

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha : per Johannem Glocksperger, ca 173-?]

Rozměry, barva: 72 x 85 cm ; barev.

Poznámky: Viz Příloha 9

Prácheňský kraj

8. Autor: Glocksperger, Johann⁹⁸

Název: Circulus Prachinensis

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha : per Johannem Glocksperger, ca 173-?]

Rozměry, barva: 89 x 73 cm ; barev.

Rakovnický kraj + Chebsko

9. Autor: Glocksperger, Johann⁹⁹

Název: Circulus Rakonicensis

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha : per Johannem Glocksperger, ca 173-?]

Rozměry, barva: 90,5 x 59 cm ; barev.

Poznámky: doplňková mapka *Districtus Egranus* ; viz Příloha 9

Žatecký kraj

10. Autor: Glocksperger, Johann¹⁰⁰

Název: Circulus Satecensis

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha : per Johannem Glocksperger, ca 173-?]

Rozměry, barva: 88 x 58,5 cm ; barev.

Kladsko

11. Autor: Glocksperger, Johann¹⁰¹

Název: Comitatus Glacensis

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha : per Johannem Glocksperger, ca 173-?]

---

⁹⁸ Roubík 1, č. 921. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1373888, sig. D1/27/17.

⁹⁹ Roubík 1, č. 946. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1373882, sig. D1/27/18.

¹⁰⁰ Roubík 1, č. 981. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1373361, sig. D1/28/9.

¹⁰¹ Roubík neuvádí. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1370877, sig. D1/14/6.

Rozměry, barva: 48 x 55 cm ; barev.

5.2.3. Ostatní mapy krajů

Hradecký kraj

12. Název: Der Königingrätzer Kreis in dem Königreich Böhmen¹⁰²

Měřítko: [ca 1:500 000]. 1,2 cm = 1 gemeine deutsche Meile 15 in einem Grad gerechnet.
1,5 cm = 1 böhmische Meile 12 in einem Grad gerechnet

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Leipzig : bey Joh. Christ. Schreibern, [mezi 1720 a 1750]

Rozměry, barva: 17,3 x 23 cm, barev.

Chebsko

13. Autor: Weigel, Christoph, 1654-1725¹⁰³

Název: Egerischer Bezirck an Königreich Böhmen nebst den agrändzenden Ascher-Gebieth. XXXV

Měřítko: [ca 1:350 000]. 6,4 cm = gemeine teitsche Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Norimberk : Christoph Weigel, mezi 1723 a 1734?]

Rozměry, barva: 14,3 x 15,3 cm ; barev.

Litoměřický kraj

14. Autor: Schreiber, Johann Georg, 1676-1750¹⁰⁴

Název: Der Leutmeritzer Crays in dem Königreich Böhmen

Měřítko: [ca 1:720 000]. 2,1 cm = 2 deutsche Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Leipzig : J. G. Schreiber, 1749?]

Rozměry, barva: 24 x 16 cm, barev.

Loketský kraj

15. Autor: Schreiber, Johann Georg, 1676-1750¹⁰⁵

Název: Der Ellenbogner Creis, nebst dem Egerischen Districte

Měřítko: [ca 1:350 000]. 4,2 cm = 2 deutsche Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Leipzig : J. G. Schreiber, [mezi 1710 a 1750]

---

¹⁰² Roubík 1, č. 795. Ve sbírce Muzea východních Čech v Hradci Králové, fond Stát (ST), podskupina Mapy, inv. č. ST/MA-1045.

¹⁰³ Roubík 2, č. 1095. Ve fondu MZK, Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1031491, sig. Moll-0001.613.

¹⁰⁴ Roubík 1, č. 883 + Roubík 2, č. 1101. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291796, sig. 246/11.

¹⁰⁵ Roubík 1, č. 896. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291777, sig. 246/9.

Rozměry, barva: 23 x 16 cm, barev.

Poznámky: list označen číslem 119

16. Autor: Zürner, Adam Friedrich, 1679-1742¹⁰⁶

Název: Geographischer Entwurff der Stadt und Gegend des weltberühmten Kaeyser Carlsbades in Königreich Böhmen vorstellent den Ellenbognischen Creiß sambt denen hiemit vermengten und angränzenden Gegenden : so theils mit Instrumenten ein gehohlet Theils aus erhaltenen Nachrichten zusammen getragen und nach gegenüberstehendem Schlüssel sonderlich für die Reisenden und Fremden nützl. zu gebrauchen

Měřítko: [ca 1:160 000]. 4,4 cm = 1 teutzsche Meil. deren 15 ein Grad machen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Amsterdam? : s.n.], 1715

Rozměry, barva: 39 x 30 cm, barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Schenk, Pieter, ml., 1693-1775

Poznámky: doplňkové prospekty a plány *Ellenbogen – Kayser Carlsbad – Schlackenwerda – Lusthäuser der Herrn Burger Meister an der großen Wiese – Letziger Prospect von der Stadt Carlsbad – Sciagraphia der Carlsbader Gaßen und Häuser im Grunde*

17. Autor: Weigel, Christoph, 1654-1725¹⁰⁷

Název: Carlsbad mit dem gantzen Ellenbogner Creisse im Königreiche Böhmen

Měřítko: [ca 1:360 000]. 3,3 cm = 1,5 teutsche Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Norimberk : Christoph Weigel, mezi 1723 a 1734?]

Rozměry, barva: 17,5 x 13,2 cm, barev.

18. Autor: Seutter, Matthäus, 1678-1756¹⁰⁸

Název: Accurate Abbildung der Statt Kayser Carlsbad nach doppelten Prospect und geograf. Situation in Böhmen in dem Elnbogner Crais gelegen samt angränzender Gegend und Landschafften

Měřítko: [ca 1:160 000]. 4,5 cm = 1 teutsche Meil deren 15 einen Grad machen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Augspurg : von Matthaeo Seutter, [mezi 1730 a 1756]

Rozměry, barva: 36 x 26 cm, barev.

---

¹⁰⁶ Roubík 1, č. 885. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1292660, sig. 260/9.

¹⁰⁷ Roubík 2, č. 1103. Ve fondu Moravské zemské knihovny, Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1031554, sig. Moll-0001.619.

¹⁰⁸ Pravděpodobně Roubík 1, č. 898. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1361439, sig. D1/1/16/1.

Poznámky: doplňkové prospekty a plány *Prospect der Stadt Kayser Carlsbad – Elnbogen – Kayser Carlsbad im Prospect wie sich solches ohnweit von S. Lorentz Chapell von Mittag gegen Mittag praesentiret – Schlackenwerd* ; jeden z exemplářů obsahuje tiskařské privilegium cum gratia et privil S. R. I. vicariatus in partib. Rheni, Sveviae et juris Franconici

Žatecký kraj

19. Autor: Schreiber, Johann Georg, 1676-1750¹⁰⁹

Název: Der Satzer Creis in dem Königreiche Böhmen gelegen

Měřítko: [ca 1:530 000]. 4,3 cm = 3 gemeine deutsche Meilen 15 in einem Grad

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Leipzig : Joh. George Schreibers see. Wittbe, [mezi 1750 a 1760?]

Rozměry, barva: 21 x 16 cm ; barev.

Poznámky: list označen číslem 118

---

¹⁰⁹ Roubík neuvádí. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1291786, sig. 246/10.

5.3. 1751 – 1850

5.3.1. Mapy krajů z díla Bernardina Erbera

Roku 1760 vydal jezuita Bernardin Erber obsáhlý popis Čech v díle *Notitia illustris regni Bohemiae*¹¹⁰, věnoval se v něm rovněž kartografické produkci týkající se tohoto území a popisu krajů, své dílo v příloze doplnil celkovou mapou Čech od rytce **Philippa Gütla** a mapami jednotlivých krajů od rytce **Johanna Christoha Winklera**¹¹¹. Přestože tyto mapy již přinesly jistý pokrok oproti Müllerově mapě Čech a opravy některých jejích nedostatků, stále jsou zpracovány na jejím základě. Atlas obsahuje rovněž mapy Chebska a Kladska.¹¹²

Ačkoliv došlo již v roce 1751 ke krajské reformě a změně počtu krajů, nebyl na mapách tento fakt reflektován, zobrazují tedy stav správního členění v letech 1714-1751, tj. tak, jak je uveden na Müllerově mapě Čech.

Mapy mají jednotné názvy („*Provincia Bechinensis*“ apod.) a jsou od sebe dále odlišeny písmeny abecedy (tato písmena jsou pak souhrnně uvedena na celkové mapě Čech včetně názvů všech krajů). Jednotlivé mapy se dochovaly buď v černobílé nebo kolorované variantě. Na některých je rovněž uvedeno místo vydání/tisku.

Celková mapa Čech

20. Název: *Mappa geographica totius regni Bohemiae in XII. provincias divisae adjunctis comitatu Glacensi regione Egrana et limitibus finitimarum provinciarum*¹¹³

Měřítko: [ca 1:650 000]. 8,8 cm = milliarium germanicorum VIII. quorum 15 unum gradum latitud. efficiunt. 8,2 cm = milliarium bohemicorum VI. seu horarum XII. quorum 12 fere unum gradum latit. efficiunt

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Viennae : [prostat apud Augustinum Bernardi Bibliopolam, 1760 (Typis Josephi Kurtzböck, Universitatis Typographie)]

Rozměry, barva: 54,5 x 46 cm ; čb.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Gützl, Philipp, zemř. 1767 - rytec

---

¹¹⁰ ERBER, Bernardinus. *Notitia illustris regni Bohemiae scriptorum, geographica et chorographica*. Vindobonae : prostat apud Augustinum Bernardi Bibliopolam, 1760 (Typis Josephi Kurtzböck, Universitatis Typographie).

¹¹¹ Ve většině katalogů je jako rytec uveden Johann Christoph Winkler ml. (1720-1797). P. Voit však jako rytec Erberových krajů uvádí Johanna Christoha Winklera st. (1701-1770?). Oba rytci působili v době vydání díla ve Vídni a pravděpodobně se jednalo o otce a syna. Viz VOIT, P. *Encyklopedie knihy* (jako pozn. 43), s. 1023.

¹¹² Roubík 1, s. 46 a 69. Roubík ve většině případů uvádí jako rytce K. Winklera, tato chyba vznikla pravděpodobně špatným čtením jeho iniciál uvedených na mapách, kdy J a C na sebe velmi těsně navazují a je možné je číst jako písmeno K.

¹¹³ Roubík 1, č. 377. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1289000, sig. 258/33.

Poznámky: Z díla Notitia illustris Regni Bohemiae scriptorum, geographica et chorographica; v levém horním rohu seznam krajů a jejich označení písmenem

Bechyňský kraj

21. Název: I. Provincia Bechinensis¹¹⁴

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Vien : [prostat apud Augustinum Bernardi Bibliopolam, 1760 (Typis Josephi Kurtzböck, Universitatis Typographie)]

Rozměry, barva: 56 x 50 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Winkler, Johann Christoph – rytec ; podle Müllerovy mapy (uvedeno v dokumentu)

Poznámky: Z díla Notitia illustris Regni Bohemiae scriptorum, geographica et chorographica

Berounský

22. Název: D. Provincia Beravnensis¹¹⁵

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Vindobonae : prostat apud Augustinum Bernardi Bibliopolam, 1760 (Typis Josephi Kurtzböck, Universitatis Typographie)]

Rozměry, barva: 36 x 29 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Winkler, Johann Christoph - rytec

Poznámky: Z díla Notitia illustris Regni Bohemiae scriptorum, geographica et chorographica

Boleslavský kraj

23. Název: G. Provincia Boleslaviensis¹¹⁶

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Vindobonae : prostat apud Augustinum Bernardi Bibliopolam, 1760 (Typis Josephi Kurtzböck, Universitatis Typographie)]

Rozměry, barva: 47 x 37 cm ; čb.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Winkler, Johann Christoph - rytec

Poznámky: Z díla Notitia illustris Regni Bohemiae scriptorum, geographica et chorographica

---

¹¹⁴ Roubík 1, č. 703. Fond Mapové sbírky PFF UK, sys. č. 1374204, sig. D1/25/21.

¹¹⁵ Roubík 1, č. 707. Fond Mapové sbírky PFF UK, sys. č. 1374185, sig. D1/25/23.

¹¹⁶ Roubík 1, č. 722. Fond Moravské zemské knihovny, sys. č. 1085863, sig. STMpa-1257.720.

Čáslavský kraj

24. Název: K. Provincia Czaslaviensis¹¹⁷

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Vien : [prostat apud Augustinum Bernardi Bibliopolam, 1760 (Typis Josephi Kurtzböck, Universitatis Typographie)]

Rozměry, barva: 36 x 35,5 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Winkler, Johann Christoph - rytec

Poznámky: Z díla Notitia illustris Regni Bohemiae scriptorum, geographica et chorographica

Hradecký kraj + Kladsko

25. Název: M. Provincia Reginohradecensis et comitatus Glacensis¹¹⁸

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Vien : [prostat apud Augustinum Bernardi Bibliopolam, 1760 (Typis Josephi Kurtzböck, Universitatis Typographie)]

Rozměry, barva: 66 x 45 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Winkler, Johann Christoph - rytec

Poznámky: Z díla Notitia illustris Regni Bohemiae scriptorum, geographica et chorographica

Chrudimský kraj

26. Název: L. Provincia Chrvdimensis¹¹⁹

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Vindobonae : prostat apud Augustinum Bernardi Bibliopolam, 1760 (Typis Josephi Kurtzböck, Universitatis Typographie)]

Rozměry, barva: 44 x 32 cm ; čb.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Winkler, Johann Christoph - rytec

Poznámky: Z díla Notitia illustris Regni Bohemiae scriptorum, geographica et chorographica

Kouřimský kraj

27. Název: H. Provincia Kavrzimensis¹²⁰

---

¹¹⁷ Roubík 1, č. 765. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1374423, sig. D1/25/14.

¹¹⁸ Roubík 1, č. 784. Fond Moravské zemské knihovny, sys. č. 1035480, sig. Moll-0001.684. Fond Mapové sbírky PřF UK obsahuje exemplář, na kterém je uvedena informace, že je mapa zpracována na základě Müllerovy mapy, sys. č. 1373823, sig. D1/27/25.

¹¹⁹ Roubík 1, 819. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1382907, sig. D1/35/5.

¹²⁰ Roubík 1, č. 853. Fond Moravské zemské knihovny, sys. č. 1031799, sig. Moll-0001.626. Fond Mapové sbírky PřF UK obsahuje exemplář, na kterém nejsou uvedeny žádné údaje o odpovědnosti ani vydání, ale obsahuje měřítko. Sys. č. 1374561, sig. D1/26/11/6.

Měřítko: nevedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Vindobonae : prostat apud Augustinum Bernardi Bibliopolam, 1760 (Typis Josephi Kurtzböck, Universitatis Typographie)]

Rozměry, barva: 32,5 x 38,5 cm ; čb.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Winkler, Johann Christoph - rytec

Poznámky: Z díla Notitia illustris Regni Bohemiae scriptorum, geographica et chorographica

Litoměřický kraj

28. Název: F. Provincia Litomericensis¹²¹

Měřítko: nevedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Vindobonae : prostat apud Augustinum Bernardi Bibliopolam, 1760 (Typis Josephi Kurtzböck, Universitatis Typographie)]

Rozměry, barva: 37 x 39 cm ; čb.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Winkler, Johann Christoph - rytec

Poznámky: Z díla Notitia illustris Regni Bohemiae scriptorum, geographica et chorographica

Plzeňský kraj

29. Název: B. Provincia Pilsnensis¹²²

Měřítko: nevedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Vindobonae : prostat apud Augustinum Bernardi Bibliopolam, 1760 (Typis Josephi Kurtzböck, Universitatis Typographie)]

Rozměry, barva: 45 x 52 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Winkler, Johann Christoph - rytec

Poznámky: Z díla Notitia illustris Regni Bohemiae scriptorum, geographica et chorographica; viz Příloha 12

Prácheňský kraj

30. Název: C. Provincia Prachinensis¹²³

Měřítko: nevedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Vien : [prostat apud Augustinum Bernardi Bibliopolam, 1760 (Typis Josephi Kurtzböck, Universitatis Typographie)]

---

¹²¹ Roubík 1, č. 867. Fond Moravské zemské knihovny, sys. č. 1085862, sig. STMpa-1257.719.

¹²² Roubík 1, č. 908. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1374074, sig. D1/27/10.

¹²³ Roubík 1, č. 922. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1374901, sig. D1/30/7.

Rozměry, barva: 39 x 43,5 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Winkler, Johann Christoph - rytec; podle mapy Johanna Christoha Müllera (uvedeno v dokumentu)

Poznámky: Z díla Notitia illustris Regni Bohemiae scriptorum, geographica et chorographica

Rakovnický kraj

31. Název: E. Provincia Rakonitzensis¹²⁴

Měřítko: nevedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Vien : [prostat apud Augustinum Bernardi Bibliopolam, 1760 (Typis Josephi Kurtzböck, Universitatis Typographie)]

Rozměry, barva: 28 x 36 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Winkler, Johann Christoph - rytec

Poznámky: Z díla Notitia illustris Regni Bohemiae scriptorum, geographica et chorographica

Žatecký kraj + Chebsko

32. Název: Regio Egrana et A. provincia Satecensis¹²⁵

Měřítko: nevedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Wienn : [prostat apud Augustinum Bernardi Bibliopolam, 1760 (Typis Josephi Kurtzböck, Universitatis Typographie)]

Rozměry, barva: 55 x 35 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Winkler, Johann Christoph - rytec ; podle mapy Johanna Christoha Müllera (uvedeno v dokumentu)

Poznámky: Z díla Notitia illustris Regni Bohemiae scriptorum, geographica et chorographica

---

¹²⁴ Roubík 1, č. 947. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1373857, sig. D1/27/21.

¹²⁵ Roubík 1, č. 804. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1373856, sig. D1/26/2.

5.3.2. Mapy krajů Homannových dědiců

Norimberské nakladatelství Johanna Baptisty Homanna a později jeho dědiců bylo jedním z nejvýznamnějších nakladatelství specializujících se na vydávání kartografických dokumentů. Bylo založeno již zmíněným **Johannem Baptistem Homannem** (1663/4-1724) v roce 1702 v Norimberku, filiálky vznikly také v Augsburgu a Lipsku. Homannovo nakladatelství vydávalo původní mapy Johanna Christopa Müllera. Po otcově smrti vedl firmu **Johann Christoph Homann** (1703-1730), který však zemřel velice mladý a bez přímých potomků. Přesto však firma pod názvem Homannische Erben (Homanniani haeredes) fungovala ještě více než sto let do roku 1852. Vedli ji postupně **Georg Peter Monath** (1715-1788), **Johann Georg Ebersperger** (1695-1760), který byl švagrem Johanna Christopa Homanna, dále **Johann Michael Franz** (1700-1761), **Johann Matthias Hase** (1684-1742?) a **Christian Friedrich Fembo** (†1848).

Také Homannovi dědicové pokračovali ve vydávání Müllerových map a map z jeho díla odvozených. Z hlediska správního rozdělení Čech bylo nejvýznamnějším počinem vydání patnáctilistového díla *Atlas regni Bohemiae*, který na základě Müllerovy mapy Čech vytvořil **Johann Gabriel Doppelmayer** (1677-1750). Atlas vyšel v roce 1776 a obsahoval celkovou mapu Čech, mapu pražského okolí, Chebsko a 12 map českých krajů, které jsou uvedeny dále v katalogu. Mapy tedy opět zachycují stav krajského zřízení před reformou v roce 1751. Tímto způsobem tedy i v tomto atlase byla vydána mapa Bechyňského kraje, který již patnáct let neexistoval...¹²⁶

Výhodou map Homannových dědiců je například to, že na rozdíl od jiných nakladatelů uváděli na svých mapách rok vydání. Mapy vyšly v různých variantách kolorování. V roce 1807 vydali Homannovi dědicové opět mapy českých krajů, tentokrát však již s upravenými hranicemi skutečně existujících krajů. Dvojice krajů, které původně tvořily jeden velký kraj a po roce 1751 se oddělily, však vyšly na jednom listu.

Z důvodu zachování celistvosti mapového souboru Homannových dědiců jsou v tomto katalogu výjimečně uvedeny i mapy vzniklé před rokem 1751, přestože by datací patřily do předcházejícího období.

---

¹²⁶ VOIT, P. *Encyklopedie knihy* (jako pozn. 43), s. 370. TOOLEY, R. V. et al. *Tooley's dictionary of mapmakers. Vol. E-J* (jako pozn. 45), s. 361-363. Roubík 1, s. 32-33.

Bechyňský kraj

33. Název: Regni Bohemiae circulus Bechinensis¹²⁷

Měřítko: [ca 1:264 000]. 14 cm = 5 milliaria germanica com[m]unia 15. in uno gradu. 14 cm = 4 milliaria bohemica 12. in uno gradu

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Norimberk] : ab Homannianis heredibus, 1773

Rozměry, barva: 57,5 x 48,5 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopha Müllera

Berounský kraj

34. Název: Regni Bohemiae circulus Beraunensis¹²⁸

Měřítko: [ca 1:150 000]. 11,9 cm = 2 1/2 milliaria germanica = 2 milliaria bohemica

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Norimberk] : ab Homannianis heredibus, 1774

Rozměry, barva: 49 x 41 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopha Müllera

Poznámky: tiskařské privilegium C. P. S. C. M.

35. Název: Regni Bohemiae circulus Beraunensis = Der Berauner Kreis verbessert Ao 1807¹²⁹

Měřítko: [ca 1:150 000]. 12 cm = 2 1/2 milliaria germanica = 2 milliaria bohemica

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Norimberk] : ab Homannianis heredibus, 1807

Rozměry, barva: 50 x 41 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopha Müllera

Poznámky: tiskařské privilegium C. P. B. R. M.

Boleslavský kraj

36. Název: Regni Bohemiae circulus Boleslaviensis¹³⁰

Měřítko: [ca 1:215 000]. 17,2 cm = 5 milliaria germanica communia 15. in uno gradu.

17,2 cm = 4 milliaria bohemica 12. in uno gradu

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Norimberk] : ab Homannianis heredibus, 1770

Rozměry, barva: 49,5 x 49 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopha Müllera

---

¹²⁷ Roubík 1, č. 704. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1374211, sig. D1/25/20.

¹²⁸ Roubík 1, č. 708. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1288581, sig. 258/49.

¹²⁹ Roubík neuvádí. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1289803, sig. 259/43.

¹³⁰ Roubík 1, č. 723. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1295042, sig. 294/14.

Poznámky: tiskařské privilegium C. P. S. C. M.

37. Název: Regni Bohemiae circulus Boleslaviensis = Der Bunzlauer Kreis¹³¹

Měřítko: [ca 1:210 000]. 17,4 cm = 5 milliaria germanica communia = 4 milliaria bohemica

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Norimberk] : ab Homannianis heredibus, 1807

Rozměry, barva: 52 x 53 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopa Müllera

Poznámky: tiskařské privilegium C. P. B. R. M.

Budějovický a Táborský kraj

38. Název: Regni Bohemiae circuli Taborensis et Budweisensis = Der Taborer und der Budweiser Creis¹³²

Měřítko: [ca 1:200 000]. 14,3 cm = 5 milliaria germanica communia = 4 milliaria bohemica

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Norimberk] : ab Homannianis heredibus, 1807

Rozměry, barva: 61 x 52 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopa Müllera

Bydžovský a Hradecký kraj

39. Název: Regni Bohemiae Circuli Biczoviensis et Reginohradecensis = Der Biczower und Königingrätzer Kreis¹³³

Měřítko: [ca 1:232 000]. 16 cm = 5 milliaria germanica communia = 4 milliaria bohemica

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Norimberk] : ab Homannianis heredibus, 1807

Rozměry, barva: 59 x 45 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopa Müllera

Čáslavský kraj

40. Název: Regni Bohemiae circulus Czaslaviensis¹³⁴

Měřítko: [ca 1:188 000]. 19,7 cm = 5 milliaria germanica communia. 19,7 cm = 4 milliaria bohemica

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Norimberk] : ab Homannianis heredibus, 1773

Rozměry, barva: 53 x 44 cm ; barev.

---

¹³¹ Roubík 1, č. 723. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1289910, sig. 259/33.

¹³² Roubík 1, č. 964. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1289860, sig. 259/37.

¹³³ Roubík 1, č. 758. Fond Bavorské státní knihovny, sig. Mapp. IX,26 f-3.

¹³⁴ Roubík 1, č. 766. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1289760, sig. 258/56.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopa Müllera

Poznámky: tiskařské privilegium C. P. S. C. M.

41. Název: Regni Bohemiae circulus Czaslaviensis = Der Czaslauer Kreis¹³⁵

Měřítko: [ca 1:188 000]. 20 cm = 5 milliaria germanica communia = 4 milliaria bohemica

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Norimberk] : ab Homannianis heredibus, 1807

Rozměry, barva: 56 x 48 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopa Müllera

Poznámky: tiskařské privilegium C. P. B. R. M.

Hradecký kraj

42. Název: Regni Bohemiae circulus Reginohradecensis¹³⁶

Měřítko: [ca 1:165 000]. 22,4 cm = 5 milliaria germanica 15 in uno gradu = 4 milliaria bohemica 12 in uno gradu

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Norimberk] : ab Homannianis heredibus, 1770

Rozměry, barva: 58 x 44 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopa Müllera ; Hauer, Daniel Adam, 1734-1789 – rytec

Poznámky: tiskařské privilegium C. P. S. C. M.

Chrudimský kraj

43. Název: Regni Bohemiae circulus Chrudimensis¹³⁷

Měřítko: [ca 1:190 000]. 19,2 cm = 5 milliaria germanica com[m]unia 15. in uno gradu.
19,2 cm = 4 milliaria bohemica 12. in uno gradu

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Norimberk] : ab Homannianis heredibus, 1772

Rozměry, barva: 52 x 44,5 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopa Müllera

Poznámky: tiskařské privilegium C. P. S. C. M.

44. Název: Regni Bohemiae circulus Chrudimensis = Der Chrudimer Kreis¹³⁸

Měřítko: [ca 1:150 000]. 19,5 cm = 5 milliaria germanica = 4 milliaria bohemica

¹³⁵ Roubík 1, č. 770. Fond Mapové sbírky PšF UK, sys. č. 1289888, sig. 259/35.

¹³⁶ Roubík 1, č. 785. Fond Mapové sbírky PšF UK, sys. č. 1288723, sig. 258/57.

¹³⁷ Roubík 1, č. 820. Fond Mapové sbírky PšF UK, sys. č. 1288678, sig. 258/51.

¹³⁸ Roubík neuvádí. Fond Mapové sbírky PšF UK, sys. č. 1289900, sig. 259/34.

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Norimberk] : ab Homannianis heredibus, 1807

Rozměry, barva: 56 x 49 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopa Müllera

Poznámky: tiskařské privilegium C. P. R. B. M.

Klatovský a Plzeňský kraj

45. Název: Regni Bohemiae circuli Pilsen et Klattau = Der Pilsner und der Klattauer Kreis¹³⁹

Měřítko: [ca 1:200 000]. 13,7 cm = 4 milliaria germanica communia = 3 milliaria bohemica

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Norimberk] : ab Homannianis heredibus, 1807

Rozměry, barva: 53 x 50 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopa Müllera

Kouřimský kraj

46. Název: Regni Bohemiae circulus Kaurzimensis¹⁴⁰

Měřítko: [ca 1:205 000]. 18 cm = 5 milliaria germanica communia = 4 milliaria bohemica

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Norimberk] : ab Homannianis heredibus, 1773

Rozměry, barva: 54 x 48 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopa Müllera

Poznámky: tiskařské privilegium C. P. S. C. M.

47. Název: Regni Bohemiae circulus Kaurzimensis = Der Kaurzimer Kreis¹⁴¹

Měřítko: [ca 1:180 000]. 18 cm = 5 milliaria germanica communia = 4 milliaria bohemica

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Norimberk] : ab Homannianis heredibus, 1807

Rozměry, barva: 57 x 51 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopa Müllera

Poznámky: viz Příloha 13

Loketský kraj + Chebsko + Ašsko

48. Název: Repraesentatio geographica circvli Egerani, nec non Elnbogensis, in quo simul viae Egeranae in Thermas Carolinas distincta delineato conscriptur = Carte du territoire

---

¹³⁹ Roubík neuvádí. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1289836, sig. 259/39.

¹⁴⁰ Roubík 1, č. 854. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1374583, sig. D1/26/13.

¹⁴¹ Roubík neuvádí. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1289866, sig. 259/36.

d'Egra, & du cercle d'Elnbogve qui en est limitrophe ou l'on a marqué au juste les chemins de plusieurs endroits & particulièrement celui de la ville d'Egra a celle de Carlsbad¹⁴²

Měřítko: [ca 1:136 000]. 10,9 cm = 2 mill. german. vulgaria 15 in grad. ped. par. 22 824. 9,7 cm = 3 leuc. gall. v. francic. minores 25 in gradu. 10,1 cm = 1,5 mill. bohem. majora secundum Müller. architect. 12 in gr. 9,4 cm = 2 mill. bohem. vulgaria eadem, quae silesiaca 17 3/10 in gr.

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Norimbergae : apud Homannianos Heredes, 1742

Rozměry, barva: 54 x 45,5 cm ; barev. (různé varianty kolorování)

Poznámky: tiskařské privilegium Cum P. S. C. M. = Avec privilege Imperial

49. Název: Repraesentatio geographica district. Egerani nunc circulo Cubitensi in quo simul viae Egeranae in Thermas Carolinas in distincta delineatio conspicitur = Carte du territoire d'Egra et du cercle d'Elnbogve qui en est limitrophe ou l'on a marqué au juste les chemins de plusieurs endroits et particulièrement celui de la Ville d'Egra a celle de Carlsbad¹⁴³

Měřítko: [ca 1:135 000]. 11 cm = 2 mill. german. vulgaria = 2 mill. bohem. vulgaria

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Norimbergae : apud Homannianos Heredes, 1807

Rozměry, barva: 57 x 53 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopa Müllera

Loketský a Žatecký kraj

50. Název: Regni Bohemiae circuli Satecensis et Cubitensis = Der Elnbogner und Saazer Kreis¹⁴⁴

Měřítko: [ca 1:200 000]. 17 cm = 5 milliaria germanica = 4 milliaria bohemica

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Norimbergae : Homannianorum Heredum, 1807

Rozměry, barva: 56 x 41 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopa Müllera

Litoměřický kraj

51. Název: Regni Bohemiae circulus Litomericensis¹⁴⁵

Měřítko: [ca 1:180 000]. 12,3 cm = 3 milliaria germanica 15 in gradu. 16,5 cm = 4 milliaria bohemica 12 in gradu

---

¹⁴² Roubík 1, č. 801. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1374336, sig. D1/25/17.

¹⁴³ Roubík 1, č. 810. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1289810, sig. 259/42.

¹⁴⁴ Roubík 1, č. 986. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1289829, sig. 259/40.

¹⁴⁵ Roubík 1, č. 868. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1288731, sig. 258/54.

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Norimberk] : ab Homannianis heredibus, 1774

Rozměry, barva: 55 x 46 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopa Müllera

Poznámky: tiskařské privilegium C. P. S. C. M.

52. Název: Regni Bohemiae circulus Litomericensis = Der Leitmerizer Kreis¹⁴⁶

Měřítko: [ca 1:250 000]. 13,7 cm = 15 milliaria germanica = 12 milliaria bohemica

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Norimberk] : ab Homannianis heredibus, 1807

Rozměry, barva: 58 x 50 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopa Müllera

Poznámky: tiskařské privilegium: C. P. R. B. M.

Plzeňský kraj

53. Název: Regni Bohemiae circulus Pilsnensis¹⁴⁷

Měřítko: [ca 1:220 000]. 13,5 cm = 4 milliaria germanica communia 15 in uno gradu = 3 milliaria bohemica 12 in uno gradu

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Norimbergae : ab Homannianis Heredibus, 1769

Rozměry, barva: 50 x 45 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopa Müllera

Poznámky: tiskařské privilegium C. P. S. C. M.

Prácheňský kraj

54. Název: Regni Bohemiae circulus Prachinensis¹⁴⁸

Měřítko: [ca 1:211 000]. 17,5 cm = 5 milliaria germanica 15 in uno gradu = 4 milliaria bohemica 12 in uno gradu

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Norimbergae : editus curis Homannianorum Heredum, 1776

Rozměry, barva: 54 x 46,5 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopa Müllera

Poznámky: tiskařské privilegium C. P. S. C. M.

---

¹⁴⁶ Roubík neuvádí. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1290101, sig. 259/24.

¹⁴⁷ Roubík 1, č. 909. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1288769, sig. 258/53.

¹⁴⁸ Roubík 1, č. 923. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1288740, sig. 258/48.

55. Název: Regni Bohemiae circulus Prachinensis = Der Prachiner Kreis¹⁴⁹

Měřítko: [ca 1:200 000]. 17,8 cm = 5 milliaria germanica = 4 milliaria bohemica

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Norimbergae : Homannianorum Heredum, 1807

Rozměry, barva: 57 x 50 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopa Müllera

Rakovnický kraj

56. Název: Regni Bohemiae circulus Rakonicensis¹⁵⁰

Měřítko: [ca 1:165 000]. 22,4 cm = 5 milliaria germanica communia 15 in uno gradu = 4 milliaria bohemica 12 in uno gradu

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Norimbergae : ab Homannianis Heredibus, 1776

Rozměry, barva: 52,5 x 42,5 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopa Müllera

Poznámky: tiskařské privilegium C. P. S. C. M.

57. Název: Regni Bohemiae circulus Rakonicensis = Der Rakonitzer Kreis¹⁵¹

Měřítko: [ca 1:160 000]. 22,4 cm = 5 milliaria germanica = 4 milliaria bohemica

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Norimbergae : ab Homannianis Heredibus, 1807

Rozměry, barva: 55 x 47 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopa Müllera

Žatecký kraj

58. Název: Regni Bohemiae circulus Satecensis¹⁵²

Měřítko: [ca 1:220 000]. 16,6 cm = 5 milliaria germanica communia, 15. in uno gradu = 4 milliaria bohemica, 12. in uno gradu

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Norimbergae : editus curis Homannianorum Heredum, 1769

Rozměry, barva: 52 x 38 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopa Müllera

Poznámky: tiskařské privilegium C. P. S. C. M.

---

¹⁴⁹ Roubík 1, č. 930. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1289851, sig. 259/38.

¹⁵⁰ Roubík 1, č. 948. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1288708, sig. 258/47.

¹⁵¹ Roubík neuvádí. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1289825, sig. 259/41.

¹⁵² Roubík 1, č. 982. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1288702, sig. 258/52.

Praha a okolí

59. Název: Die Gegend um Prag, oder der alte Prager Kreys nebst den angränzenden Landschafften des Rakonizer, Boleslawer u. Kaurzimer Cr. = Les environs de Prague, ou sont marqués les limites des cercles et des provinces¹⁵³

Měřítko: [ca 1:140 000]. 10,7 cm = 2 mill. german. vulgaria 15 in Grad. ped. par. 22824. 9,6 cm = 3 leuc. gall. v. francic. minores 25 in gradu. 10 cm = 1 1/2 mill. bohem. majora secundum Müller architect 12 in grad. 9,3 cm = 2 mill. bohem. vulgar. eadem, quæ silesiaca 17 3/10 in gradu

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Norimberk] : Hom. Erb., 1742

Rozměry, barva: 56,7 x 47,2 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopha Müllera

60. Název: Die Gegend um Prag, nebst den angränzenden Landschaften des Rakonizer, Boleslawer u. Kaurzimer Cr. = Les environs de Prague, ou sont marqués les limites des cercles et des provinces¹⁵⁴

Měřítko: [ca 1:200 000]. 11 cm = 15 milliaria germanica vulgaria =12 milliaria bohémica vulgaria

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Norimberk] : Hom. Erb., 1807

Rozměry, barva: 61 x 54 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): podle Johanna Christopha Müllera

---

¹⁵³ Roubík 1, 938. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1372464, sig. D1/256/17.

¹⁵⁴ Roubík neuvádí. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1289944, sig. 259/32.

5.3.3. Mapy krajů Franze Johanna Josepha von Reillyho

Další významnou osobností, která vydala mapy českých krajů byl vídeňský nakladatel **Franz Johann Joseph von Reilly** (*18. srpna 1766, Vídeň ; † 6. července 1820, Vídeň). Svoji kariéru začínal ve státních službách, které však brzy opustil a začal se věnovat vydávání kartografických děl. Jako schopný obchodník usiloval po vzoru Franze Antona Schrämbla o vydání velkého atlasu světa, který následně vydával pod názvem *Schauplatz der fünf Theile der Welt*¹⁵⁵. Atlas se setkal se značným úspěchem a podnítil Reillyho, aby si ve Vídni otevřel vlastní obchod s knihami a uměním, ve kterém vydával pouze svá díla, zejména atlasy, učebnice nebo týdeníky. V 19. století Reilly opustil kartografickou a geografickou činnost a začal vydávat vlastní nekartografické tituly. Jeho vydavatelství bylo uzavřeno mezi léty 1809 a 1813.

Reillyho mapy českých krajů obsažené ve výše zmíněném atlasu jsou opět odvozeny z Müllera a byly vydány většinou po dvou až třech krajích na jednom listu. Atlas vycházel v letech 1789-1806.¹⁵⁶

Berounský a Plzeňský kraj

61. Název: Des Königreichs Böhme Kreise Beraun und Pilsen. Nro. 100¹⁵⁷

Měřítko: [ca 1:530 000]. 7 cm = 5 deutsche M.

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Wien : Franz Johann Joseph von Reilly, mezi 1789 a 1806]

Rozměry, barva: 18 x 31 cm ; barev.

Poznámky: pochází z díla *Schauplatz der fünf Theile der Welt*

Boleslavský a Litoměřický kraj

62. Název: Des Königreichs Böhme Kreise Bunzlau und Leitmeritz. Nro. 97¹⁵⁸

Měřítko: [ca 1:523 000]. 7,1 cm = 5 deutsche M.

---

¹⁵⁵ REILLY, Franz Johann Josef von. *Schauplatz der fünf Theile der Welt : Mit Bestaendiger Rücksicht auf die besten Originalwerke in drey Theile zusammengetragen von einer Gesellschaft Geographen. Nach und zu Büschings grosser Erdbeschreibung. Zweyter Theil, Enthael, 1. Deutschland und die Schweitz, 2. Italien und seine Inseln, 3. Frankreich und die Niederlande, 4. Spanien und Portugall.* Wien : herausgegeben von F.I.I. Reilly, 1789-1806.

¹⁵⁶ KAVÁNOVÁ, Jana. Rakouský nakladatel a kartograf Franz Johann Joseph von Reilly (jako pozn. 41).

¹⁵⁷ Roubík 1, č. 710. Fond Mapové sbírky Historického ústavu AV ČR, sys. č. 911675, sig. VI/9/A-3115.

¹⁵⁸ Roubík 1, č. 725. Fond Bernské univerzitní knihovny (Ryhinerova sbírka), sys. č. 1195551, sig. ZB Ryh 4405 : 17.

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Wien : Franz Johann Joseph von Reilly, mezi 1789 a 1806]

Rozměry, barva: 18 x 31 cm ; barev.

Poznámky: pochází z díla Schauplatz der fünf Theile der Welt

Budějovický a Táborský kraj

63. Název: Des Königreichs Böhme Kreise Tabor und Pudweis. Nro. 102¹⁵⁹

Měřítko: [ca 1:564 000]. 7,9 cm = 6 deutsche M.

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Wien : Franz Johann Joseph von Reilly, mezi 1789 a 1806]

Rozměry, barva: 23 x 25,5 cm ; barev.

Poznámky: pochází z díla Schauplatz der fünf Theile der Welt

Bydžovský a Hradecký kraj

64. Název: Des Königreichs Böhme Kreise Bitschow und Königingraetz. Nro. 98¹⁶⁰

Měřítko: [ca 1:538 000]. 6,9 cm = 5 deutsche M.

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Wien : Franz Johann Joseph von Reilly, mezi 1789 a 1806]

Rozměry, barva: 20 x 28 cm ; barev.

Poznámky: pochází z díla Schauplatz der fünf Theile der Welt

Chrudimský, Čáslavský a Kouřimský kraj

65. Název: Des Königreichs Böhme Kreise Chrudim, Tschaslau und Kaurzim Nro. 99¹⁶¹

Měřítko: [ca 1:543 000]. 8,2 cm = 6 deutsche M.

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Wien : Franz Johann Joseph von Reilly, mezi 1789 a 1806]

Rozměry, barva: 22 x 32 cm ; barev.

Poznámky: pochází z díla Schauplatz der fünf Theile der Welt

Klatovský a Prácheňský kraj

---

¹⁵⁹ Roubík 1, č. 960. Fond Mapové sbírky Historického ústavu AV ČR, sys. č. 911689, sig. VI/9/A-3117.

¹⁶⁰ Roubík 1, č. 756. Fond Mapové sbírky Historického ústavu AV ČR, sys. č. 911677, sig. VI/9/A-3113.

¹⁶¹ Roubík 1, č. 821. Fond Mapové sbírky Historického ústavu AV ČR, sys. č. 911679, sig. VI/9/A-3114.

66. Název: Des Königreichs Böhme Kreise Klattau, Prachin mit den königlichen Freydörfern.
Nro. 101¹⁶²

Měřítko: [ca 1:540 000]. 5,5 cm = 4 deutsche M.

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Wien : Franz Johann Joseph von Reilly, mezi 1789 a 1806]

Rozměry, barva: 20 x 27 cm ; barev.

Poznámky: pochází z díla Schauplatz der fünf Theile der Welt

Loketský, Rakovnický a Žatecký kraj + Chebsko a Praha

67. Název: Des Königreichs Böhme Kreise Saatz, Rakonitz und Ellenbogen mit dem Distrikte Egger und der Hauptstadt Prag. Nro. 96¹⁶³

Měřítko: [ca 1:530 000]. 5,6 cm = 4 deutsche M.

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Wien : Franz Johann Joseph von Reilly, mezi 1789 a 1806]

Rozměry, barva: 19 x 32 cm ; barev.

Poznámky: pochází z díla Schauplatz der fünf Theile der Welt

---

¹⁶² Roubík 1, č. 844. Fond Mapové sbírky Historického ústavu AV ČR, sys. č. 911685, sig. VI/9/A-3116.

¹⁶³ Roubík 1, č. 983. Fond Bernské univerzitní knihovny (Ryhinerova sbírka), sys. č. 1195646, sig. ZB Ryh 4405 : 23.

5.3.4. Mapy krajů Antona Elsenwanger a jeho dědiců

Antonín (Anton) Elsenwanger (†1784) byl významný knihkupec, nakladatel a knihvazač pocházející z bavorského Kissingu, v Praze je doložen od roku 1768. Z počátku se živil vázáním knih pro Univerzitní knihovnu, v roce 1776 byl jmenován stavovským knihařem. Poté převzal po Labounově a Rosenmüllerově rodině nakladatelské záležitosti německých hospodářských kalendářů (tato privilegia mu byla pojištěna Marií Terezií v letech 1770 a 1780). V roce 1773 se stal obchodním vedoucím Tiskárny klementinské, stejnou funkci získal v roce 1776 v nově zřízené Tiskárně normální školy. V roce 1771 získal Antonín Elsenwanger přes protesty ze strany stavů jako vůbec první nakladatel povolení vydávat jako přílohu svých svatováclavských kalendářů mapy jednotlivých českých krajů, které nechal rýt podle podle Erberových předloh. Na distribuci těchto map se koncem života zaměřil.

Po Elsenwangerově smrti převzali firmu jeho dědicové, v letech 1784-1786 vdova po Antonínovi Josefa s nezletilým synem Ignácem (1764?/5?-1790?). Již dospělý Ignác pravděpodobně v roce 1786 odkoupil židovskou Tiskárnu bakovsko-kacovskou a stal se prvním křesťanským tiskařem hebrejské literatury, samozřejmě souběžně tiskl literaturu křesťanskou. V letech 1787-1790 vedl nakladatelství i knihkupectví. Po Ignácově brzké smrti zvítězila v dědických sporech jeho manželka Barbora (†1804)¹⁶⁴, která vedla tiskárnu od roku 1794 až do své smrti. V letech 1790-1804 fungovalo Elsenwangerovo knihkupectví v domě U Bílého vlka (Železná ulice, č. 5) a souběžně v domě U Červeného jelena (rovněž Železná ulice, č. 16) tiskárna Elsenwangerova. Od roku 1794 byl název firmy také uváděn jako „vdova Barbora Elsenwangerová“. Barbora Elsenwangerová ve vydávání map krajů po roce 1794 pokračovala. V letech 1789 a 1799 byla rovněž činná vdova po Antonínu Elsenwangerovi Josefa, která sídlila v domě U Pěti korun v Sirkové ulici (dnešní Melantrichova 11). Hebrejská část tiskárny získaná Ignácem Elsenwangerem byla zřejmě určena k prodeji, u Českého gubernia o ni v letech 1796-1805 usiloval Anton von Schmidt.¹⁶⁵

O tom, že za předlohu Elsenwangerových map krajů sloužily mapy z Erberova díla, svědčí také fakt, že se u nich např. objevuje název mapy Kouřimského kraje, který

---

¹⁶⁴ Např. Roubík 1, s. 63 a některé další zdroje mylně uvádí, že Barbora byla vdova po Antonínovi Elsenwangerovi.

¹⁶⁵ VOIT, P. *Encyklopedie knihy* (jako pozn. 43), s. 236. CHYBA, K. *Slovník knihtiskařů v Československu* (jako pozn. 44), s. 81-83. Roubík 1, s. 69. TÝŽ. Ke vzniku Bock-Polachovy mapy Čech z r. 1808 (jako pozn. 41). VOLF, J. *Mapy v Svatováclavských kalendářích*. (jako pozn. 41).

pravděpodobně patřil mezi Elsenwangerem nejdříve vydané mapy krajů¹⁶⁶, latinsky (avšak ještě bez uvedení Elsenwangerova jména), zatímco ostatní mapy mají již názvy německé. Rovněž podobnost map Elsenwangerových s mapami Erberovými, včetně kartuše, je zřejmá na první pohled. Na rozdíl od Erbera jsou Elsenwangerovy mapy mnohem méně zdobné, neobsahují parergy a v některých případech jsou již doplněny měřítkem, které u Erbera ještě zcela chybí.

Jsou dochovány kolorované i černobílé exempláře map. Datace těchto dokumentů je sporná, u Roubíka jsou všechny datovány rokem 1794, kdy vycházely v Elsenwangerově knihkupectví pod názvem „Kurzverfasste Beschreibung des (Berauner apod.) Kreises sammt beygefügter Land-Karte“, je však rovněž možné, že některé z nich mohly vyjít již dříve ve výše zmíněných svatováclavských kalendářích. Větší část je označena jménem Antonína Elsenwangerera, který zemřel v roce 1784, to však ještě nutně nemusí znamenat, že je nemohli vydat jeho dědicové a nástupci.

Mapy na rozdíl od Erberových map již částečně zobrazují správní celky po reformě z roku 1751, je však zajímavé, že Elsenwanger vydal mapu Bechyňského kraje, který již oficiálně neexistoval a zároveň mapu Budějovického a Táborského kraje na společném listu. Ta samá situace je u kraje Žateckého, kdy se dochoval exemplář se Žateckým krajem a Chebskem a další list, na kterém již je Loketský a Žatecký kraj a Chebsko. Klatovský a Bydžovský kraj na mapách odděleně od původních krajů (Plzeňského a Hradeckého) nebyly objeveny. Rytcem Elsenwangerových map byl **Johann Christoph Berndt** (1707-1798)¹⁶⁷.

Zde se naskytá otázka autorství nebo vlastnictví map, protože Elsenwangerovy mapy pravděpodobně převzal Petr Franza, o kterém bude pojednáno dále. Některé mapy neobsahují žádné informace o vydavateli, je tedy možné se pouze dohadovat, který z nich danou mapu vydal. Zajímavostí k tomuto tématu je dochovaný exemplář mapy Loketského a Žateckého kraje s Chebskem, který obsahuje obě jména (tj. Franzovo i Elsenwangerovo), avšak u Elsenwangerova jména je viditelný pokus o jeho vyškrtání. Tento fakt by mohl svědčit o tom, že Franza pouze přetiskl Elsenwangerovy mapy, v literatuře ani dalších pramenech se však k potvrzení nebo vyvrácení této hypotézy zatím nepodařilo dohledat žádné informace. Toto téma by si tak jistě zasloužilo další výzkum.

---

¹⁶⁶ VOLF, J. Mapy v Svatováclavských kalendářích (jako pozn. 41), s. 179.

¹⁶⁷ O J. C. Berndtovi více v VOIT, P. *Encyklopedie knihy* (jako pozn. 43), s. 103.

Bechyňský kraj

68. Název: Bechiner Kreis¹⁶⁸

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Anton Elsenwanger, [mezi 1771 a 1794?]

Rozměry, barva: 59 x 55 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Berndt, Johann Christoph, 1707-1798 – rytec

Berounský kraj

69. Název: Berauner Kreis¹⁶⁹

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha : Anton Elsenwanger, mezi 1771 a 1794?]

Rozměry, barva: 36 x 29 cm ; barev. (různé varianty kolorování)

Poznámky: Na mapě není uvedena žádná odpovědnost ani údaje o vydání. Podle rozměrů a měřítka se pravděpodobně jedná o jednu z Elsenwangerových map; viz Příloha 14

Boleslavský kraj

70. Název: Bunzlauer Kreis¹⁷⁰

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Anto. Elsenwanger, [mezi 1771 a 1794?]

Rozměry, barva: 35,5 x 45 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Berndt, Johann Christoph, 1707-1798 – rytec

Poznámky: na některých exemplářích není jméno Antona Elsenwangerera vůbec uvedeno¹⁷¹

Budějovický a Táborský kraj

71. Název: A. Budweis und B. Taborer Kreis¹⁷²

Měřítko: [ca 1:198 000]. 11,4 cm = drej böhm. Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Anton Elsenwanger, [mezi 1771 a 1794?]

Rozměry, barva: 58 x 55 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Berndt, Johann Christoph, 1707-1798 – rytec

---

¹⁶⁸ Roubík 1, č. 706. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1374196, sig. D1/25/22.

¹⁶⁹ Pravděpodobně Roubík 1, č. 711. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1290943, sig. 245/17.

¹⁷⁰ Roubík 1, č. 724. Fond Mapové sbírky PřF UK - bez Elsenwangerera sys. č. 1293659, sig. 265/35 ; s Elsenwangerem sys. č. 1374530, sig. D1/25/7.

¹⁷¹ Roubík tuto variantu neuvádí. Fond Mapové sbírky PřF UK, např. sysno 1373717, sig. D1/30/10. Zde je uveden pouze rytec J. C. Berndt.

¹⁷² Roubík 1, č. 741. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1373687, sig. D1/30/15.

Čáslavský kraj

72. Název: Czaslauer Kreis¹⁷³

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha : Anton Elsenwanger, mezi 1771 a 1794?]

Rozměry, barva: 35,5 x 35 cm ; čb. i barev. varianty

Poznámky: na mapě není uvedena žádná odpovědnost ani údaje o vydání

Hradecký kraj + Kladsko

73. Název: Königingratzer Kreis samt der Grafschaft Glatz¹⁷⁴

Měřítko: [ca 1:193 000]. 7,8 cm = 2 milliaria bohemica

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Anto. Elsenwanger, [mezi 1771 a 1794?].

Rozměry, barva: 68 x 44 cm ; barev. (různé varianty kolorování)

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Berndt, Johann Christoph, 1707-1798 – rytec

Poznámka: dochovány exempláře, které pravděpodobně rovněž vznikly v Elsenwangerově dílně, neobsahují však část nebo žádné údaje o odpovědnosti¹⁷⁵

Chrudimský kraj

74. Název: Chrudimer Kreis¹⁷⁶

Měřítko: [ca 1:196 000]. 11,5 cm = 3 boemische Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Anton Elsenwanger, [mezi 1771 a 1794?]

Rozměry, barva: 44 x 35 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Berndt, Johann Christoph, 1707-1798 – rytec

Poznámky: dochován rovněž černobílý exemplář bez údajů o odpovědnosti, který pravděpodobně vznikl v Elsenwangerově dílně¹⁷⁷

Kouřimský kraj

75. Název: Provincia Kaurzimensis¹⁷⁸

Měřítko: [ca 1:191 000]. 11,8 cm = 3 boemische Meilen

---

¹⁷³ Roubík neuvádí. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291011, sig. 245/18.

¹⁷⁴ Roubík 1, č. 788. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1374409, sig. D1/26/50.

¹⁷⁵ Roubík tuto variantu neuvádí. Např. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1374411, sig. D1/26/51 obsahuje pouze údaje o rytci ; Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291014, sig. 245/20 neobsahuje údaje žádné.

¹⁷⁶ Roubík 1, č. 822. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291463, sig. 244/32.

¹⁷⁷ Roubík tuto variantu neuvádí. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291454, sig. 244/31.

¹⁷⁸ Roubík 1, č. 855. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1374551, sig. D1/26/11.

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Prag : Anton Elsenwanger, mezi 1771 a 1794?]

Rozměry, barva: 33 x 39 cm ; čb. i barev. varianty (různé varianty kolorování)

Poznámky: na mapě není uvedena žádná odpovědnost ani údaje o vydání

Litoměřický kraj

76. Název: Leutmeritzer Kreis¹⁷⁹

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Anto. Elsenwanger, [mezi 1771 a 1794?]

Rozměry, barva: 38 x 36 cm ; barev.

Poznámky: dochovány exempláře, které pravděpodobně rovněž vznikly v Elsenwangerově dílně neobsahují však žádné údaje o odpovědnosti¹⁸⁰

Loketský a Žatecký kraj + Chebsko

77. Název: Elbogner dan Saatzer Kreis und Egerische Gebiet¹⁸¹

Měřítko: [ca 1:190 000]. 11,9 cm = 3 boemische Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha : Anton Elsenwanger, mezi 1771 a 1802?]

Rozměry, barva: 55,5 x 38,5 cm ; čb.

Poznámky: na mapě není uvedena žádná odpovědnost ani údaje o vydání ; dochován rovněž kolorovaný exemplář, na kterém je již uvedeno Franzovo jméno, ale zároveň také Elsenwangerovo jméno, které je však (pravděpodobně záměrně) téměř nečitelné¹⁸²

Plzeňský kraj

78. Název: Pilsner Kreis¹⁸³

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Anton Elsenwanger, [mezi 1771 a 1794?]

Rozměry, barva: 45 x 51 cm ; čb. i barev. varianty

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Berndt, Johann Christoph, 1707-1798 – rytec

Prácheňský kraj

79. Název: Prachiner Kreis¹⁸⁴

---

¹⁷⁹ Roubík 1, č. 869. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1374352, sig. D1/27/47.

¹⁸⁰ Roubík tuto variantu neuvádí. Fond Mapové sbírky PřF UK, např. sys. č. 1374647, sig. D1/27/2.

¹⁸¹ Pravděpodobně Roubík 1, č. 888. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1374739, sig. D1/26/5/3.

¹⁸² Roubík tuto variantu neuvádí. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1373714, sig. D1/30/11/2.

¹⁸³ Roubík 1, č. 910. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1374094, sig. D1/27/8/1.

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha : Anton Elsenwanger, mezi 1771 a 1794?]

Rozměry, barva: 38,5 x 42,5 cm ; barev. (různé varianty kolorování)

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Berndt, Johann Christoph, 1707-1798 – rytec

Poznámky: na mapě je uveden pouze rytec, některé exempláře jsou zcela bez odpovědností¹⁸⁵

Rakovnický kraj

80. Název: Rakonitzer Kreis¹⁸⁶

Měřítko: [ca 1:196 000]. 11,5 cm = 3 bömische Meilen oder 6 Stunden

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha : Anton Elsenwanger, mezi 1771 a 1794?]

Rozměry, barva: 35,5 x 28 cm ; barev. (různé varianty kolorování)

Poznámky: na mapě není uvedena žádná odpovědnost ani údaje o vydání

Žatecký kraj + Chebsko

81. Název: Saatzer Kreis und Egerische-Gebiet¹⁸⁷

Měřítko: [ca 1:195 000]. 11,6 cm = 3 boemische Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Anto. Elsenwanger, [mezi 1771 a 1794?]

Rozměry, barva: 55 x 38 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Berndt, Johann Christoph, 1707-1798 – rytec

---

¹⁸⁴ Roubík 1, č. 924. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1373805, sig. D1/30/8.

¹⁸⁵ Roubík tuto variantu neuvádí. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1373912, sig. D1/27/16/3.

¹⁸⁶ Pravděpodobně Roubík 1, č. 950. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1380673, sig. D1/27/20/1. Ten neuvádí nakladatele.

¹⁸⁷ Roubík 1, č. 984. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1373495, sig. D1/28/4/2.

5.3.5. Mapy krajů Petra Franzy

Nakladatel, knihkupec a tiskař **Petr Franza starší** (* 22. května 1767, jižní Tyrolsko; † 5. dubna 1830, Praha), působil v Praze v letech 1800-1830. V letech 1819-1830 vedl firmu spolu se svým synem Petrem Franzou mladším, který ji po jeho smrti převzal. Franzovy mapy 16 českých krajů spolu s Chebskem vyšly pravděpodobně kolem roku 1802. Byly opět vypracovány na základě Müllerovy mapy Čech.¹⁸⁸

Co se týče odpovědnosti, jsou na některých mapách uvedena jména rytců – u listu s Loketským a Žateckým krajem Johann Christoph Berndt (1707-1798), tj. rytec, který ryl Elsenwangerovy mapy, u Budějovického kraje pak o půl století mladší Jan Berka (1759-1838). U pravděpodobně nově vytvořené mapy Budějovického kraje je uveden jako autor Antonín Henatsch. Problematika určení nakladatelské odpovědnosti již byla nastíněna u Elsenwangerových map. Většina dokumentů se shoduje v názvech, včetně nestandardního latinského označení Kouřimského kraje. Ostatní názvy jsou v němčině, avšak nově samostatně vydaný Budějovický kraj má název opět v latině. Na většině map je jako nakladatel uveden Petr Franza, dochovaly se však některé mapy, které tuto informaci neobsahují vůbec a dá se pouze předpokládat, že se o jeho mapy jedná. Měřítko mapy je již na většině map uvedeno (na všech mapách, u kterých má měřítko Elsenwanger a rovněž na mapách Boleslavského, Čáslavského, Litoměřického a Prácheňského kraje, které Elsenwangerovy mapy neobsahují), na dvou z nich však chybí (Plzeňský a Klatovský kraj a Berounský kraj, který obsahuje Franzovo jméno).

Franza již na svých mapách plně reflektoval reformu z roku 1751. Vydává na samostatných listech mapy pro Tábořský a Budějovický kraj (s latinským názvem), ostatní dvojice krajů (tj. Plzeňský a Klatovský, Bydžovský a Hradecký a Loketský a Žatecký), které před reformou tvořily jeden velký kraj, vyšly na jednom listu.

Roubík v úvodní studii k Soupisu map konstatuje, že Franzovy mapy vyšly na 13 listech¹⁸⁹, na druhou stranu pak již v samotném Soupisu uvádí Franzův atlas map krajů *Post-Charte vom Königreiche Böhmen* vydaný v roce 1802, který obsahuje 17 listů a jeden přehledný list¹⁹⁰. U části jednotlivých map se pak přímo odkazuje na tento atlas (a to opět nejednotně – buď „*Část Post-Charte von Böhmen / vom Königreiche Böhmen*“¹⁹¹ nebo „List

---

¹⁸⁸ Roubík 1, s. 70-71. CHYBA, K. *Slovník knihtiskařů v Československu od nejstarších dob do roku 1860* (jako pozn. 44), s. 91-92.

¹⁸⁹ Roubík 1, s. 71.

¹⁹⁰ Roubík 1, č. 696.

¹⁹¹ Např. Roubík 1, č. 712 a 824.

z *Post-Charte vom Königreiche Böhmen*¹⁹²), u dalších má pouze poznámku, že se jedná o mapu z atlasu¹⁹³ a u zbývajících tato informace vůbec není uvedena¹⁹⁴.

Jelikož mapy, s výjimkou pozdějšího vydání Rakovnického kraje, nejsou datovány, je obtížné určit, zda vyšly skutečně všechny v jednom roce a ve formě atlasu nebo zda se jedná o vydání z různých let, a to především proto, že jsou dochovány různé drobně se lišící varianty jednotlivých map krajů, a rovněž kvůli již zmíněnému faktu, že některé mapy obsahují jméno nakladatele a jiné nikoliv.

Berounský kraj

82. Název: Berauner Kreis¹⁹⁵

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Peter Franza, [1802?]

Rozměry, barva: 37 x 30 cm ; čb.

Poznámky: dochovány exempláře, některé částečně kolorované, které pravděpodobně rovněž vznikly ve Franzově dílně, nemají však žádné autorské ani nakladatelské údaje¹⁹⁶

Boleslavský kraj

83. Název: Bunzlauer Kreis¹⁹⁷

Měřítko: [ca 1:190 000]. 7,8 cm = 2 böhm. Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Peter Franza, [1802?]

Rozměry, barva: 35,5 x 45 cm ; čb. i barev. varianty (různé varianty kolorování)

Poznámky: dochovány exempláře, které pravděpodobně rovněž vznikly ve Franzově dílně, nemají však žádné autorské ani nakladatelské údaje¹⁹⁸

Budějovický kraj

84. Autor: Henatsch, Ant.¹⁹⁹

Název: Circulus Budvicensis pars regni Bohemiae

Měřítko: [ca 1:206 000]. 7,3 cm = duorum milliarium bohemicorum seu horarum quatuor

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Peter Franza, [1802?]

---

¹⁹² Např. Roubík 1, č. 757.

¹⁹³ Např. Roubík 1, č. 727.

¹⁹⁴ Např. Roubík 1, č. 857.

¹⁹⁵ Roubík 1, č. 712. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1374017, sig. D1/25/29.

¹⁹⁶ Roubík tuto variantu neuvádí. Např. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1291393, sig. 244/25.

¹⁹⁷ Roubík 1, č. 727. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1374531, sig. D1/25/65.

¹⁹⁸ Roubík tuto variantu neuvádí. Např. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1291401, sig. 244/28.

¹⁹⁹ Roubík 1, č. 742. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1374565, sig. D1/25/57.

Rozměry, barva: 41,5 x 36 cm ; čb. i barev. varianty

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Berka, Jan, 1759-1838 - rytec

Bydžovský a Hradecký kraj + Kladsko

85. Název: A. Bidschover und B. Königgratzer Kreis samt der Grafschaft Glatz²⁰⁰

Měřítko: [ca 1:196 000]. 7,7 cm = 2 Böhm. Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Peter Franza, [1802?]

Rozměry, barva: 1 mapa na 2 listech, 1 list 34 x 44 cm ; čb. i barev. varianty (různé varianty kolorování)

Poznámky: dochovány exempláře, které pravděpodobně rovněž vznikly ve Franzově dílně, nemají však žádné autorské ani nakladatelské údaje²⁰¹

Čáslavský kraj

86. Název: Czaslauer Kreis²⁰²

Měřítko: [ca 1:196 000]. 7,7 cm = 2 böhm. Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Peter Franza, [1802?]

Rozměry, barva: 36 x 35 cm ; čb. i barev. varianty (různé varianty kolorování)

Poznámky: dochovány exempláře, které pravděpodobně rovněž vznikly ve Franzově dílně, nemají však žádné autorské ani nakladatelské údaje²⁰³

Chrudimský kraj

87. Název: Chrudimer Kreis²⁰⁴

Měřítko: [ca 1:193 000]. 11,7 cm = 3 boemische Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Peter Franza, [1802?]

Rozměry, barva: 44 x 34 cm ; čb. i barev. varianty

Kouřimský kraj

88. Název: Provincia Kaurzimensis²⁰⁵

Měřítko: [ca 1:191 000]. 11,8 cm = 3 boemische Meilen

---

²⁰⁰ Roubík 1, č. 757. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1373883, sig. D1/25/31.

²⁰¹ Roubík tuto variantu neuvádí. Např. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1291504, sig. 244/34.

²⁰² Roubík 1, č. 768 a 769. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1374470, sig. D1/25/53.

²⁰³ Touto variantou pravděpodobně bude v předchozí poznámce uvedené č. 768 v Roubíkově soupisu. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1291409, sig. 244/30.

²⁰⁴ Roubík 1, č. 824. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1374521, sig. D1/26/8.

²⁰⁵ Roubík 1, č. 857. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1291190, sig. 244/19.

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Prag : Peter Franza, 1802?]

Rozměry, barva: 33 x 40 cm ; čb. i barev. varianty

Poznámky: pravděpodobně se jedná o mapy, která vznikly ve Franzově dílně, nemají však žádné autorské ani nakladatelské údaje

Litoměřický kraj

89. Název: Leutmeritzer Kreis²⁰⁶

Měřítko: [ca 1:190 000]. 7,8 cm = 2 böhm. Meilen, jede zu 4000 böhm. Klaftern

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Peter Franza, [1802?]

Rozměry, barva: 38 x 36,5 cm ; čb. i barev. varianty

Poznámky: dochován exemplář, který pravděpodobně vznikl ve Franzově dílně, nemá však žádné autorské ani nakladatelské údaje²⁰⁷

Loketský a Žatecký kraj

90. Název: Elbogner dan Saatzer Kreis und Egerische Gebiet²⁰⁸

Měřítko: [ca 1:190 000]. 11,9 cm = 3 boemische Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Peter Franza, [1802?]

Rozměry, barva: 56 x 38,5 cm ; čb.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Berndt, Johann Christoph, 1707-1798 - rytec

Poznámky: na jednom exempláři není uveden rytec²⁰⁹

Plzeňský a Klatovský kraj

91. Název: A. Pilsner und B. Klattauer Kreis : samt dem Bezirk der Koenig. Freybauern²¹⁰

Měřítko: nevedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha : Peter Franza, 1802?]

Rozměry, barva: 45 x 51 cm ; čb. i barev. varianty

Poznámky: mapa neobsahuje žádné údaje o odpovědnosti ani vydání, mohlo by se rovněž jednat o Elsenwangerovu mapu

Prácheňský kraj

---

²⁰⁶ Roubík 1, č. 872. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1374345, sig. D1/26/38.

²⁰⁷ Roubík tuto variantu neuvádí. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1392598, sig. D1/45/41.

²⁰⁸ Roubík 1, č. 889. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1373712, sig. D1/30/43.

²⁰⁹ Roubík tuto variantu neuvádí. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1374737, sig. D1/26/55.

²¹⁰ Roubík 1, č. 912. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1291059, sig. 244/14.

92. Název: Prachiner Kreis²¹¹

Měřítko: [ca 1:195 000]. 11,6 cm = 3 böhm. Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Peter Franza, [1802?]

Rozměry, barva: 38,3 x 42,3 cm ; čb. i barev. varianta

Poznámky: dochován černobílý exemplář, který pravděpodobně vznikl ve Franzově dílně, nemá však žádné autorské ani nakladatelské údaje²¹²

Rakovnický kraj

93. Název: Rakonitzer Kreis²¹³

Měřítko: [ca 1:191 000]. 11,8 cm = 3 böhm. Meilen, oder 6 Stunden

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : P. Franza und Sohn, [1802?, 1806?], 1811, 1819

Rozměry, barva: 38 x 30 cm ; čb. a barev. varianty

Poznámky: pravděpodobně starší nedatované exempláře neobsahují žádné údaje o odpovědnosti, vydavatelem je však s největší pravděpodobností Franza, datovaný exemplář z roku 1811²¹⁴ rovněž neobsahuje žádné další údaje. Exemplář z roku 1819 již obsahuje dataci i odpovědnost²¹⁵.

Táborský kraj

94. Název: Taborer Kreis²¹⁶

Měřítko: [ca 1:195 000]. 11,6 cm = 3 böhm. Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Peter Franza, [1802?]

Rozměry, barva: 41 x 36 cm ; čb. a barev. varianty

Poznámky: dochovány exempláře bez uvedení odpovědnosti, Roubík takový uvádí s nakladatelem A. Elsenwangerem, avšak ten vydal Táborský kraj spolu s Budějovickým. Dá se tedy předpokládat, že se jedná o Franzovy mapy²¹⁷

---

²¹¹ Roubík 1, č. 928. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1374906, sig. D1/30/6.

²¹² Zde se pravděpodobně jedná o záznam v Roubík 1, č. 925. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291138, sig. 244/18.

²¹³ Roubík 1, č. 952. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291171, sig. 244/22.

²¹⁴ Roubík tuto variantu neuvádí. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1380684, sig. D1/27/19/4.

²¹⁵ Roubík tuto variantu neuvádí. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291164, sig. 244/21.

²¹⁶ Roubík 1, č. 962. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1373293, sig. D1/28/60.

²¹⁷ Roubík 1, č. 959. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1290384, sig. 244/16.

5.3.6. Mapy krajů Josepha Karla Kindermanna

Joseph Karl Kindermann (*4. března 1744, Budapešť, Maďarsko; † 15. října 1801, Vídeň, Rakousko) byl kartograf, geograf a spisovatel. Od roku 1768 pracoval ve službách Nizozemské východoindické společnosti. Po působení v jižní Africe se v roce 1774 vrátil do Vídně. Zde později působil mimo jiné jako šéfredaktor díla "Atlas des Österreichischen Kaiserthums" (po jeho smrti v této práci pokračoval Karl Joseph Kipferling a dokončil ji Joseph Marx von Liechtenstern). Pro atlas zpracoval mimo jiné tři mapy znázorňující české kraje (severovýchodní Čechy, jižní Čechy a severozápadní Čechy).²¹⁸

Boleslavský, Bydžovský, Hradecký, Chrudimský, Čáslavský a Kouřimský kraj

95. Autor: Kindermann, Joseph Karl, 1744-1801²¹⁹

Název: Nordöstlicher Theil von Boehmen enthaltend den Bunzlauer, Bidschower, Königgrätzer, Chrudimer, Czaslauer und Kaurzimer Kreis = Partie de la Bohême du nord est

Měřítko: nevedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Wien : Kunst und Industrie Comptoir, 1803

Rozměry, barva: 57 x 45 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Ant. Benedict – rytec

Klatovský, Berounský, Táborský, Prácheňský a Budějovický kraj

96. Autor: Kindermann, Joseph Karl, 1744-1801²²⁰

Název: Südlicher Theil von Boehmen enthaltend den Klattauer, Berauner, Taborer, Prachiner und Budweiser Kreis = Partie de la Bohême du sud

Měřítko: nevedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Wien : Kunst- und Industrie Comptoir, 1802

Rozměry, barva: 58 x 45 cm ; barev.

Plzeňský, Loketský, Žatecký, Litoměřický a Rakovnický kraj

²¹⁸ TOOLEY, R. V. et al. *Tooley's dictionary of mapmakers. Vol. K-P.* (jako pozn. 45), s. 27. Podobizna převzata z: [Heslo] Kindermann, Joseph Karl. In: *Aeiou : Österreich Lexikon* [online]. [cit. 2012-04-04]. Dostupné z: <http://www.aeiou.at/aeiou.encyclop.k/k343715.htm>.

²¹⁹ Roubík 1, č. 425. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1292337, sig. 243/12.

²²⁰ Roubík 1, č. 425. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1290147, sig. 243/9.

97. Autor: Kindermann, Joseph Karl, 1744-1801²²¹

Název: Nordwestlicher Theil von Boehmen, enthaltend den Pilsner, Ellbogner, Saazer, Leutmeritzer und Rakonitzer Kreis = Partie de la Bohême du nord ouest

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Wien : Kunst und Industrie Comptoir, 1802

Rozměry, barva: 57 x 46 cm ; barev.

---

²²¹ Roubík 1, č. 425. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1292406, sig. 243/10. Roubík uvádí, že se jedná o list z atlasu.

5.3.7. Mapy krajů Františka Jakuba Jindřicha Kreibicha

František Jakub Jindřich Kreibich (* 25. července 1759 v Kamenickém Šenově; † 17. prosince 1833 v Litoměřicích) působil od roku 1795 jako farář v Žitenicích. Již od svých studií na jezuitských školách se velmi zajímal o astronomii a kartografii. Jeho snahou bylo vypracovat novou mapu Čech, která by nahradila již téměř sto let starou, přesto však stále používanou Müllerovu mapu. Na základě měření tepelského premonstráta a ředitele pražské hvězdárny Martina Aloise Davida, který změřil zeměpisné souřadnice a nadmořské výšky mnoha českých měst, pak zpracoval svou mapu *Charte vom Königreiche Böhmeim* v měřítku 1:576 000, která poprvé vyšla v Norimberku v roce 1807,

v Praze pak vyšla ve více vydáních v letech 1818-1836.

Zásadní přínos ale měly především jeho mapy krajů, které vycházely v letech 1820-1834. Ty byly vypracovány nejen na základě zeměpisných souřadnic některých bodů, ale především na Kreibichových vlastních měřeních v terénu, která prováděl na svých četných cestách, a rovněž srovnáváním a kopírováním starších map, které ke své práci využíval.

Mapy jsou opatřeny zeměpisnými souřadnicemi některých bodů, statistickými údaji o zobrazeném území a u novějších vydání také nadmořskými výškami vybraných bodů. Měřítko, která nejsou na jednotlivých mapách shodná, se pohybují většinou mezi hodnotami 1:240 000 a 1:250 000. Zpočátku vycházely v Praze u nakladatele C. E. Rainolda jako příloha seznamu míst v Království českém, který byl publikován v časopise *Hyllos*, po zániku tohoto periodika byly mapy vydávány u nakladatele C. W. Enderse. Jako celek byly pak vydány ve formě atlasu C. W. Endersem pod názvem *Neuester und vollständigster Atlas des Königreiches Böhmen*.

Kreibichovy mapy zůstaly na dlouhou dobu nejkvalitnějšími a nejpoužívanějšími cestovními mapami, mimo jiné také pro svojí cenovou dostupnost (např. v roce 1826 bylo možné sehnat jednotlivou mapu na obyčejném papíře za 26 krejcarů konvenční měny, na velínovém za 30 krejcarů). Rovněž sloužily jako vzor pro mapy Čech vydávané v zahraničí v první polovině 19. století. Využívané však byly i v druhé polovině 19. století, přestože došlo k několika krajským reformám a staly se tedy již z tohoto hlediska neaktuálními.

Na mapách je omezena výzdoba, mizí bohaté kartuše, upouští se od ručního kolorování. Kreibich již také pro znázornění terénu používal šrafování namísto dříve používané kopečkové metody. Jeho předlohy ryli do mědi rytci Kašpar a František Pluthovi a Karl Kettner.²²²

Celková mapa Čech

98. Autor: Kreibich, František Jakub Jindřich, 1759-1833²²³

Název: Charte vom Königreiche Böhmeim

Měřítko: [ca 1:570 000]. 10,5 cm = 8 deutsche oder geographische Meilen 15 auf 1 Grad.
9,8 cm = 6 Meilen von 2 Stunden 12 auf 1 Grad

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Nürnberg : A. G. Schneider u. Weigelschen Kunst u. Landkartenhandlung, 1807, 1808, 1816, 1830 ; Prag : Marco Berra, 1818, 1820, 1821, 1826?, 1827, 1831, 1834, 1836

Rozměry, barva: 67,5 x 51,5 cm ; barev. (různé varianty kolorování)

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): dle měření Martina Aloise Davida, 1757-1836

Poznámky: doplňková mapka *Ober Lausitz*

Berounský

99. Autor: Kreibich, František Jakub Jindřich, 1759-1833²²⁴

Název: Charte vom Berauner Kreise des Königreichs Böhmeim

Měřítko: [ca 1:247 000]. 9 cm = 3 geographische oder deutsche Meilen 15. auf 1. Breitengrad. 7,6 cm = 2 Meilen von 2. Stunden 12. auf 1. Grad

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : C. E. Rainold, 1820 ; C. W. Enders, 1826, 1828

Rozměry, barva: 42 x 30,5 cm ; čb. i barev. varianty

---

²²² KUCHAR, K. *Naše mapy odedávna do dneška* (jako pozn. 39), s. 95-96. Roubík 1, s. 63 a 71-72. CHODĚJOVSKÁ, E. Kreibichovy mapy českých krajů (jako pozn. 41). MUCHA, L. František Jakub Jindřich Kreibich. (jako pozn. 41). TÝŽ. Mapy 16 českých krajů od Fr. J. J. Kreibicha (jako pozn. 41). TÝŽ. Ke vzniku mapy Budějovického kraje z r. 1830 od F. J. Kreibicha (jako pozn. 41). Podobizna F. J. J. Kreibicha je litografií Franze Eybla z roku 1833 a pochází z: Franz Jacob Heinrich Kreibich. In: *Wikipedia* [online]. 15.2.2012 [cit. 2012-04-01]. Dostupné z: http://de.wikipedia.org/wiki/Franz_Jacob_Heinrich_Kreibich.

²²³ Roubík 1, č. 199. Fond NK ČR, sys. č. 26226, sig. 62 A 000055 (1807). Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1293267, sig. 260/8 (1808). Sys. č. 1370502, sig. D1/19/11 (1816). Sys. č. 1383353, sig. D1/53/47 (1818). Sys. č. 1294788, sig. 263/1 (1820). Sys. č. 1383356, sig. D1/53/48 (1821). Sys. č. 1370368, sig. D1/18/15 (ručně přepsáno z 1827 na 1826). Sys. č. 1290353, sig. 242/4 (1827). Sys. č. 1290345, sig. 242/24 (1830). Sys. č. 1290350, sig. 242/25 (1831). Sys. č. 1383665, sig. D1/68/2 (1834). Sys. č. 1370373, sig. D1/18/29 (1836).

²²⁴ Roubík 1, č. 713. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291400, sig. 247/31 (1820). Roubík 1, č. 714. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291922, sig. 246/18 (1826). Roubík neuvádí. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291461, sig. 247/40 (1828).

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Pluth, Caspar, 1766-1822 – rytec

Poznámky: viz Příloha 15

Boleslavský kraj

100. Autor: Kreibich, František Jakub Jindřich, 1759-1833²²⁵

Název: Charte vom Bunzlauer Kreise des Königreichs Böhmeim

Měřítko: [ca 1:247 000]. 6 cm = 2 deutsche od. geographische Meilen 15 auf 1 Breitengrad.

7,5 cm = 2 Meilen von 2 Stunden 12 auf einen Breitengrad

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : C. W. Enders, 1834

Rozměry, barva: 36 x 44 cm ; čb. i barev. varianty

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Pluth, Franz - rytec

Budějovický

101. Autor: Kreibich, František Jakub Jindřich, 1759-1833²²⁶

Název: Charte vom Budweiser Kreise des Königreichs Böhmeim

Měřítko: [ca 1:242 000]. 9,2 cm = 3 deutsche oder geographische Meilen 15 auf einen Breitengrad. 7,7 cm = 2 Meilen von 2 Stunden 12 auf einen Breitengrad

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : C. W. Enders, 1830

Rozměry, barva: 43,5 x 38,5 cm ; čb. i barev. varianty

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Kettner, C. – rytec

Bydžovský kraj

102. Autor: Kreibich, František Jakub Jindřich, 1759-1833²²⁷

Název: Charte vom Bidczower Kreise des Königreichs Böhmeim

Měřítko: [ca 1:243 000]. 7,6 cm = 2 Meilen von 2 Stunden 12 auf einen Breitengrad. 6,1 cm = 2 geographische oder deutsche Meilen 15 auf einen Breitengrad

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : C. W. Enders, 1828

Rozměry, barva: 30 x 41 cm ; čb. i barev. varianty

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Kettner, Carl – rytec

Čáslavský kraj

---

²²⁵ Roubík 1, č. 729. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291489, sig. 247/45.

²²⁶ Roubík 1, č. 744. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291484, sig. 247/43.

²²⁷ Roubík 1, č. 759. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291471, sig. 247/41.

103. Autor: Kreibich, František Jakub Jindřich, 1759-1833²²⁸

Název: Charte vom Czaslauer Kreise des Königreiches Böhmeim

Měřítko: [ca 1:237 000]. 9,4 cm = 3 deutsche oder geographische Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : C. W. Enders, 1833

Rozměry, barva: 44 x 35 cm ; čb. i barev. varianty

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Pluth, Franz – rytec

Hradecký kraj

104. Autor: Kreibich, František Jakub Jindřich, 1759-1833²²⁹

Název: Charte vom Königgrätzer Kreise des Königreiches Böhmeim

Měřítko: [ca 1:242 000]. 9,2 cm = 3 deutsche oder geographische Meilen 15 auf einen

Breitengrad. 7,7 cm = 2 Stunden 12 auf einen Breitengrad

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : C. W. Enders, 1827

Rozměry, barva: 46 x 39 cm ; čb. i barev. varianty

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): některé kolorované exempláře věnovány významnému politikovi a mecenáši české kultury Františku Antonínu hraběti Kolovratu-Libštejnskému (1778-1861)

Chebsko

105. Autor: Kreibich, František Jakub Jindřich, 1759-1833²³⁰

Název: Trigonometrisches Netz als Grundlage zur Charte vom Egerlande

Měřítko: [ca 1:113 000]. 16,8 cm = 10000 Klaftern

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [S.l. : s.n., mezi 1805 a 1824]

Rozměry, barva: 30 x 34 cm ; čb.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): dle měření Martina Aloise Davida, 1757-1836

106. Autor: Kreibich, František Jakub Jindřich, 1759-1833²³¹

Název: Charte vom Egerischen Bezirke

Měřítko: [ca 1:110 000]. 13,5 cm = 2 deutsche oder geographische Meilen. 12,6 cm = 3 Stunden Weges

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [S.l. : s.n.], 1824

---

²²⁸ Roubík 1, č. 772. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291573, sig. 247/47.

²²⁹ Roubík 1, č. 790. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291661, sig. 247/53.

²³⁰ Roubík 1, č. 812. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1383389, sig. D1/53/52.

²³¹ Roubík 1, č. 811. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1373864, sig. D1/26/36.

Rozměry, barva: 30 x 34 cm ; čb. i barev. varianty

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Kettner, C. – rytec ; dle výpočtů Martina Aloise Davida, 1757-1836

Chrudimský kraj

107. Autor: Kreibich, František Jakub Jindřich, 1759-1833²³²

Název: Charte vom Chrudimer Kreise des Königreiches Böhme

Měřítko: [ca 1:237 000]. 9,4 cm = 3 geographische oder deutsche Meilen 15 auf 1 Breitengrad. 7,8 cm = 2 Meilen von 2 Stunden 12 auf 1 Breitengrad

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : C. W. Enders, 1833

Rozměry, barva: 46 x 35 cm ; čb. i barev. varianty

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Pluth, Franz - rytec

Klatovský kraj

108. Autor: Kreibich, František Jakub Jindřich, 1759-1833²³³

Název: Charte vom Klattauer Kreise des Königreiches Böhme

Měřítko: [ca 1:247 000]. 9 cm = 3 deutsche oder geographische Meilen 15 auf einen Breitengrad. 7,6 cm = 2 Meilen von 2 Stunden

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : C. W. Enders, 1832

Rozměry, barva: 43,5 x 32,5 cm ; čb. i barev. varianty

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Pluth, Franz – rytec

Kouřimský kraj

109. Autor: Kreibich, František Jakub Jindřich, 1759-1833²³⁴

Název: Charte vom Kaurzimer Kreise des Königreiches Böhme

Měřítko: [ca 1:243 000]. 6,1 cm = 2 deutsche oder geographische Meilen 15 auf einen Breitengrad. 7,8 cm = [2] Meilen von 2 Stunden 12 auf einen Breitengrad

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : [s.n.], později C. W. Enders, 1824, 1826, 1833

Rozměry, barva: 33 x 41 cm ; čb. i barev. varianty

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Kettner, C. - rytec

---

²³² Roubík 1, č. 827. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1374525, sig. D1/26/9.

²³³ Roubík 1, č. 845. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1374613, sig. D1/26/16.

²³⁴ Roubík 1, č. 858. Neuvádí exemplář s rokem vydání 1833. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1374590, sig. D1/26/14 (1824). Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1374787, sig. D1/26/12 (1826). Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291646, sig. 247/51 (1833).

Litoměřický kraj

110. Autor: Kreibich, František Jakub Jindřich, 1759-1833²³⁵

Název: Charte vom Leitmeritzer Kreise des Königreiches Böhme

Měřítko: [ca 1:243 000]. 6,1 cm = 2 deutsche oder geographische Meilen 15 auf einen Breitengrad. 7,7 cm = 2 Meilen von 2 Stunden

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : C. W. Enders, 1834

Rozměry, barva: 39 x 40,5 cm ; čb. i barev. varianty

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Pluth, Franz - rytec

Loketský kraj

111. Autor: Kreibich, František Jakub Jindřich, 1759-1833²³⁶

Název: Charte vom Elbogner Kreise mit dem Egerischen Bezirk und dem Kronlehn Gut Asch

Měřítko: [ca 1:242 000]. 9,2 cm = 3 deutsche oder geographische Meilen 15 auf einen Breitengrad. 7,3 cm = 3 Meilen von 2 Stunden 12 auf einen Breitengrad

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : C. W. Enders, 1828, 1833

Rozměry, barva: 41x 30,5 cm ; čb. i barev. varianty

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Kettner, C. - rytec

Plzeňský kraj

112. Autor: Kreibich, František Jakub Jindřich, 1759-1833²³⁷

Název: Charte vom Pilsner Kreise des Königreiches Böhme

Měřítko: [ca 1:245 000]. 9,1 cm = 3 deutsche oder geographische Meilen 15 auf einen Breitengrad. 7,5 cm = 2 Meilen von 2 Stunden 12 auf einen Breitengrad

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : C. W. Enders, 1830

Rozměry, barva: 45 x 35 cm ; čb. i barev. varianty

Prácheňský kraj

113. Autor: Kreibich, František Jakub Jindřich, 1759-1833²³⁸

Název: Charte vom Prachiner Kreise des Königreiches Böhme

---

²³⁵ Roubík 1, č. 874. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291668, sig. 247/54.

²³⁶ Roubík 1, č. 891. Roubík uvádí pouze vydání z roku 1828. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291944, sig. 246/14 (1828), sys. č. 1291600, sig. 247/49 (1833).

²³⁷ Roubík 1, č. 913. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291670, sig. 247/55.

²³⁸ Roubík 1, č. 933. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291674, sig. 247/56.

Měřítko: [ca 1:242 000]. 9,2 cm = 3 deutsche oder geographische Meilen 15 auf einen Breitengrad. 7,6 cm = 2 Meilen von 2 Stunden 12 auf einen Breitengrad

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : C. W. Enders, 1831

Rozměry, barva: 44 x 39 cm ; čb. i barev. varianty

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Pluth, Franz - rytec

Rakovnický kraj

114. Autor: Kreibich, František Jakub Jindřich, 1759-1833²³⁹

Název: Charte vom Rakonitzer Kreise des Königreichs Böhmeim

Měřítko: [ca 1:245 000]. 9,1 cm = 3 deutsche oder geographische Meilen, 15 auf einen Breitengrad. 7,5 cm = 2 Meilen von 2 Stunden 12 auf einen Breitengrad

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : C. E. Rainold, 1821 ; později C. W. Enders, 1826

Rozměry, barva: 42 x 31 cm ; čb. i barev. varianty (různé varianty kolorování)

Táborský kraj

115. Autor: Kreibich, František Jakub Jindřich, 1759-1833²⁴⁰

Název: Charte vom Taborer Kreise des Königreiches Böhmeim

Měřítko: [ca 1:237 000]. 9,4 cm = 3 deutsche oder geographische Meilen 15 auf einen Breitengrad. 7,8 cm = 2 Meilen von 2 Stunden 12 auf einen Breitengrad

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : C. W. Enders, 1832

Rozměry, barva: 44 x 39 cm ; čb. i barev. varianty

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Pluth, Franz - rytec

Žatecký kraj

116. Autor: Kreibich, František Jakub Jindřich, 1759-1833²⁴¹

Název: Charte vom Saatzter Kreise des Königreichs Böhmeim

Měřítko: [ca 1:247 000]. 9 cm = 3 deutsche oder geographische Meilen. 7,6 cm = 2 Meilen von 2 Stunden 12 auf einen Grad

---

²³⁹ Roubík 1, č. 953. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1291423, sig. 247/35 (1821). Roubík č. 954. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1291680, sig. 247/58 (1826).

²⁴⁰ Roubík 1, č. 967. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1291687, sig. 247/60.

²⁴¹ Roubík 1, č. 987. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1291439, sig. 247/38 (vydání 1821). Roubík neuvádí. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1373393, sig. D1/28/7/3 (1826). Roubík 1, č. 988. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1291683, sig. 247/59 (1828).

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : C. E. Rainold, 1821 ; později C. W. Enders, 1826, 1828

Rozměry, barva: 30 x 42 cm ; čb. i barev. varianty (různé varianty kolorování)

5.3.8. Mapy krajů Marca Berry

Pietro Marco Giulio Berra (*24. října 1784, Camagna, Itálie; † 18. května 1848, Praha) byl významný pražský nakladatel pocházející ze severozápadní části Itálie. V raném věku opustil Itálii a vydal se do světa, vyučil se ve Vídni v nakladatelství svého krajana Artarii a rovněž se zde oženil s Magdalenou, dcerou Fratiška Stöckela – obchodníka s uměleckými předměty Artariovy edice. V roce 1808 přesídlil do Prahy, roku 1811 zde založil nakladatelství a obchod s hudebninami a uměleckými předměty (obrazy, grafiky, rytiny, mapy, glóby, struny, hudební nástroje apod.). Berrův význam dokládají i poměrně prestižní adresy, na kterých měla jeho firma sídla: např. Malý ryneček nebo Jilská ulice. Nakladatelství proslulo svými hudebními edicemi. Marco Berra v závěti odkázal edici svému oblíbenému učni Robertu Veitovi, kterého již před svojí smrtí pověřoval vedením podniku. Veit si poté otevřel svůj vlastní závod. Ostatní dědicové ještě dva roky vedli edici pod původním názvem a pak prodali náklad firmě Christoph a Kuhé, čímž jméno Berrovy firmy definitivně zaniklo.²⁴²

Pro tuto práci je významné Berrovo vydávání map krajů ze třicátých a čtyřicátých let 19. století. Tyto mapy byly pravděpodobně pouze novým vydáním map Franzových. U map ze 40. let je v některých případech uveden rytec Franz Schönfelder von Feuersfeld. Pro svou cenovou dostupnost byly značně oblíbené, prodávaly se rovněž po jednotlivých listech. Základ těchto map však tvořila stále Müllerova mapa Čech.²⁴³

Kromě níže uvedených map je v Roubíkově Soupisu uvedena mapa Berounského kraje z roku 1830²⁴⁴, kterou se prozatím nepodařilo dohledat. O mapách ostatních krajů, tj. Budějovického, Hradeckého, Loketského, Plzeňského, Prácheňského a Žateckého, nebyly nalezeny žádné zmínky, ale je velice pravděpodobné, že vznikly.

---

²⁴² NOVOTNÝ, A. Marco Berra: příspěvek k dějinám uměleckého obchodu pražského (jako pozn. 41). CHYBA, K. *Slovník knihtiskařů v Československu od nejstarších dob do roku 1860* (jako pozn. 44), s. 57. VOIT, P. *Encyklopedie knihy* (jako pozn. 43), s. 103-104.

²⁴³ Roubík 1, s. 71.

²⁴⁴ Roubík 1, č. 715 mapu lokalizuje v Muzeu Vysočiny v Pelhřimově, ve fondu muzea se však dnes již nenachází.

Boleslavský kraj

117. Název: Bunzlauer Kreis. N. 1.²⁴⁵

Měřítko: [ca 1:240 000]. 7,7 cm = 2 böhm. Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Marco Berra, 1830

Rozměry, barva: 35,5 x 45 cm ; barev.

118. Název: Charte des Bunzlauer Kreises im Königreiche Boehmen²⁴⁶

Měřítko: [ca 1:143 000]. 7,7 cm = 2 deutsche o. geographische Meilen 15 auf einen Grad des Aequators

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Marco Berra, 1848

Rozměry, barva: 41,7 x 54 cm ; čb.

Bydžovský kraj

119. Název: Charte des Bidschower Kreises im Königreiche Boehmen²⁴⁷

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Marco Berra, 1848

Čáslavský kraj

120. Název: Czaslauer Kreis. N. 5²⁴⁸

Měřítko: [ca 1:192 000]. 7,6 cm = 2 böhm. Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Marco Berra, 1830

Rozměry, barva: 36 x 36 cm ; čb.

121. Název: Charte des Časlauer Kreises im Königreiche Böhmen : nach den neuesten & besten vorhandenen Hilfsmitteln entworfen²⁴⁹

Měřítko: [ca 1:200 000]. 7,6 cm = 2 deutsche od. geographische Meilen 15 auf einen Grad des Aequators

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Marco Berra, 1848

Rozměry, barva: 46 x 42 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Schönfelder von Feuersfeld, Franz – rytec

²⁴⁵ Roubík 1, č. 728. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1374481, sig. D1/25/10.

²⁴⁶ Roubík 1, č. 733. Ve fondu Moravské zemské knihovny, sys. č. 1064851, sig. STMpa-1208.977.

²⁴⁷ Roubík 1, č. 763. Rodinný archiv Lobkowiczů roudnických, Sbirka map, plánů, grafiky a fotografií, inv. č. 578. Z důvodu omezení přístupu do sbírky nebylo možné v době zpracovávání této práce zjistit bližší informace o daném dokumentu (měřítko, rozměry, barevnost).

²⁴⁸ Roubík 1, č. 771. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291023, sig. 245/11.

²⁴⁹ Roubík 1, jedná se o jednu mapu, která je uvedena pod dvěma čísly, a to 775 a 776. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1391086, sig. D1/43/31.

Poznámky: seznam krajů

Chrudimský kraj

122. Název: Chrudimer Kreis. Nr. 4²⁵⁰

Měřítko: [ca 1:193 000]. 3,9 cm = 1 böhm. Meile

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Marco Berra, 1830

Rozměry, barva: 35,5 x 45 cm

123. Název: Charte des Chrudimer Kreises im Koenigreiche Boehmen : nach den neučten und vorhandenen Hilfsmitteln entworfen²⁵¹

Měřítko: [ca 1:200 000]. 7,4 cm = 2 deutsche Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Marco Berra, 1849

Rozměry, barva: 54 x 40 cm ; čb.

Klatovský kraj

124. Název: Charte des Klattauer Kreises im Königreiche Böhmen : nach den neuesten & besten vorhandenen Hilfsmitteln entworfen²⁵²

Měřítko: [ca 1:185 000]. 8 cm = 2 oest Post Meilen oder 8000 Wiener Klafter

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Marco Berra, 1846

Rozměry, barva: 45,5 x 34,5 cm ; čb.

Kouřimský kraj

125. Název: Provincia Kaurzimensis. N. 15²⁵³

Měřítko: [ca 1:192 000]. 11,8 cm = 3 boemische Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Marco Berra, 1830

Rozměry, barva: 33 x 39 cm ; čb.

126. Název: Charte des Kauřimer Kreises im Königreiche Böhmen : nach den neuesten & besten vorhandenen Hilfsmitteln entworfen²⁵⁴

---

²⁵⁰ Roubík 1, č. 826. Ve sbírce Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě, inv. č. 22F-41.

²⁵¹ Roubík 1, č. 829. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291048, sig. 245/13.

²⁵² Roubík 1, č. 848. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1391091, sig. D1/43/30.

²⁵³ Roubík neuvádí. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291018, sig. 245/10.

²⁵⁴ Roubík 1, č. 861. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1374477, sig. D1/26/15.

Měřítko: [ca 1:192 000]. 7,7 cm = 2 deutsche oder geographische Meilen 15 auf einen Grad des Aequators

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Marco Berra, 1848

Rozměry, barva: 37 x 45,5 cm ; čb. i barev. varianta

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Schönfelder von Feuersfeld, Franz - rytec

Litoměřický kraj

127. Název: Leutmeritzer Kreis²⁵⁵

Měřítko: [ca 1:190 000]. 7,8 cm = 2 böhm. Meilen, jede zu 4000 böhm. Klaftern

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Marco Berra, 1834

Rozměry, barva: 37,5 x 35,3 cm ; barev.

Poznámky: Roubík uvádí rovněž vydání z roku 1830

Rakovnický kraj

128. Název: Charte des Rakonitzer Kreises im Königreiche Böhmen : nach den neuesten und besten vorhandenen Hilfsmitteln entworfen²⁵⁶

Měřítko: [ca 1:200 000]. 7,4 cm = 2 deutsche oder geographische Meilen 15 auf einen Grad des Aequators

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Marco Berra, 1849

Rozměry, barva: 43,5 x 36,2 cm ; čb.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Schönfelder von Feuersfeld, Franz - rytec

Táborský kraj

129. Název: Taborer Kreis. N. 6²⁵⁷

Měřítko: [ca 1:198 000]. 11,4 cm = 3 boemische Meile

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Marco Berra, 1830

Rozměry, barva: 41 x 36 cm ; čb.

Poznámky: viz Příloha 16

130. Název: Charte des Taborer Kreises im Königreiche Böhmen : nach den neuesten & besten vorhandenen Hilfsmitteln entworfen²⁵⁸

---

²⁵⁵ Roubík 1, č. 873. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1373706, sig. D1/30/12.

²⁵⁶ Roubík 1, č. 957. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1373649, sig. D1/30/18.

²⁵⁷ Roubík 1, č. 965. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1291034, sig. 245/12.

Měřítko: [ca 1:200 000]. 11,4 cm = 3 deutsche Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Marco Berra, 1847

Rozměry, barva: 47 x 43 cm ; čb.

---

²⁵⁸ Roubík 1, č. 969. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1291049, sig. 245/14.

5.3.9. Mapy krajů Johanna Lotha

Johann Křtitel Tomáš František Xaver Loth (*23.6.1816, Nymburk; † 2. dubna 1899, Dundee, Skotsko) byl synem nymburského kupce a měšťana Tomáše Lotha. Kvůli složité finanční situaci se však rodina v roce 1833 přestěhovala z Nymburka do Prahy. V roce 1833 se nechal Johann dobrovolně odvést na vojnu, pravděpodobně aby rodině ulehčil její majetkové problémy. Kvůli onemocnění plic byl již v roce 1840 převelen do pražské invalidovny, z armády byl však propuštěn až v roce 1848, pravděpodobně však již od roku 1836/1837 žil trvale v Praze, kde navštěvoval stavovské polytechnické učiliště (zde získal znalosti, které později uplatnil ve své kartografické činnosti) a poté do roku 1840 univerzitu. Získal tedy dostatečné vzdělání, aby se mohl uplatnit v jakémkoliv technickém oboru. Usadil se na Novém Městě a v roce 1841 se oženil s Marií Josephou Ullspergerovou. Z tohoto manželství se narodily v Čechách tři děti. V letech 1842-1845 působil ve službách zemských stavů, poté se stal zaměstnancem České spořitelny. Neustálé finanční problémy nutily Lotha, aby si obstarával i nejrůznější vedlejší příjmy (např. výuka francouzštiny a kreslení nebo jeho kartografická činnost), přetrvávaly rovněž jeho problémy zdravotní. V České spořitelně pracoval až do své emigrace z Čech. V roce 1845 usiloval Johann Loth o zavedení vlastního obchodu s grafikou, jeho žádost však byla zamítnuta. V té době však již pracoval pro firmu Friedricha Kretschmara, kde byly následně vydány všechny jeho mapy a grafiky – v roce 1845 Lothův plán Prahy, téhož roku rovněž jeho grafiky s pohledy na Prahu.

Jeho neutěšená finanční situace vyústila v několik soudních řízení týkajících se především jeho dluhů. Je pravděpodobné, že již v roce 1847 se Loth rozhodl kvůli finančním potížím opustit Čechy a začít novou existenci někde jinde. Potřebný kapitál si hodlal opatřit zpronevěrou. Okolnosti této defraudace v České spořitelně ani výše sumy nejsou blíže známy, došlo k ní během roku 1849. Nějakou dobu možná pobýval Johann Loth v Americe, již v roce 1854 však získal britské občanství a jistou dobu předtím už v Británii s největší pravděpodobností pobýval. Jeho rodina za ním do Anglie po čase dorazila. Nákladná cesta i velmi rychlé uchycení v Británii svědčí o faktu, že zpronevěřená částka byla pravděpodobně značná. V Británii se věnoval výuce jazyků a kreslení. Ve své nové vlasti začal používat jméno svého otce a býval tedy uváděn jako Thomas Loth, John Thomas Loth, Thomas J. Loth apod. Od roku 1864 působil jako učitel němčiny ve skotském Edinburghu. V roce 1865 získal na univerzitě ve Freiburgu in Breisgau doktorát z filozofie. Ve Skotsku si Johann Loth získal slušné postavení a pravděpodobně i značnou vážnost jako jazykovědec, vydával odborné

jazykové příručky, které se v Británii dočkaly značného věhlasu a rozšíření. Věnoval se rovněž heraldice. Na toto téma byla zpracována jeho dizertační práce, následně se stal členem nejvyššího skotského heraldického a genealogického úřadu „Court of the Lord Lyon“. Byl rovněž svobodným zednářem. K této aktivitě se dostal pravděpodobně až v Británii, kde se stal postupně členem mnoha lóží. Johann Loth zemřel na počátku dubna 1899 a je pochován na hřbitově v Edinburghu. Svoji nepřilíš zářnou minulost se snažil v Británii pravděpodobně zatajit a jako důvod svého odchodu uváděl aktivní účast v národních gardách během revoluce v roce 1848, za niž by mu v Čechách hrozila perzekuce a pronásledování.²⁵⁹

Lothovou první kartografickou prací byly rukopisné mapy některých lesních revírů na ronovském panství, svá pozdější díla už vydával tiskem u již výše zmíněného knihkupce a později majitele grafického závodu Friedricha Kretschmara. Jeho nejvýznamnějšími díly byla mapa Prahy, mapy českých krajů, dále rovněž mapa celých Čech.

Lothův soubor 16 map českých krajů však bohužel zůstal v torzu – z finančních důvodů, z důvodu Lothovy emigrace a rovněž kvůli krajské reformě, která platila od roku 1850 vyšlo pouze 7 map (Budějovický, Boleslavský, Čáslavský, Klatovský, Kouřimský, Prácheňský, Tábořský). Tyto mapy vycházely v letech 1847-1849. Důležitou změnou, na které se odráží rovněž probouzení národního sebevědomí českého národa, je změna jazyka názvosloví mapy. Až dosud byly mapy opatřovány německou nomenklaturou, Lothův spolupracovník Karel Vladislav Zap (1812-1871) však mapy opatřil česko-německým nebo pouze českým názvoslovím. Mapy vycházely ve vynikající grafické úpravě, obsahovaly množství informací (např. vyznačení jazykové hranice, vyznačení hranic panství a statků, statistická data, soupisy panství a statků apod.) a rovněž jejich topografická náplň byla vylepšena. Jako přežitek se může jevit na tehdejší dobu již poněkud přehnaná výzdoba (bohaté parergy s alegoriemi měst, doplňkové mapky krajských měst a jejich erby) a také rozsáhlá dedikace arcivévodovi Štěpánovi. Tímto aktem si pravděpodobně Loth hodlal zcela pragmaticky polepšit a získat tak nějaké lépe placené místo. Mapy krajů vycházely v různých variantách od černobílé po nejrůznějším způsobem kolorované, podle toho se taky odvozovala jejich cena. Mapy tak byly dostupné prakticky každému. Kartografický podklad map je neznámý, jisté však je, že Loth neprováděl žádná nová měření, u plánek měst využíval katastrální operáty z katastrálního mapového archivu. Jako rytci působili při výrobě map V. Merklas, F. Schönfelder a C. Schleich.²⁶⁰

²⁵⁹ HOKŮV, T. *Jan Loth a česká kartografie XIX. století* (jako pozn. 41), s. 107-160.

²⁶⁰ Tamtéž, s. 161-236. Roubík 1, s. 73.

Boleslavský kraj

131. Autor: Loth, Johann, nar. 1816²⁶¹

Název: Boleslawský kraj w Králowství českém = Bunzlauer Kreis des Koenigreichs Boehmen

Měřítko: [ca 1:145 000]. 5,2 cm = 2 Meilen jede zu 4000 Klaftern, oder 2 Weiner Zoll

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Friedrich Kretzschmar, 1849

Rozměry, barva: 58 x 58,6 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Zap, Karel Vladislav, 1812-1871 – spolupracovník (česká nomenklatura)

Poznámky: dedikováno rakouskému arcivévodovi Stefanovi Franzovi Viktorovi, 1817-1867; doplňková mapka *Plan der königlichen Kreisstadt Jungbunzlau = Polohopisný nástin král. kraj. města Mladé Boleslawi* ; znak kraje, statistické údaje

Budějovický kraj

132. Autor: Loth, Johann, nar. 1816²⁶²

Název: Budějowský kraj w Králowství českém = Budweiser Kreis im Königreiche Böhmen

Měřítko: [ca 1:140 000]. 10,4 cm = 2 Meilen jede zu 4000 Wiener Klafter, oder 2 Wiener Zoll

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Friedrich Kretzschmar, 1847

Rozměry, barva: 63 x 72 cm ; barev. i čb. varianty

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Zap, Karel Vladislav, 1812-1871 – spolupracovník ; Schönfelder, Franz von (dokončil) – rytec

Poznámky: dedikováno rakouskému arcivévodovi Stefanovi Franzovi Viktorovi, 1817-1867; doplňková mapa *Situations-Plan der Königl. privil. Kreis und Bergstadt Budweis = Polohopisný nástin kr. priv. krajského a horního města Budějowic* ; statistické údaje a přehled panství

Čáslavský kraj

133. Autor: Loth, Johann, nar. 1816²⁶³

Název: Cáslawský [sic] kraj w Králowství českém = Caslauer Kreis im Koenigreichs Boehmen

---

²⁶¹ Roubík 1, č. 731. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1290817, sig. 245/5.

²⁶² Roubík 1, č. 746. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1374862, sig. D1/29/2.

²⁶³ Roubík 1, č. 774. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1382097, sig. D2/1/5/1/3.

Měřítko: [ca 1:150 000]. 10,4 cm = 2 Meilen jede zu 4000 Wiener Klafter oder 2 Weiner Zoll

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Friedrich Kretzschmar, 1847

Rozměry, barva: 69 x 56 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Zap, Karel Vladislav, 1812-1871 – spolupracovník ; Schleich, C. – rytec

Poznámky: dedikováno rakouskému arcivévodovi Stefanovi Franzovi Viktorovi, 1817-1867; doplňková mapka *Plan der koenigl. Kreisstadt Časlau = Polohopisní [sic] nástin k. kraj. města Čáslawi* ; statistické údaje

Klatovský kraj

134. Autor: Loth, Johann, nar. 1816²⁶⁴

Název: Klatowský kraj w Králowstwí českém = Klattauer Kreis des Koenigreichs Boehmen

Měřítko: [ca 1:147 000]. 10,3 cm = 2 Meilen jede zu 4000 Wiener Klafter oder 2 Weiner Zoll

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Friedrich Kretzschmar, 1847

Rozměry, barva: 62 x 74 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Zap, Karel Vladislav, 1812-1871 – spolupracovník ; Merklas, Václav, 1809-1866 a Schleich, C. – rytci

Poznámky: dedikováno rakouskému arcivévodovi Stefanovi Franzovi Viktorovi, 1817-1867; doplňková mapka *Plan der koenigl. Kreisstadt Klattau = Polohopisní [sic] nástin k. kraj. města Klatov* ; statistické údaje

Kouřimský kraj

135. Autor: Loth, Johann, nar. 1816²⁶⁵

Název: Kauřimský kraj w Králowstwí českém = Kauřimer Kreis des Koenigreichs Boehmen

Měřítko: [ca 1:150 000]. 10,4 cm = 2 Meilen jede zu 4000 Wiener Klafter oder 2 Weiner Zoll

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Friedrich Kretzschmar, 1847

Rozměry, barva: 57 x 68 cm ; barev. i čb. varianty

---

²⁶⁴ Roubík 1, č. 849. Rodinný archiv Lobkowiczů roudnických, Sbirka map, plánů, grafiky a fotografií, inv. č. 603.

²⁶⁵ Roubík 1, č. 860. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1400273, sig. D1/67/24.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Zap, Karel Vladislav, 1812-1871 – spolupracovník ; Schleich, C. (začal), Schönfelder, Franz von (dokončil) – rytci

Poznámky: dedikováno rakouskému arcivévodovi Stefanovi Franzovi Viktorovi, 1817-1867; doplňková mapka *Plan der koenigl. Kreisstadt Kauřim = Polohopisní [sic] nástin k. kraj. města Kauřima* ; statistické údaje

Prácheňský kraj

136. Autor: Loth, Johann, nar. 1816²⁶⁶

Název: Prachenský [sic] kraj w Králowstwí českém = Prachiner Kreis des Koenigreichs Boehmen

Měřítko: [ca 1:140 000]. 10,4 cm = 2 Meilen jede zu 4000 Wiener Klafter, oder 2 Wiener Zoll

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Friedrich Kretzschmar, 1847

Rozměry, barva: 67,5 x 74,5 cm ; barev. i čb. varianty

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Zap, Karel Vladislav, 1812-1871 – spolupracovník ; Schönfelder, Franz von (dokončil) – rytec

Poznámky: dedikováno rakouskému arcivévodovi Stefanovi Franzovi Viktorovi, 1817-1867; doplňková mapka *Plan der königl. Kreisstadt Písek = Polohopisní [sic] nástin kr. krajského města Písku* ; statistické údaje

Táborský kraj

137. Autor: Loth, Johann, nar. 1816²⁶⁷

Název: Táborský kraj w Králowstwí českém = Taborer Kreis des Koenigreichs Boehmen

Měřítko: [ca 1:150 000]. 10,4 cm = 2 Meilen jede zu 4000 Klaftern, oder 2 Weiner Zoll

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Friedrich Kretzschmar, 1847

Rozměry, barva: 69 x 58 cm ; barev. i čb. varianty

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Zap, Karel Vladislav, 1812-1871 – spolupracovník ; Schleich, C., Schönfelder, Franz von – rytci

Poznámky: dedikováno rakouskému arcivévodovi Stefanovi Franzovi Viktorovi, 1817-1867 ; doplňkové mapky *Polohopisní [sic] nástin k. kraj. města Tábora = Plan des königlichen Kreisstadt Tábor* ; statistické údaje; viz Příloha 17

²⁶⁶ Roubík 1, č. 933. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1374885, sig. D1/29/10/1.

²⁶⁷ Roubík 1, č. 968. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1290882, sig. 245/9.

5.3.10. Ostatní mapy krajů

Boleslavský kraj

138. Název: Bunzlauer Kreis²⁶⁸

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Leipzig ; und Prag : bey Kaspar Widtmann, 1789]

Rozměry, barva: 9,6 x 14,3 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Koch – rytec ; Riegger, Joseph Anton von, 1742-1795

Poznámky: Příloha k Rieggerovým Materialien zur alten und neuen Statistik von Böhmen²⁶⁹

Budějovický kraj

139. Název: Darstellung des Ursprungs der Moldau : der wahren Gränze des budweiser und prachiner Kreises nach einer geometrischen Aufnahme²⁷⁰

Měřítko: [ca 1:75 000]. 5,1 cm = 2000 Wiener Klft.

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : [s.n.], 1827

Rozměry, barva: 27,5 x 16 cm ; barev.

Poznámky: příloha knihy Das Königreich Böhmen od J. A. Michela²⁷¹ a knihy Neueste Länder- u. Völkerkunde²⁷²

Bydžovský a Hradecký kraj

140. Název: Graenze zwischen dem Koeniggruetzer vnd Bidschower Kreis²⁷³

Měřítko: [ca 1:180 000]. 7,7 cm = duorum miliarium böhem. seu horarum quatuor

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha : s.n., 1788]

Rozměry, barva: 24,2 x 39,2 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Koch – rytec

Poznámka: příloha k Rieggerovým Materialien zur alten und neuen Statistik²⁷⁴

---

²⁶⁸ Roubík 1, č. 740. Zde je mapa nedatována a evidována pouze jako list „z jakési publikace“. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1373191, sig. D1/28/6.

²⁶⁹ RIEGGER, Joseph Anton von. *Materialien zur alten und neuen Statistik von Böhmen. IX. Heft*. Leipzig: bey Kaspar Widtmann, 1789, s. 291.

²⁷⁰ Roubík neuvádí. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1289860, sig. D2/107/26.

²⁷¹ MICHEL, J. A. *Das Königreich Böhmen : ein historisch-statistisch topographisches Handbuch. Erster Band*. Neue Ausg. Prag : Gottlieb Haase Söhne, 1840.

²⁷² *Neueste Länder- und Völkerkunde : ein geographisches Lesebuch für alle Stände 19. Band, Neueste Kunde von dem Oesterreichischen Kaiserthume*. Prag : [s.n.], 1823. Tato citace je sporná, svazek vyšel v roce 1823, Roubík ho ve svém Soupise datuje rokem 1827 a navíc chybně uvádí v názvu „Völkerbunde“.

²⁷³ Roubík 1, č. 786. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1373615, sig. D1/29/6. Roubík uvádí rok vydání 1783.

141. Název: Charte ehemaliger Burgen & Vesten im Bidzower & Koeniggrätzer Kreise Böhmens²⁷⁵

Měřítko: [ca 1:555 000]. 4 cm = 3 teutsche oder geographische Meilen. 3,3 cm = 2 Meilen von zwei Stunden

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: In Prag : C. W. Medau, [1844]

Rozměry, barva: 27 x 19 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Röhrich – rytec

Poznámky: Příloha k Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser, sv. 2.²⁷⁶ K této mapě je rovněž dochována rukopisná předloha s korekturami před tiskem.²⁷⁷

Čáslavský a Chrudimský kraj

142. Název: Charte ehemaliger Burgen & Vesten im Časlauer & Chrudimer Kreise Böhmens²⁷⁸

Měřítko: [ca 1:530 000]. 4,2 cm = 3 teutsche oder geographische Meilen. 3,5 cm = 2 Meilen von zwei Stunden

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: In Prag : C.W. Medau, [1843]

Rozměry, barva: 26 x 17,5 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Türke, V. – rytec

Poznámky: příloha k Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser, sv. 5²⁷⁹

Chebsko

143. Název: Accurate geograph. Delineation des zu dem Koenigreich Boehmen gehoerigen Egerischen Creisses : nebst allen darinnen befindlichen Staedten u. Dörffern auch allen daran grenzenden Gegenden²⁸⁰

Měřítko: [ca 1:130 000]. 5,9 cm = 1 teutsche Meile 15 auf einen Grad gerechnet

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Amsterdam : Petrus Schenk, 1757

---

²⁷⁴ RIEGGER, Joseph Anton von. *Materialien zur alten und neuen Statistik von Böhmen. VIII. Heft.* Leipzig : bey Kaspar Widtmann, 1788, s. 127.

²⁷⁵ Roubík neuvádí. Fond Mapové sbírky PČF UK, sys. č. 1392201, sig. D1/44/35.

²⁷⁶ HEBER, Franz Alexander. *Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser. Zweiter Band.* Prag : Druck und Verlag des Artistisch-typographischen Institutes von C.W. Medau und Comp., 1844.

²⁷⁷ Roubík neuvádí. Fond Mapové sbírky PČF UK, sys. č. 1373694, sig. D1/30/14.

²⁷⁸ Roubík 1, č. 773. Fond Mapové sbírky PČF UK, sys. č. 1392196, sig. D1/44/36.

²⁷⁹ HEBER, Franz Alexander. *Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser. Fünfter Band.* Prag : C.W. Medau u. Comp., 1847. V Roubíkovi chybně uváděn svazek 3 s chybnou datací 1843.

²⁸⁰ Roubík 1, č. 803. Fond Mapové sbírky PČF UK, sys. č. 1292668, sig. 260/7.

Rozměry, barva: 40,5 x 46 cm ; barev.

Poznámky: parerga s válečnými motivy ; viz Příloha 11

Litoměřický kraj

144. Název: Der Leitmeritzer Kreis mit seinen Umgebungen im Königreiche Böhmen²⁸¹

Měřítko: [ca 1:195 000]. 3,8 cm = 1 deutsche od. geographische Meile 15 auf ein Breite Grad. 4,8 cm = 1 Meile von 2 Stunden

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Leitmeritz : C.W. Medau'schen Buch und Kunsthandlung, 1838

Rozměry, barva: 49,5 x 46 cm ; barev

145. Název: Karte vom Leitmeritzer Kreise im Königreiche Böhmen²⁸²

Měřítko: [ca 1:200 000]

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Leitmeritz : C.W. Medau, 1849

Rozměry, barva: 53 x 46 cm ; barev.

Poznámky: volební okresy pro říšský sněm z r. 1849

Litoměřický a Boleslavský kraj

146. Název: Charte ehemaliger Burgen & Vesten im Leitmeritzer & Bunzlauer Kreise Böhmens²⁸³

Měřítko: [ca 1:557 000]. 4 cm = 3 teutsche oder geographische Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: In Prag : C.W. Medau, [1846]

Rozměry, barva: 28 x 21 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Türke, V. – rytec

Poznámky: příloha k Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser, sv. 4

Loketský kraj

147. Autor: Buch, Leopold von, 1774-1853²⁸⁴

Název: Geognostische Karte des Elbogner Kreises

---

²⁸¹ Roubík 1, č. 875. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1290710, sig. 244/5.

²⁸² Roubík 1, č. 877. Fond Sbírk map a plánů NA ČR, inv. č. 697/i, sig. E-V-19.

²⁸³ Roubík 1, č. 884. Příloha díla: HEBER, Franz Alexander. *Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser. Vierter Band.* Prag : C.W. Medau u. Comp., 1846. Fond NK ČR, sys. č. 1079162.

²⁸⁴ Roubík 1, č. 895. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1370388, sig. D1/4/12/1.

Variantsní název: Geognostische Karte des Elbogner Kreises : mit Bezeichnung aller Post- und Landstrassen, Zahl und Umfang der Grundherrschaften und Dominien und einem alphabetisch geordneten Verzeichniss derselben und sämtlicher Ortschaften

Měřítko: [ca 1:247 000]. 9 cm = 3 deutsche oder geographische Meilen 15 auf einen Breitengrad. 11,5 cm = 3 Meilen von 2 Stunden 12 auf einen Breitengrad

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Karlovy Vary] : Buch- und Steindruckerei des Gebr. Franieck, [1842] (Joh. Buss)

Rozměry, barva: 41x 29,5 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Glückselig, August M., 1809-1870 – spolupracovník ; Dressler, Th. – litograf

Loketský a Žatecký kraj

148. Název: Charte ehemaliger Burgen & Vesten im Elbogner und Saazer Kreise Böhmens²⁸⁵

Měřítko: [ca 1:550 000]. 4,1 cm = 3 teutsche oder geographische Meilen. 3,4 cm = 2 Meilen von zwei Stunden

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: In Prag : C.W. Medau, [1845]

Rozměry, barva: 25,8 x 15,3 cm ; barev.

Poznámky: příloha k Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser, sv. 3²⁸⁶

Plzeňský a Klatovský kraj

149. Název: Charte ehemaliger Burgen & Vesten im Pilsner & Klattauer Kreise Böhmens²⁸⁷

Měřítko: [ca 1:530 000]. 4,2 cm = 3 teutsche oder geographische Meilen. 3,5 cm = 2 Meilen von zwei Stunden

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: In Prag : C.W. Medau, [1844]

Rozměry, barva: 21 x 19,5m ; barev.

Poznámky: příloha k Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser, sv. 1²⁸⁸

Rakovnický, Kouřimský a Berounský kraj

²⁸⁵ Roubík 1, č. 894. Fond Mapové sbírky PpF UK, sys. č. 1392210, sig. D1/44/32.

²⁸⁶ HEBER, Franz Alexander. *Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser. Dritter Band.* Prag : Druck und Verlag des Artistisch-typographischen Institutes von C.W. Medau und Comp., 1845. V Roubíkovi chybně uváděn svazek 6 s datací 1848.

²⁸⁷ Roubík 1, č. 914. Fond Mapové sbírky PpF UK, sys. č. 1392197, sig. D1/44/34

²⁸⁸ HEBER, Franz Alexander. *Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser. Erster Band.* Prag: Druck und Verlag des Artistisch-typographischen Institutes von C.W. Medau und Comp., 1844. V Roubíkovi uveden rok vydání 1843.

150. Název: Charte ehemaliger Burgen & Vesten im Rakonitzer, Kauřimer und Berauner Kreise Böhmens²⁸⁹

Měřítko: [ca 1:550 000]. 4,1 cm = 3 teutsche oder geographische Meilen. 3,4 cm = 2 Meilen von zwei Stunden

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: In Prag : C.W. Medau, [1848]

Rozměry, barva: 27 x 21,8 cm ; barev.

Poznámky: příloha k Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser, sv. 6²⁹⁰

Žatecký kraj

151. Název: Charte vom Saazer Kreis im Königreiche Böhmen²⁹¹

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: In Saaz : E. Kutschera, 1838

Rozměry, barva: 16,2 x 20,8 cm ; barev.

---

²⁸⁹ Roubík 1, č. 958. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1392203, sig. D1/44/33.

²⁹⁰ HEBER, Franz Alexander. *Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser. Sechster Band*. Prag: C.W. Medau und Comp., 1848. V Roubíkovi chybně uváděn svazek 5 s datací 1847.

²⁹¹ Roubík 1, č. 989. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1392010, sig. D1/44/11.

5.4. 1850-1855

Celková mapa Čech

152. Název: General-Uibersichts-Karte des Königreiches Böhmen : nach der neuen gerichtlichen u. politischen Eintheilung in 7 Kreisregierungen, 13 Landgerichten, 43 Bezirksstrafgerichten, 79 Bezirkshauptman[n]schaften, 210 Bezirskgerichten, 8920 Katastralgemeinde Hauptorten nebst specieller Post-, Strassen- u. Meilenangabe, dann einer militairischen, einer Geschichts, einer Postfahrten- Influenz- & Bauamtsorts-, so wie einer Gebirgs-, Flussgebiets- und Berggerichtsordnungskarte²⁹²

Variantsí název: Generalkarte von Böhmen

Měřítko: [ca 1:576 000]. 10,3 cm = 8 deutsche Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : C. Hennig u. F. Tempsky, 1850

Rozměry, barva: 79 x 61 cm ; barev.

Poznámky: doplňkové mapky Prahy s okolím a další zmíněné v podnázvu mapy; věnováno Alfredu Kandidovi, knížeti Windisch-Graetzovi, 1787-1862

153. Název: Království české podle nejnovějšího rozdělení na 7 krajů a s poznamenáním sídel okresních hejtmanství a soudů²⁹³

Měřítko: [ca 1:800 000]. 4,3 cm = 5 mil

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: V Praze : tisk a sklad u Bedřicha Krečmara, 1850

Rozměry, barva: 38,5 x 32 cm ; barev.

Poznámky: statistický a politický přehled

Českolipský kraj

154. Název: Karte des Böhmischn Leipaler Kreises im östereichischen Kronlande Böhmen : nach den besten zuverlässigsten Quellen bearbeitet²⁹⁴

Měřítko: [ca 1:300 000]. 10,3 cm = 4 Meilen, jede zu 4000 wiener Klafter, oder einen wiener Zoll

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Friedrich Kretzschmar ; Böhm. Leipa : F. Franke, [mezi 1850 a 1855]

Rozměry, barva: 58 x 42 cm ; barev.

²⁹² Roubík 1, č. 144. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1387438, sig. D1/19/29.

²⁹³ Roubík 1, č. 320. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1387242, sig. D1/24/21.

²⁹⁴ Roubík 2, č. 1099. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1374343, sig. D1/27/5.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Steingruber, Konrad – rytec

Poznámky: dedikováno Maxmilianu Obentrautovi, 1795-1883 ; statistické údaje

Pardubický kraj

155. Název: Karte des Pardubitzer Kreises im oestereichischen Kronlande Boehmen : nach den besten & zuverlässigsten Quellen bearbeitet²⁹⁵

Měřítko: [ca 1:290 000]. 10,3 cm = 4 Meilen, jede zu 4000 Wiener Klafter, oder 1 Wiener Zoll

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Friedrich Kretzschmar, [mezi 1850 a 1855]

Rozměry, barva: 56 x 40 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Steingruber, Konrad – rytec

Poznámky: dedikováno Maxmilianu Obentrautovi, 1795-1883

156. Název: Special-Karte des Pardubitzer Kreises²⁹⁶

Měřítko: [ca 1:288 000]. 7,7 cm = 3 Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag ; Hohenmauth : Josef Gelinek, [mezi 1850 a 1855]

Rozměry, barva: 51 x 40 cm ; barev.

Poznámky: dedikováno Johannu Nepomuku Davidovi

---

²⁹⁵ Roubík 1, č. 899. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1374188, sig. D1/27/6.

²⁹⁶ Roubík 1, č. 902. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1374343, sig. D1/27/5.

5.5. 1855-1868

5.5.1. Mapy krajů Eduarda Schmidta

Nejvýznamnějším autorem, který v tomto období vytvářel mapy českých krajů, byl bezpochyby Eduard Schmidt, jehož mapy vycházely v druhé polovině padesátých let 19. století v Praze a Litoměřicích u nakladatele C. W. Medaua a především pak na přelomu šedesátých a sedmdesátých let 19. století v Litoměřicích u W. Morauera.

Boleslavský kraj

157. Autor: Schmidt, Eduard²⁹⁷

Název: Special-Karte des Jungbunzlauer Kreises nach der Eintheilung Böhmens in 13 Kreise

Měřítko: [ca 1:211 000]. 10,5 cm = 3 deutsche Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: In Prag ; Leitmeritz : Verlagsbuchhandlung von C.W. Medau, 1856

Rozměry, barva: 38 x 52 cm; barev.

Poznámky: doplňková mapa *Plan von Jungbunzlau*

158. Autor: Schmidt, Eduard²⁹⁸

Název: Special-Karte des Jungbunzlauer Kreis, resp. politi. Verwaltungsbezirkes nach der politischen Eintheilung Böhmens vom Jahre 1868

Variantsí název: Special-Karte des Jungbunzlauer Kreisbezirkes nach der neuesten politischen, gerichtlichen und Bezirks-Vertretungs-Eintheilung verfasst : mit Inbegriff aller sowohl bestehenden als auch im Baue begriffenen und projektirten Eisenbahnen und der sämtlichen auch kleinsten Ortschaften, ja selbst Einschichten : mit statistischen Uibersichtstabellen der Einwohnerzahl und des Flächenraumes der politischen, gerichtlichen und Bezirks-Vertretungs-Bezirke

Měřítko: [ca 1:210 000]. 10,4 cm = drei deutschen Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: In Leitmeritz : Wend. Morauer, 1869

Rozměry, barva: 39 x 52 cm, čb.

Poznámky: Roubík uvádí též vydání z roku 1881 u Wirtha a Antona

Budějovický kraj

²⁹⁷ Roubík 1, č. 736. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1388194, sig. D1/26/31.

²⁹⁸ Roubík 1, č. 750. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1391112, sig. D1/43/6.

159. Autor: Schmidt, Eduard²⁹⁹

Název: Special-Karte des Budweiser Kreis, resp. politischen Verwaltungs Bezirkes in Böhmen nach der letzten politisch-gerichtlichen Eintheilung 1868

Variantsní název: Special-Karte des Budweiser Kreisbezirkes nach der neuesten politischen, gerichtlichen und Bezirks-Vertretungs-Eintheilung verfasst : mit Inbegriff aller sowohl bestehenden als auch im Baue begriffenen und projektirten Eisenbahnen und der sämtlichen auch kleinsten Ortschaften, ja selbst Einschichten : mit statistischen Uibersichtstabellen der Einwohnerzahl und des Flächenraumes der politischen, gerichtlichen und Bezirks-Vertretungs-Bezirke

Měřítko: [ca 1:229 000]. 9,7 cm = 3 deutschen Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: In Leitmeritz : Wend. Morauer, 1869

Rozměry, barva: 50 x 38 cm, čb.

Poznámky: Roubík uvádí též vydání z roku 1875 a vydání z roku 1881 u Wirtha a Antona

Čáslavský kraj

160. Autor: Schmidt, Eduard³⁰⁰

Název: Special-Karte des Časlauer Kreis, resp. politischen Verwaltungs Bezirkes im Königreiche Böhmen nach der Eintheilung vom Jahre 1868

Variantsní název: Special-Karte des Časlauer Kreisbezirkes nach der neuesten politischen, gerichtlichen und Bezirks-Vertretungs-Eintheilung verfasst : mit Inbegriff aller sowohl bestehenden als auch im Baue begriffenen und projektirten Eisenbahnen und der sämtlichen auch kleinsten Ortschaften, ja selbst Einschichten : mit statistischen Uibersichtstabellen der Einwohnerzahl und des Flächenraumes der politischen, gerichtlichen und Bezirks-Vertretungs-Bezirke

Měřítko: [ca 1:230 000]. 12,8 cm = 4 deutschen Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: In Leitmeritz : Wendelin Morauer, 1869; Wirth u. Anton, 1881

Rozměry, barva: 38,5 x 48 cm, čb.

Poznámky: politické a soudní členění

Hradecký kraj

---

²⁹⁹ Roubík 1, č. 750. Fond Mapové sbírky PůF UK, sys. č. 1391176, sig. D1/43/12.

³⁰⁰ Roubík 1, č. 781. Fond Mapové sbírky PůF UK, sys. č. 1391100, sig. D1/43/7 (1869). Roubík 1, č. 782. Fond Sběrky map a plánů NA ČR, inv. č. 231, sig. C-IV-25 (1881).

161. Autor: Schmidt, Eduard³⁰¹

Název: Special-Karte des Königgrätzer Kreis, resp. politischen Verwaltungsbezirkes in Boehmen nach der politischen Eintheilung vom Jahre 1868

Variantsí název: Special-Karte des Königgrätzer Kreisbezirkes nach der neuesten politischen, gerichtlichen und Bezirks-Vertretungs-Eintheilung verfasst : mit Inbegriff aller sowohl bestehenden als auch im Baue begriffenen und projektirten Eisenbahnen und der sämtlichen auch kleinsten Ortschaften, ja selbst Einschichten : mit statistischen Uibersichtstabellen der Einwohnerzahl und des Flächenraumes der politischen, gerichtlichen und Bezirks-Vertretungs-Bezirke

Měřítko: [ca 1:231 000]. 9,6 cm = 3 deutschen Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: : In Leitmeritz : Wend. Morauer, 1869 (i vydání z r. 1870³⁰²)

Rozměry, barva: 43 x 36 cm, čb.

Poznámky: soudní a politické členění ; Roubík uvádí též vydání z roku 1881 u Wirtha a Antona

Chebský kraj

162. Autor: Schmidt, Eduard³⁰³

Název: Special-Karte des Egerer Kreis, resp. politischen Verwaltungsbezirkes Königreiche Böhmen nach der letzten polit. Eintheilung vom Jahre 1868

Variantsí název: Special-Karte des Egerer Kreisbezirkes nach der neuesten politischen, gerichtlichen und Bezirks-Vertretungs-Eintheilung verfasst : mit Inbegriff aller sowohl bestehenden als auch im Baue begriffenen und projektirten Eisenbahnen und der sämtlichen auch kleinsten Ortschaften, ja selbst Einschichten : mit statistischen Uibersichtstabellen der Einwohnerzahl und des Flächenraumes der politischen, gerichtlichen und Bezirks-Vertretungs-Bezirke

Měřítko: [ca 1:224 000]. 9,9 cm = 3 deutschen Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: In Leitmeritz : Wendelin Morauer, 1869; Wirth u. Anton, 1881

Rozměry, barva: 40 x 43 cm, čb.

Poznámky: statistické údaje

---

³⁰¹ Roubík 1, č. 793. Fond Mapové sbírky PůF UK, sys. č. 1391180, sig. D1/43/11.

³⁰² Roubík neuvádí. Fond Mapové sbírky PůF UK, sys. č. 1387859, sig. D1/29/22.

³⁰³ Roubík 1, č. 814. Fond Mapové sbírky PůF UK, sys. č. 1391153, sig. D1/43/13 (1869). Roubík 1, č. 816. Fond Sběrky map a plánů NA ČR, inv. č. 869, sig. F-IV-9 (1881).

Chrudimský kraj

163. Autor: Schmidt, Eduard³⁰⁴

Název: Special-Karte des Chrudimer Kreis - resp. politischen Verwaltungsbezirkes in Böhmen nach der politischen Eintheilung vom Jahre 1868

Variantsí název: Special-Karte des Chrudimer Kreisbezirkes nach der neuesten politischen, gerichtlichen und Bezirks-Vertretung-Eintheilung verfasst

Měřítko: [ca 1:213 000]. 13,9 cm = 4 deutschen Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: : In Leitmeritz : Wend. Morauer, 1869 (F. Starck); Wirth u. Anton, 1881

Rozměry, barva: 50 x 37 cm, čb.

Jičínský kraj

164. Autor: Schmidt, Eduard³⁰⁵

Název: Special-Karte des Jičiner Kreis - resp. politischen Verwaltungs Bezirkes in Böhmen nach der letzten politischen Eintheilung vom Jahre 1868

Variantsí název: Special-Karte des Jičiner Kreisbezirkes nach der neuesten politischen, gerichtlichen und Bezirks-Vertretungs-Eintheilung verfasst : mit Inbegriff aller sowohl bestehenden als auch im Baue begriffenen und projektirten Eisenbahnen und der sämtlichen auch kleinsten Ortschaften, ja selbst Einschichten : mit statistischen Uibersichtstabellen der Einwohnerzahl und des Flächenraumes der politischen, gerichtlichen und Bezirks-Vertretungs-Bezirke

Měřítko: [ca 1:231 000]. 9,6 cm = 3 deutschen Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: In Leitmeritz : Wend. Morauer, 1869 a 1870; Wirth u. Anton, 1881

Rozměry, barva: 45 x 40 cm, čb.

Litoměřický kraj

165. Autor: Schmidt, Eduard³⁰⁶

Název: Special-Karte des Leitmeritzer Kreises nach der Eintheilung Böhmens in 13 Kreise

---

³⁰⁴ Roubík 1, č. 833. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1387888, sig. D1/29/21 (1869). Roubík 1, č. 834. Fond Sbírký map a plánů Národního archivu ČR, inv. č. 230, sig. C-IV-24; inv.č. 866, sign. F-IV-6 (1881).

³⁰⁵ Roubík neuvádí. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1391125, sig. D1/43/16 (1869). Roubík 1, č. 839. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1387894, sig. D1/29/20 (1870). Roubík 1, č. 840. Fond Sbírký map a plánů NA ČR, inv. č. 228, sig. C-IV-22; inv.č. 870, sign. F-IV-10 (1881).

³⁰⁶ Roubík 1, č. 878. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1374359, sig. D1/26/21.

Měřítko: [ca 1:215 000]. 13,8 cm = 4 Meilen, 15 auf 1 Graf

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: In Prag ; Leitmeritz : C.W. Medau, 1855

Rozměry, barva: 52 x 44,5 cm, barev.

166. Autor: Schmidt, Eduard³⁰⁷

Název: Special-Karte des Leitmeritzer Kreis - resp. politisch. Verwaltungsbezirkes nach der politischen Eintheilung Böhmens vom J. 1868

Variantsní název: Special-Karte des Leitmeritzer Kreisbezirkes nach der neuesten politischen, gerichtlichen und Bezirks-Vertretungs-Eintheilung verfasst : mit Inbegriff aller sowohl bestehenden als auch im Baue begriffenen und projektirten Eisenbahnen und der sämtlichen auch kleinsten Ortschaften, ja selbst Einschichten : mit statistischen Uibersichtstabellen der Einwohnerzahl und des Flächenraumes der politischen, gerichtlichen und Bezirks-Vertretungs-Bezirke

Měřítko: [ca 1:211 000]. 14 cm = 4 deutsche Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: In Leitmeritz : Wend. Morauer, 1868 (na obálce mapy 1869)

Rozměry, barva: 52 x 45 cm, barev.

Poznámky: statistické údaje

Písecký kraj

167. Autor: Schmidt, Eduard³⁰⁸

Název: Special-Karte des Piseker Kreis, resp. politischen Verwaltungsbezirkes in Boehmen : nach der politischen Eintheilung vom Jahre 1868

Variantsní název: Special-Karte des Piseker Kreisbezirkes nach der neuesten politischen, gerichtlichen und Bezirks-Vertretungs-Eintheilung verfasst : mit Inbegriff aller sowohl bestehenden als auch im Baue begriffenen und projektirten Eisenbahnen und der sämtlichen auch kleinsten Ortschaften, ja selbst Einschichten : mit statistischen Uibersichtstabellen der Einwohnerzahl und des Flächenraumes der politischen, gerichtlichen und Bezirks-Vertretungs-Bezirke

Měřítko: [ca 1:241 000]. 9,2 cm = 3 deutschen Meilen

---

³⁰⁷ Roubík 1, č. 881. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1387886, sig. D1/29/32

³⁰⁸ Roubík 1, č. 905. Roubík uvádí jen rok vydání 1870. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1391138, sig. D1/43/14 (1869). Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1389575, sig. D1/27/24 (1870). Roubík 1, č. 906. Fond Sbírký map a plánů NA ČR, inv. č. 867, sig. F-IV-7 (1880).

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: In Leitmeritz : Wend. Morauer, 1869 a 1870 (Franz Starck); Wirth u. Anton, 1880

Rozměry, barva: 48 x 42 cm ; barev. i čb. varianta

Poznámky: statistické údaje

Plzeňský kraj

168. Autor: Schmidt, Eduard³⁰⁹

Název: Special-Karte des Pilsner Kreis, resp. politischen Verwaltungsbezirkes im Boehmen : nach der politischen Eintheilung vom Jahre 1868

Měřítko: [ca 1:229 000]. 9,7 cm = 3 deutschen Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [S.l. : s.n.], 1874

Rozměry, barva: 46 x 43 cm, barev.

Poznámky: statistické údaje

Pražský kraj

169. Autor: Schmidt, Eduard³¹⁰

Název: Special-Karte des Prager Kreises nach der Eintheilung Böhmens in 13 Kreise

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: In Prag ; Leitmeritz : C.W. Medau, 1856

Rozměry, barva: 56 x 49 cm; čb.

Poznámky: Roubík uvádí měřítko a kolorovaný exemplář

170. Autor: Schmidt, Eduard³¹¹

Název: Special-Karte des Prager Kreis resp. politi. Karolinenthaler Verwaltungsbezirkes nach der politischen Eintheilung Böhmens v. Jahre 1868

Variantsní název: Special-Karte des Prager Kreisbezirkes nach der neuesten politischen, gerichtlichen und Bezirks-Vertretungs-Eintheilung verfasst : mit Inbegriff aller sowohl bestehenden als auch im Baue begriffenen und projektirten Eisenbahnen und der sämtlichen auch kleinsten Ortschaften, ja selbst Einschichten : mit statistischen Uibersichtstabellen der Einwohnerzahl und des Flächenraumes der politischen, gerichtlichen und Bezirks-Vertretungs-Bezirke

---

³⁰⁹ Roubík neuvádí. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1387878, sig. D1/29/34.

³¹⁰ Roubík 1, č. 940. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1387953, sig. D1/27/29.

³¹¹ Roubík 1, č. 942. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1388584, sig. D1/27/48 (1869). Roubík neuvádí. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1391186, sig. D1/43/10 (1870).

Měřítko: [ca 1:218 000]. 10,2 cm = 3 deutsche Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: In Leitmeritz : Wend. Morauer, 1869 a 1870

Rozměry, barva: 55 x 49 cm, čb.

Poznámky: Roubík uvádí pouze rok vydání 1869

Táborský kraj

171. Autor: Schmidt, Eduard³¹²

Název: Special-Karte des Taborer Kreis resp. politischen Verwaltungsbezirkes im Boehmen nach der polit. Eintheilung vom Jahre 1868

Variantsní název: Special-Karte des Taborer Kreisbezirkes nach der neuesten politischen, gerichtlichen und Bezirks-Vertretungs-Eintheilung verfasst : mit Inbegriff aller sowohl bestehenden als auch im Baue begriffenen und projektirten Eisenbahnen und der sämtlichen auch kleinsten Ortschaften, ja selbst Einschichten : mit statistischen Uibersichtstabellen der Einwohnerzahl und des Flächenraumes der politischen, gerichtlichen und Bezirks-Vertretungs-Bezirke

Měřítko: [ca 1:237 000]. 12,5 cm = 4 deutschen Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: In Leitmeritz : Wend. Morauer, 1869 (Franz Starck)

Rozměry, barva: 45 x 39 cm, čb.

Poznámky: Roubík uvádí ještě vydání u W. F. Richtera z roku 1877

Žatecký kraj

172. Autor: Schmidt, Eduard³¹³

Název: Special-Karte des Saazer Kreises nach der Eintheilung Böhmens in 13 Kreise

Měřítko: [ca 1:210 000]. 10,4 cm = drei deutschen Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: In Prag ; Leitmeritz : C.W. Medau, 1855

Rozměry, barva: 44 x 42 cm ; barev.

173. Autor: Schmidt, Eduard³¹⁴

Název: Special-Karte des Saazer Kreis, resp. polit. Verwaltungsbezires nach der politischen Eintheilung Böhmens v. Jah. 1868

---

³¹² Roubík 1, č. 975. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1391134, sig. D1/43/15.

³¹³ Roubík 1, č. 991. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1389507, sig. D1/28/22.

³¹⁴ Roubík 1, č. 993. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1391190, sig. D1/43/9.

Variantsní název: Special-Karte des Saazer Kreisbezirkes nach der neuesten politischen, gerichtlichen und Bezirks-Vertretungs-Eintheilung verfasst : mit Inbegriff aller sowohl bestehenden als auch im Baue begriffenen und projektirten Eisenbahnen und der sämtlichen auch kleinsten Ortschaften, ja selbst Einschichten : mit statistischen Uibersichtstabellen der Einwohnerzahl und des Flächenraumes der politischen, gerichtlichen und Bezirks-Vertretungs-Bezirke

Měřítko: [ca 1:220 000]. 10,1 cm = 3 deutschen Meilen

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: In Leitmeritz : Wend. Morauer, 1870

Rozměry, barva: 45 x 42 cm, čb.

5.5.2. Ostatní mapy krajů

Celková mapa Čech

174. Název: Karte des Königreiches Böhmen nach der Eintheilung vom Jahre 1854 auf Grundlage officieller Daten³¹⁵

Měřítko: [ca 1:490 000]. 15,2 cm = 10 deutsche oder geographische Meilen, 15 auf 1 Aequatorgrad (1. vydání neobsahuje měřítko)

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : F. Tempsky: J.G. Calvesche Buchhandlung, [1854], 1857 a 1858 (C. Hennig)

Rozměry, barva: 82 x 62 cm, čb. (1858) a barev. ([1854], 1857) varianty

Poznámky: doplňková mapa *Rayon der k. k. Polizei Behörde von der köngl. Hauptstadt Prag*

175. Název: Karte vom Königreiche Böhmen : nach seiner neuesten politischen und gerichtlichen Eintheilung³¹⁶

Měřítko: [ca 1:690 000]. 8,6 cm = 8 deutsche oder geographische Meilen 15 auf einen Grad. 8,1 cm = 6 Meilen von 2 Stunden 12 auf einen Grad

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Leitmeritz : Carl Wilhelm Medau, 1855

Rozměry, barva: 55 x 43 cm ; barev. (různé varianty kolorování)

Boleslavský kraj

176. Název: Charte des Jungbunzlauer Kreises im Königreiche Boehmen : nach den neuesten & besten vorhandenen Hilfsmitteln entworfen³¹⁷

Měřítko: [ca 1:192 000]. 7,7 cm = 2 deutsche o. geographische Meilen 15 auf einen Grad des Aequators

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Ad. Christoph & W. Kuhé, 1856

Rozměry, barva: 41 x 55 cm; čb.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Schönfelder – rytec

177. Název: Uebersichtskarte des Bunzlauer Kreises³¹⁸

Měřítko: [ca 1:144 000]. 1 Wiener Zoll = 2000 Klaftern

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Mladá Boleslav : s.n.], 1857

³¹⁵ Roubík 1, č. 236. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1391485, sig. D1/19/24 ([1854]). Roubík neuvádí. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1391646, sig. D1/18/37 (1857), sys. č. 1391652, sig. D1/18/38 (1858).

³¹⁶ Roubík 1, č. 249. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1391680, sig. D1/18/35.

³¹⁷ Roubík 1, č. 737. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1388197, sig. D1/26/30.

³¹⁸ Roubík 1, č. 738. Fond Sbírký map a plánů NA ČR, inv.č. 66, sign. A-IV-6.

Rozměry, barva: 55 x 76 cm, barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Zwickl, Jos. – litograf

Boleslavský, Hradecký a Jičínský kraj

178. Název: Karte des Bunzlauer- Jičiner- und Königgrätzer Kreises im oestreichischen Kronlande Boehmen : nach den besten und zuverlässigsten Quellen bearbeitet³¹⁹

Měřítko: [ca 1:287 000]. 10,3 cm = 4 Meilen jede zu 4 Wiener Klafter, oder eine Wiener Zoll

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Friedrich Kretschmar ; Jičín : F.E. Kastránek, 1861

Rozměry, barva: 57 x 41,5 cm ; čb. i barev. varianta

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Steingruber, Konrad – rytec

Poznámky: dedikováno pražskému krajskému prezidentovi Maxmilianu Obentrautovi, 1795-1883 ; jedná se o 2. vydání, 1. vydání mapy vyšlo v roce 1856, vydavatelem byl pouze Friedrich Kreschmar

Hradecký kraj

179. Název: Special-Karte des Königgrätzer Kreises in Boehmen : nach einer Eintheilung vom Jahre 1854³²⁰

Měřítko: [ca 1:234 000]. 9,5 cm = 3 deutschen Meile

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Leitmeritz : C.W. Medau, 1865 (Franz Starck)

Rozměry, barva: 43 x 37 cm ; barev.

Chebský kraj

180. Název: Karte vom Egerland³²¹

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Eger : J. Kobrtsch u. Gschihay, [1869]

Rozměry, barva: 1 mapa na 2 listech, 1 list 50 x 60 cm ; čb.

181. Název: Karte vom Egerlande³²²

Měřítko: [ca 1:57 000]. 13 cm = 1 Meile oder 2 Stunden

---

³¹⁹ Roubík 1, č. 735. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1374057, sig. D1/25/9.

³²⁰ Roubík 2, č. 1093. Rodinný archiv Lobkowiczů roudnických, Sbirka map, plánů, grafiky a fotografií, inv. č. 590.

³²¹ Roubík 1, č. 815. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1388250, sig. D1/25/38.

³²² Roubík neuvádí. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1387256, sig. D1/8/8.

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Eger : J. Kobrtsch u. Gschihay, [186-?]

Rozměry, barva: 40 x 50 cm ; barev.

Chrudimský kraj

182. Název: Charte des Chrudimer Kreises im Koenigreiche Boehmen : nach den neuesten und besten vorhandenen Hilfsmitteln entworfen³²³

Měřítko: [ca 1:197 000]. 7,5 cm = 2 deutsche o. geographische Meilen, 15 auf 1 Grad des Aequators

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Ad. Christoph & W. Kuhé, 1855

Rozměry, barva: 54 x 39 cm, barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Pluth, Franz – rytec

Jičínský kraj

183. Autor: Zap, Karel Vladislav, 1812-1871

Název: Jičínský kraj v království Českém = Jičiner Kreis des Königreichs Böhmen³²⁴

Měřítko: [ca 1:146 000]. 5,2 cm = 4000 Klafter

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Friedrich Kretzschmar, 1856

Rozměry, barva: 61,5 x 72 cm, barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Adam, J. - spolupracovník

Poznámka: dedikováno pražskému krajskému prezidentovi Maxmilianu Obentrautovi, 1795-1883 ; statistické údaje, hranice panství ; doplňkové plánky Jičina a Nového Bydžova

184. Název: Karte des Jičiner Kreises : im oestereichischen Kronlande Böhmen³²⁵

Měřítko: [ca 1:288 000]. 10,5 cm = 4 Meilen jede zu 4000 Klafter, oder einen Wiener Zoll

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Friedrich Kretzschmar, [188-?]

Rozměry, barva: 60 x 43 cm, barev.

Poznámka: dedikováno pražskému krajskému prezidentovi Maxmilianu Obentrautovi, 1795-1883

Litoměřický kraj

---

³²³ Roubík 1, č. 831. Fond Mapové sbírky PůF UK, sys. č. 1387978, sig. D1/26/32.

³²⁴ Roubík 1, č. 836. Fond Mapové sbírky Historického ústavu AV ČR, sig. 2597.

³²⁵ Mohlo by se jednat o mapu citovanou v Roubík 1, č. 841, zcela jistě je to však Roubík 2, č. 1097. Ve fondu NK ČR, sys. č. 4307153, ič. 5208.

185. Název: Karte des Leitmeritzer Kreises und des nördlichen Theiles vom Bunzlauer : umfassend die Kreisgerichtssprengel Leitmeritz, Böhm. Leipa und Reichenberg³²⁶

Měřítko: [ca 1:215 000]. 15,5 cm = 2 deutsche oder geografische Meilen zu 4000 Klaftern 15 auf einen Breitengrad

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Leitmeritz : vom Lehrpersonale der Leitmeritzer Haupt- und Unterrealschule, 1856 (C. W. Medau)

Rozměry, barva: 85 x 133 cm, barev.

Poznámky: doplňkový plánek *Plan der königl. Kreisstadt Leitmeritz*

Plzeňský a Písecký kraj

186. Název: Industrie-Karte des Pilsner und Piseker Kreises beziehungsweise Pilsner Kammerbezirkes. I-VII³²⁷

Měřítko: neuvedeno

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [S.l. : s.n.], 1858 (Prag : J. Habel)

Rozměry, barva: 1 list ca 40 x 35 m ; čb.

Pražský kraj

187. Název: Special-Karte des Prager Kreises³²⁸

Měřítko: [ca 1:300 000]. 7,7 cm = 3 deutsche Meilen = 8000 Klafter

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Prag : Fr. Řivnač, [mezi 1850 a 1868] (Jos. Geljnek)

Rozměry, barva: 30 x 39 cm; barev.

Táborský a Budějovický kraj

188. Název: Karte des Taborer und Budweiser Kreises im österreichischen Kronlande Böhmen nach den besten & zuverlässigsten Quellen bearbeitet³²⁹

Měřítko: [ca 1:285 000]. 10,4 cm = 4 Meilen, jede zu 4000 Wiener Klafter, oder 1 Wiener Zoll

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: In Prag : Friedrich Kretschmar, 1854

Rozměry, barva: 41,5 x 55,5 cm, čb.

---

³²⁶ Roubík 1, č. 879. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1374404, sig. D1/26/20.

³²⁷ Roubík 1, č. 917 Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1385010, sig. D1/2/29. Pouze 4 listy. V Roubíkovi uvedeno 7.

³²⁸ Roubík 1, č. 943. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1361466, sig. D1/2/10.

³²⁹ Roubík 1, č. 972. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1389550, sig. D1/28/17.

Poznámky: dedikováno pražskému krajskému prezidentovi Maxmilianu Obentrautovi, 1795-1883

Žatecký kraj

189. Autor: Wostrý, Karl³³⁰

Název: Karte des Saazer Kreises im Koenigreiche Boehmen : nach den neuesten politischen u. gerichtlichen Eintheilung

Měřítko: [ca 1:144 000]. 1 Wiener Zoll = 2000 Klafter

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: Brüx : Ferd. Ritt. von Schönfeld's Witwe et Comp., 1859

Rozměry, barva: 52 x 66 cm ; barev.

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Malik, Aug. - rytec

Poznámky: rovněž dochovány nedatované exempláře³³¹; Roubík uvádí jako rok vydání ještě 1856

---

³³⁰ Roubík 1, č. 992. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1290724, sig. 244/6.

³³¹ Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1373461, sig. D1/28/5.

5.6. 1949-1960

Toto období je již kartograficky dostatečně pokryté, proto nebudou v katalogu obsaženy všechny vzniklé mapy krajů, ale pouze české kraje z edice map československých krajů v měřítku 1:200 000, které vydával Zeměměřický úřad od roku 1949 ve více vydáních a dotiscích. U map, které ve fondu Mapové sbírky nejsou zastoupeny v prvním vydání, je uveden exemplář z některého z dalších vydání. Tyto mapy jsou zároveň nejmladší mapy krajů uvedené v Roubíkově Soupisu.

Českobudějovický kraj

190. Název: Kraj českobudějovický³³²

Vydání: 1. vyd.

Měřítko: 1:200 000

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: V Praze : Zeměměřický úřad, 1949

Rozměry, barva: 71,5 x 65 cm ; barev.

Edice: Mapy krajů 1:200 000 ; 2

Poznámky: Na rubu listu informační text o kraji, statistiky a tabulky

Hradecký kraj

191. Název: Kraj hradecký³³³

Vydání: 4. vyd.

Měřítko: 1:200 000

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: V Praze : Zeměměřický úřad, 1954

Rozměry, barva: 65 x 50 cm ; barev.

Edice: Mapy krajů 1:200 000 ; 7

Poznámky: Na rubu listu informační text o kraji, statistiky a tabulky ; doplňkové mapky *Průměrné roční teploty – Průměrné roční srážky* ; pro služební potřebu

Jihlavský kraj

192. Název: Kraj jihlavský³³⁴

Vydání: 1. vyd.

---

³³² Roubík 1, č. 754. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1427201, sig. D2/21/91.

³³³ Roubík 1, č. 796. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1427466, sig. D2/21/56. Roubík uvádí jen 1.-3. vyd., což logicky odpovídá datu vydání jeho díla.

³³⁴ Roubík 1, č. 842. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1427179, sig. D2/21/36.

Měřítko: 1:200 000

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: V Praze : Zeměměřický úřad, 1949

Rozměry, barva: 61,5 x 57,5 cm ; barev.

Edice: Mapy krajů 1:200 000 ; 9

Poznámky: Na rubu listu informační text o kraji, statistiky a tabulky

Karlovarský kraj

193. Název: Kraj karlovarský³³⁵

Vydání: 1. vyd.

Měřítko: 1:200 000

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: V Praze : Zeměměřický úřad, 1949

Rozměry, barva: 59,5 x 44 cm ; barev.

Edice: Mapy krajů 1:200 000 ; 4

Poznámky: Na rubu listu informační text o kraji, statistiky a tabulky

Liberecký kraj

194. Název: Kraj liberecký³³⁶

Vydání: 1. vyd.

Měřítko: 1:200 000

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: V Praze : Zeměměřický úřad, 1949

Rozměry, barva: 51,5 x 42 cm ; barev.

Edice: Mapy krajů 1:200 000 ; 6

Poznámky: Na rubu listu informační text o kraji, statistiky a tabulky

Pardubický kraj

195. Název: Kraj pardubický³³⁷

Vydání: 1. vyd.

Měřítko: 1:200 000

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: V Praze : Zeměměřický úřad, 1949

Rozměry, barva: 59 x 43,5 cm ; barev.

Edice: Mapy krajů 1:200 000 ; 8

---

³³⁵ Roubík 1, č. 843. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1427184, sig. D2/21/38.

³³⁶ Roubík 1, č. 864. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1427030, sig. D2/21/32.

³³⁷ Roubík 1, č. 903. Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1427182, sig. D2/21/37.

Poznámky: Na rubu listu informační text o kraji, statistiky a tabulky

Plzeňský kraj

196. Název: Kraj plzeňský³³⁸

Vydání: 1. vyd.

Měřítko: 1:200 000

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: V Praze : Zeměměřický úřad, 1949

Rozměry, barva: 67,5 x 67,5 cm ; barev.

Edice: Mapy krajů 1:200 000 ; 3

Poznámky: Na rubu listu informační text o kraji, statistiky a tabulky

Pražský kraj

197. Název: Kraj pražský³³⁹

Vydání: 1. vyd.

Měřítko: 1:200 000

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: V Praze : Zeměměřický úřad, 1949

Rozměry, barva: 70 x 60,5 cm ; barev.

Edice: Mapy krajů 1:200 000 ; 1

Poznámky: Na rubu listu informační text o kraji, statistiky a tabulky

Ústecký kraj

198. Název: Kraj ústecký³⁴⁰

Vydání: 3. vyd.

Měřítko: 1:200 000

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: V Praze : Zeměměřický úřad, 1949

Rozměry, barva: 60 x 51 cm ; barev.

Edice: Mapy krajů 1:200 000 ; 5

Poznámky: Na rubu listu informační text o kraji, statistiky a tabulky ; doplňkové mapky
Průměrné roční teploty – Průměrné roční srážky

---

³³⁸ Roubík 1, č. 920. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1427188, sig. D2/21/39.

³³⁹ Roubík 1, č. 945. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1427243, sig. D2/21/41.

³⁴⁰ Roubík 1, č. 980. Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1427435, sig. D2/21/54.

5.7. 1960-1990

Stejně jako u předchozího období, budou i pro mapy českých krajů vypsány pouze výběrově. Jako vzorek poslouží edice Administrativních map ČSSR v měřítku 1:200 000, vydaných Ústřední správou geodézie a kartografie v roce 1960.

Jihočeský kraj

199. Autor: Kartografický a reprodukční ústav (Praha, Česko)³⁴¹

Název: Jihočeský kraj

Vydání: 1. vyd.

Měřítko: 1:200 000

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha] : Ústřední správa geodézie a kartografie, 1960 (Kartografický a reprodukční ústav)

Rozměry, barva: 80,5 x 64,5 cm ; barev.

Edice: Administrativní mapa ČSSR ; 2

Severočeský kraj

200. Autor: Kartografický a reprodukční ústav (Praha, Česko)³⁴²

Název: Severočeský kraj

Vydání: 1. vyd.

Měřítko: 1:200 000

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha] : Ústřední správa geodézie a kartografie, 1960 (Kartografický a reprodukční ústav)

Rozměry, barva: 90 x 58 cm ; barev.

Edice: Administrativní mapa ČSSR ; 4

Středočeský kraj

201. Autor: Kartografický a reprodukční ústav (Praha, Česko)³⁴³

Název: Středočeský kraj

Vydání: 1. vyd.

Měřítko: 1:200 000

---

³⁴¹ Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1407756, sig. D2/1/12.

³⁴² Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1407705, sig. D2/1/4.

³⁴³ Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1407738, sig. D2/1/7.

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha] : Ústřední správa geodézie a kartografie, 1960 (Kartografický a reprodukční ústav)

Rozměry, barva: 80,5 x 65 cm ; barev.

Edice: Administrativní mapa ČSSR ; 1

Východočeský kraj

202. Autor: Kartografický a reprodukční ústav (Praha, Česko)³⁴⁴

Název: Východočeský kraj

Vydání: 1. vyd.

Měřítko: 1:200 000

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha] : Ústřední správa geodézie a kartografie, 1960 (Kartografický a reprodukční ústav)

Rozměry, barva: 68,5 x 78 cm ; barev.

Edice: Administrativní mapa ČSSR ; 5

Západočeský kraj

203. Autor: Kartografický a reprodukční ústav (Praha, Česko)³⁴⁵

Název: Západočeský kraj

Vydání: 1. vyd.

Měřítko: 1:200 000

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha] : Ústřední správa geodézie a kartografie, 1960 (Kartografický a reprodukční ústav)

Rozměry, barva: 67 x 89,5 cm ; barev.

Edice: Administrativní mapa ČSSR ; 3

---

³⁴⁴ Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1407711, sig. D2/1/6.

³⁴⁵ Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1407666, sig. D2/1/1.

5.8. Od r. 2000

Nejnovější uspořádání krajské správy v Čechách dobře reprezentuje soubor map vydaných v edici Mapa správního rozdělení České republiky v měřítku 1:200 000. Mapy vydal Český úřad zeměměřický a katastrální, v katalogu je uvedeno jejich druhé obnovené vydání z roku 2003, které zachycuje stav správních obvodů ke dni 1. ledna 2003, tedy již po přejmenování krajů Budějovického na Jihočeský a Jihlavského na Vysočina (od r. 2011 pak, jak již bylo uvedeno v kapitole o správním vývoji Čech, je oficiální název kraje Kraj Vysočina).

Jihočeský

204. Autor: Zeměměřický úřad³⁴⁶

Název: Jihočeský kraj

Vydání: 2. obnovené vyd.

Měřítko: 1:200 000

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha] : Český úřad zeměměřický a katastrální, 2003

Rozměry, barva: 80 x 65 cm ; barev.

Edice: Mapa správního rozdělení České republiky

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Váňová, Jarmila – odpovědná redaktorka

Poznámky: znak kraje

Karlovarský kraj

205. Autor: Zeměměřický úřad³⁴⁷

Název: Karlovarský kraj

Vydání: 2. obnovené vyd.

Měřítko: 1:200 000

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha] : Český úřad zeměměřický a katastrální, 2003

Rozměry, barva: 47 x 36 cm ; barev.

Edice: Mapa správního rozdělení České republiky

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Váňová, Jarmila – odpovědná redaktorka

³⁴⁶ Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1430887, sig. D2/50/27.

³⁴⁷ Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1430902, sig. D2/50/29.

Poznámky: znak kraje

Královéhradecký kraj

206. Autor: Zeměměřický úřad³⁴⁸

Název: Královéhradecký kraj

Vydání: 2. obnovené vyd.

Měřítko: 1:200 000

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha] : Český úřad zeměměřický a katastrální, 2003

Rozměry, barva: 56 x 43 cm ; barev.

Edice: Mapa správního rozdělení České republiky

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Váňová, Jarmila – odpovědná redaktorka

Poznámky: znak kraje

Liberecký

207. Autor: Zeměměřický úřad³⁴⁹

Název: Liberecký kraj

Vydání: 2. obnovené vyd.

Měřítko: 1:200 000

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha] : Český úřad zeměměřický a katastrální, 2003

Rozměry, barva: 49 x 34 cm ; barev.

Edice: Mapa správního rozdělení České republiky

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Váňová, Jarmila – odpovědná redaktorka

Poznámky: znak kraje

Pardubický kraj

208. Autor: Zeměměřický úřad³⁵⁰

Název: Pardubický kraj

Vydání: 2. obnovené vyd.

Měřítko: 1:200 000

---

³⁴⁸ Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1430912, sig. D2/50/32.

³⁴⁹ Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1430908, sig. D2/50/31.

³⁵⁰ Fond Mapové sbírky PŘF UK, sys. č. 1430866, sig. D2/50/21.

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha] : Český úřad zeměměřický a katastrální, 2003

Rozměry, barva: 57 x 39 cm ; barev.

Edice: Mapa správního rozdělení České republiky

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Váňová, Jarmila – odpovědná redaktorka

Poznámky: znak kraje

Plzeňský kraj

209. Autor: Zeměměřický úřad³⁵¹

Název: Plzeňský kraj

Vydání: 2. obnovené vyd.

Měřítko: 1:200 000

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha] : Český úřad zeměměřický a katastrální, 2003

Rozměry, barva: 55 x 69 cm ; barev.

Edice: Mapa správního rozdělení České republiky

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Váňová, Jarmila – odpovědná redaktorka

Poznámky: znak kraje

Praha a Středočeský

210. Autor: Zeměměřický úřad³⁵²

Název: Hlavní město Praha, Středočeský kraj

Vydání: 2. obnovené vyd.

Měřítko: 1:200 000

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha] : Český úřad zeměměřický a katastrální, 2003

Rozměry, barva: 81 x 65 cm ; barev.

Edice: Mapa správního rozdělení České republiky

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Váňová, Jarmila – odpovědná redaktorka

Poznámky: znak kraje

Ústecký kraj

---

³⁵¹ Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1430888, sig. D2/50/28.

³⁵² Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1430884, sig. D2/50/26.

211. Autor: Zeměměřický úřad³⁵³

Název: Ústecký kraj

Vydání: 2. obnovené vyd.

Měřítko: 1:200 000

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha] : Český úřad zeměměřický a katastrální, 2003

Rozměry, barva: 64 x 58 cm ; barev.

Edice: Mapa správního rozdělení České republiky

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Váňová, Jarmila – odpovědná redaktorka

Poznámky: znak kraje

Vysočina

212. Autor: Zeměměřický úřad³⁵⁴

Název: Vysočina

Vydání: 2. obnovené vyd.

Měřítko: 1:200 000

Místo vydání, nakladatel, rok vydání: [Praha] : Český úřad zeměměřický a katastrální, 2003

Rozměry, barva: 59 x 55 cm ; barev.

Edice: Mapa správního rozdělení České republiky

Další odpovědnost (rytec, ilustrátor apod.): Váňová, Jarmila – odpovědná redaktorka

Poznámky: znak kraje

---

³⁵³ Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1430905, sig. D2/50/30.

³⁵⁴ Fond Mapové sbírky PřF UK, sys. č. 1430861, sig. D2/50/20.

6. Závěr

Mapy českých krajů jsou unikátními prameny dokumentujícími krajské správní zřízení v Čechách, které přehledným způsobem zobrazují nejen hranice těchto správních celků v průběhu dějin, ale přináší i další užitečné informace pro studium regionálních dějin a dějin správy. Jejich praktická potřeba a pravděpodobně i dostatečná dobová poptávka po tomto zboží měla za důsledek vydávání tištěných map již od 18. století, především od jeho druhé poloviny, kdy začaly vycházet v zahraničí a posléze i u více či méně renomovaných nakladatelství v Čechách. Největší vliv na kartografickou produkci týkající se českých krajů po dobu celého 18. století měl jednoznačně Johann Christoph Müller, z jehož mapy Čech z roku 1720 odvozovali své mapy všichni další vydavatelé map, přestože toto dílo čím dál tím více zastarávalo. Nápravu tohoto stavu zjednal až v první polovině 19. století vynikající český kartograf František Jakub Jindřich Kreibich, jehož mapy krajů provedené na základě vlastních měření a měření jeho kolegy Aloise Davida již lze považovat za moderní kartografické dílo. Od 19. století je už možné se setkat s masovou produkcí tohoto typu map, a to v nejrůznější kvalitě zpracování a grafického provedení. 20. století přineslo edice podrobných administrativních a správních map krajů a v tomto trendu bylo pokračováno i po obnovení krajského zřízení v roce 2000.

Tato práce přinesla katalog tištěných map krajů³⁵⁵, přičemž pro období do 19. století se snažila zachytit v rámci možností kompletní nebo alespoň téměř kompletní kartografickou produkci týkající se českých krajů a výběrově některých základních map celých Čech, zatímco pro 20. a 21. století se spokojila pouze s reprezentativním výběrem nejvýznamnějších edic administrativních a správních map. Jako srovnávací pramen byla využita již mnohokrát citovaná část monumentálního díla Františka Roubíka Soupis map Českých zemí zaměřená na mapy českých krajů. U jednotlivých katalogizačních záznamů jsou uvedeny odkazy na záznamy v Roubíkově Soupisu a případné zjištěné chyby a nepřesnosti. Na rozdíl od Roubíkova značně nestejnorodého formuláře jednotlivých záznamů byla snaha přinést v předkládaném katalogu jednotný formulář obsahující stejné množství informací, často mnohem podrobnějších, který je opřen o platná knihovnická katalogizační pravidla. Zajímavé bylo porovnání stavu a především počtu evidovaných map, z nichž některé se již v současnosti nepodařilo dohledat. Na druhou stranu však ale byly nalezeny přes dvě desítky map, které v Roubíkově díle vůbec nebyly uvedeny.

---

³⁵⁵ Výběr map rukopisných, které však vznikaly pravděpodobně za poněkud jinými účely byl zmíněn v kapitole 4.4.

Katalogizační záznamy map jsou v katalogu členěny chronologicky podle jednotlivých správních reforem a dále podle jednotlivých kartografů nebo vydavatelů, a to rovněž v chronologickém a alfabtickém sledu. Na konci každého období se nacházejí mapy, které nebylo možno zařadit do většího nebo ucelenějšího souboru map.

Jako doprovodná informace, která však může dobře osvětlit příčiny vzniku konkrétních map a jejich dalších osudů, byly ve formě kratších či delších medailonků zpracovány osudy a odborná činnost jednotlivých kartografů, kteří citované mapy českých krajů vytvořili, případně také nakladatelů a nakladatelských firem. Tyto informace byly posbírány z nejrůznějších pramenů, z nichž např. velice podrobná a obsáhlá diplomová práce Tomáše Hokůva o kartografu Johannu Lothovi, jehož pohnuté životní osudy by si jistě zasloužily větší pozornosti, zůstala v rukopise a tudíž je i obtížněji přístupná širší badatelské veřejnosti.

Součástí katalogu je za účelem snadnějšího vyhledávání a orientace soupis map podle jednotlivých krajů, chronologicky řazený rejstřík map, rejstřík jmenný a obrazová příloha. Příloha zachycuje některé citované kartografické prameny a přehledné mapy krajského zřízení v Čechách v průběhu všech jeho chronologických etap³⁵⁶. Jako sonda, znázorňující, v jaké míře byly hranice krajů v jednotlivých etapách měněny, byly pro tuto práci zhotoveny mapky s hranicemi Plzeňského kraje od počátku 18. století do současnosti.

---

³⁵⁶ S dovolením autorky převzaty z SEMOTANOVÁ, E. *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32).

7. Mapy českých krajů – přehled

V následujícím seznamu jsou chronologicky seřazeny všechny mapy, které k jednotlivým krajům vznikly. Mapy krajů z období 1960-1989 byly zařazeny podle sídla kraje, tj. Jihočeský pod (Česko)Budějovický kraj, Severočeský pod Ústecký kraj, Středočeský je řazen samostatně, Východočeský pod (Králové)Hradecký kraj a Západočeský pod Plzeňský kraj. Uvedeno je číslo v katalogu a pouze nejzákladnější údaje: název, odpovědnost (autorská nebo vydavatelská, případně jméno rytce) a datace.

Celkové mapy Čech zobrazující podrobněji krajské členění

1. *Regni Bohemiae nova et exacta descriptio*. Pavel Aretin z Ehrenfeldu, 1619 a další vyd.
2. *Nova totius regni Bohemiae tabula*. Mauritius Vogt, 1712.
3. *Mappa geographica regni Bohemiae in duodecim circulos divisae cum comitatu Glacensi et districtu Egerano adiunctis circumiacentium regionum partibus conterminis ex accurata totius regni perlustratione et geometrica dimensione omnibus, ut par est, numeris absoluta et ad usum commodum nec non omnia singula distinctiùs cognoscenda XXV. sectionibus exhibita*. J. C. Müller, 1720.
20. *Mappa geographica totius regni Bohemiae in XII. provincias divisae adjunctis comitatu Glacensi regione Egrana et limitibus finitimarum provinciarum*. P. Gütl, 1760.
98. *Charte vom Königreiche Böhme*. F. J. J. Kreibich, 1807 a další vyd.
152. *General-Uibersichts-Karte des Königreiches Böhmen : nach der neuen gerichtlichen u. politischen Eintheilung in 7 Kreisregierungen, 13 Landgerichten, 43 Bezirksstrafgerichten, 79 Bezirkshauptman[n]schaften, 210 Bezirskgerichten, 8920 Katastralgemeinde Hauptorten nebst specieller Post-, Strassen- u. Meilenangabe, dann einer militairischen, einer Geschichts, einer Postfahrten- Influenz- & Bauamtsorts-, so wie einer Gebirgs-, Flussgebiets- und Berggerichtsordnungskarte*. C. Hennig u. F. Tempsky, 1850.
153. *Království české podle nejnovějšího rozdělení na 7 krajů a s poznamenáním sídel okresních hejtmanství a soudů*. B. Krečmar, 1850.
174. *Karte des Königreiches Böhmen nach der Eintheilung vom Jahre 1854 auf Grundlage officieller Daten*. F. Tempsky, [1854] a další vyd.
175. *Karte vom Königreiche Böhmen : nach seiner neuesten politischen und gerichtlichen Eintheilung*. C. W. Medau, 1855.

a) Bechvňský kraj

21. *I. Provincia Bechinensis*. J. C. Winkler, [1760?].
33. *Regni Bohemiae circulus Bechinensis*. Homannovi dědicové, 1773.
68. *Bechiner Kreis*. A. Elsenwanger, [mezi 1771 a 1794?].

b) Berounský kraj

22. *D. Provincia Beravnensis*. J. C. Winkler, [1760?].
34. *Regni Bohemiae circulus Beraunensis*. Homannovi dědicové, 1774.
61. *Des Königreichs Böheim Kreise Beraun und Pilsen*. Nro. 100. F. J. J. Reilly, mezi 1789 a 1806.
69. *Berauner Kreis*. A. Elsenwanger, [mezi 1771 a 1794?].
82. *Berauner Kreis*. P. Franza, [1802?].
96. *Südlicher Theil von Boehmen enthaltend den Klattauer, Berauner, Taborer, Prachiner und Budweiser Kreis = Partie de la Bohême du sud*. J. K. Kindermann, 1802.
35. *Regni Bohemiae circulus Beraunensis = Der Berauner Kreis verbessert Ao 1807*. Homannovi dědicové, 1807.
99. *Charte vom Berauner Kreise des Königreichs Böheim*. F. J. K. Kreibich, 1820, 1826 a 1828.
150. *Charte ehemaliger Burgen & Vesten im Rakonitzer, Kauřimer und Berauner Kreise Böhmens*. C.W. Medau, [1848].

c) Boleslavský kraj

23. *G. Provincia Boleslaviensis*. J. C. Winkler, [1760?].
36. *Regni Bohemiae circulus Boleslaviensis*. Homannovi dědicové, 1770.
70. *Bunzlauer Kreis*. A. Elsenwanger, [mezi 1771 a 1794?].
138. *Bunzlauer Kreis*. [Kaspar Widtmann, 1789]
62. *Des Königreichs Böheim Kreise Bunzlau und Leitmeritz*. Nro. 97. F. J. J. Reilly, mezi 1789 a 1806.
83. *Bunzlauer Kreis*. P. Franza, [1802?].
95. *Nordöstlicher Theil von Boehmen enthaltend den Bunzlauer, Bidschower, Königgrätzer, Chrudimer, Czaslauer und Kaurzimer Kreis = Partie de la Bohême du nord est*. J. K. Kindermann, 1803.
37. *Regni Bohemiae circulus Boleslaviensis = Der Bunzlauer Kreis*. Homannovi dědicové, 1807.

113. *Bunzlauer Kreis*. N. 1. Marco Berra, 1830.
100. *Charte vom Bunzlauer Kreise des Königreichs Böhmeim*. F. J. J. Kreibich, 1834.
146. *Charte ehemaliger Burgen & Vesten im Leitmeritzer & Bunzlauer Kreise Böhmens*. C. W. Medau, [1846].
118. *Charte des Bunzlauer Kreises im Königreiche Boehmen*. Marco Berra, 1848.
131. *Boleslawský kraj w Králowství českém = Bunzlauer Kreis des Koenigreichs Boehmen*. Johann Loth, 1849.
176. *Charte des Jungbunzlauer Kreises im Königreiche Boehmen : nach den neuesten & besten vorhandenen Hilfsmitteln entworfen*. Ad. Christoph & W. Kuhé, 1856.
157. *Special-Karte des Jungbunzlauer Kreises nach der Eintheilung Böhmens in 13 Kreise*. E. Schmidt, 1856.
177. *Uebersichtskarte des Bunzlauer Kreises*. Jos. Zwickl, 1857.
178. *Karte des Bunzlauer- Jičiner- und Königgrätzer Kreises im oestreichischen Kronlande Boehmen : nach den besten und zuverlässigsten Quellen bearbeitet*. F. Kretschmar ; F. E. Kastranek, 1861.
158. *Special-Karte des Jungbunzlauer Kreis resp. politi. Verwaltungsbezirkes nach der politischen Eintheilung Böhmens vom Jahre 1868*. E. Schmidt, 1869

d) Budějovický / Českobudějovický / Jihočeský kraj

63. *Des Königreichs Böhmeim Kreise Tabor und Pudweis*. Nro. 102. F. J. J. Reilly, mezi 1789 a 1806.
71. *A. Budweis und B. Taborer Kreis*. A. Elsenwanger, [mezi 1771 a 1794?].
86. *Circulus Budvicensis pars regni Bohemiae*. P. Franza, [1802?].
96. *Südlicher Theil von Boehmen enthaltend den Klattauer, Berauner, Taborer, Prachiner und Budweiser Kreis = Partie de la Bohême du sud*. J. K. Kindermann, 1802.
38. *Regni Bohemiae circuli Taborensis et Budweisensis = Der Taborer und der Budweiser Creis*. Homannovi dědicové, 1807.
139. *Darstellung des Ursprungs der Moldau : der wahren Gränze des budweiser und prachiner Kreises nach einer geometrischen Aufnahme*. [S.n.], 1827.
101. *Charte vom Budweiser Kreise des Königreiches Böhmeim*. F. J. J. Kreibich, 1830.
132. *Budějowský kraj w Králowství českém = Budweiser Kreis im Königreiche Böhmen*. Johann Loth, 1847.
188. *Karte des Taborer und Budweiser Kreises im österreichischen Kronlande Böhmen nach den besten & zuverlässigsten Quellen bearbeitet*. F. Kretschmar, 1854.

157. *Special-Karte des Budweiser Kreis, resp. politischen Verwaltungs Bezirkes in Böhmen nach der letzten politisch-gerichtlichen Eintheilung 1868.* E. Schmidt, 1869.

190. *Kraj českobudějovický.* Zeměměřický úřad, 1949.

199. *Jihočeský kraj.* Ústřední správa geodézie a kartografie, 1960.

204. *Jihočeský kraj.* Český úřad zeměměřický a katastrální, 2003.

e) Bydžovský kraj

140. *Graenze zwischen dem Koeniggraetzer vnd Bidschower Kreis.* [S.n., 1783].

64. *Des Königreichs Böheim Kreise Bitschow und Königinraetz.* Nro. 98. F. J. J. Reilly, mezi 1789 a 1806.

85. *A. Bidschover und B. Königingratzer Kreis samt der Grafschaft Glatz.* P. Franza, [1802?].

39. *Regni Bohemiae Circuli Biczoviensis et Reginohradecensis = Der Biczower und Königgrätzer Kreis.* Homannovi dědicové, 1807.

95. *Nordöstlicher Theil von Boehmen enthaltend den Bunzlauer, Bidschower, Königgrätzer, Chrudimer, Czaslauer und Kaurzimer Kreis = Partie de la Bohême du nord est.* J. K. Kindermann, 1803.

102. *Charte vom Bidczower Kreise des Königreiches Böheim.* F. J. J. Kreibich, 1828.

141. *Charte ehemaliger Burgen & Vesten im Bidžower & Koeniggrätzer Kreise Böhmens.* C. W. Medau, [1844].

119. *Charte des Bidschower Kreises im Königreiche Boehmen.* M. Berra, 1848.

f) Čáslavský kraj

24. *K. Provincia Czaslaviensis.* J. C. Winkler, [1760?].

40. *Regni Bohemiae circulus Czaslaviensis.* Homannovi dědicové, 1773.

65. *Des Königreichs Böheim Kreise Chrudim, Tschaslau und Kaurzim* Nro. 99. F. J. J. Reilly, mezi 1789 a 1806.

72. *Czaslauer Kreis.* [A. Elsenwanger?, mezi 1771 a 1794?].

86. *Czaslauer Kreis.* P. Franza, [1802?].

95. *Nordöstlicher Theil von Boehmen enthaltend den Bunzlauer, Bidschower, Königgrätzer, Chrudimer, Czaslauer und Kaurzimer Kreis = Partie de la Bohême du nord est.* J. K. Kindermann, 1803.

41. *Regni Bohemiae circulus Czaslaviensis = Der Czaslauer Kreis.* Homannovi dědicové, 1807.

120. *Czaslauer Kreis.* N. 5. Marco Berra, 1830.

103. *Charte vom Czaslauer Kreise des Königreiches Böhmeim.* F. J. J. Kreibich, 1833.
142. *Charte ehemaliger Burgen & Vesten im Časlauer & Chrudimer Kreise Böhmens.* C. W. Medau, [1843].
133. *Cáslawský [sic] kraj w Králowství českém = Caslauer Kreis im Koenigreichs Boehmen.* J. Loth, 1847.
121. *Charte des Časlauer Kreises im Königreiche Böhmen : nach den neuesten & besten vorhandenen Hilfsmitteln entworfen.* Marco Berra, 1848.
160. *Special-Karte des Časlauer Kreis, resp. politischen Verwaltungs Bezirkes im Königreiche Böhmen nach der Eintheilung vom Jahre 1868.* E. Schmidt, 1869, 1881.

g) Českolipský kraj

153. *Karte des Böhmisches Leipziger Kreises im österreichischen Kronlande Böhmen : nach den besten zuverlässigsten Quellen bearbeitet.* F. Kretschmar ; F. Franke, [mezi 1850 a 1855].

h) Hradecký / Východočeský / Královéhradecký kraj

12. *Der Königgrätzer Kreis in dem Königreich Böhmen.* Joh. Christ. Schreiber, [mezi 1720 a 1750]
23. *M. Provincia Reginohradecensis et comitatus Glacensis.* J. C. Winkler, [1760].
42. *Regni Bohemiae circulus Reginohradecensis.* Homannovi dědicové, 1770.
140. *Graenze zwischen dem Koeniggraetzer vnd Bidschower Kreis.* [S.n., 1783].
64. *Des Königreichs Böhmeim Kreise Bitschow und Königingraetz.* Nro. 98. F. J. J. Reilly, mezi 1789 a 1806.
73. *Königingratzer Kreis samt der Grafschaft Glatz.* A. Elsenwanger, [mezi 1771 a 1794?].
85. *A. Bidschover und B. Königingratzer Kreis samt der Grafschaft Glatz.* P. Franza, [1802?].
95. *Nordöstlicher Theil von Boehmen enthaltend den Bunzlauer, Bidschower, Königgrätzer, Chrudimer, Czaslauer und Kaurzimer Kreis = Partie de la Bohême du nord est.* J. K. Kindermann, 1803.
39. *Regni Bohemiae Circuli Biczoviensis et Reginohradecensis = Der Biczower und Königingrätzer Kreis.* Homannovi dědicové, 1807.
104. *Charte vom Königgrätzer Kreise des Königreiches Böhmeim.* F. J. J. Kreibich, 1827.
141. *Charte ehemaliger Burgen & Vesten im Bidžower & Koeniggrätzer Kreise Böhmens.* C. W. Medau, [1844].

- 178. Karte des Bunzlauer- Jičiner- und Königgrätzer Kreises im oestreichischen Kronlande Boehmen : nach den besten und zuverlässigsten Quellen bearbeitet.* F. Kretschmar ; F. E. Kastranek, 1861.
- 179. Special-Karte des Königgrätzer Kreises in Boehmen : nach einer Eintheilung vom Jahre 1854.* C. W. Medau, 1865.
- 161. Special-Karte des Königgrätzer Kreis - resp. politischen Verwaltungsbezirkes in Boehmen nach der politischen Eintheilung vom Jahre 1868.* E. Schmidt, 1869.
- 191. Kraj hradecký.* Zeměměřický úřad, 1954.
- 204. Východočeský kraj.* Ústřední správa geodézie a kartografie, 1960.
- 206. Královéhradecký kraj.* Český úřad zeměměřický a katastrální, 2003.

ch) Chebsko

- 5. Mappa chorographica districtvs Egerani.* J. C. Müller, [mezi 1710 a 1720?].
- 4. Districtus Egranus.* J. C. Müller, [ca 1714].
- 13. Egerischer Bezirck an Königreich Böhmen nebst den angränzenden Ascher-Gebieth.* XXXV. C. Weigel, [mezi 1723 a 1734?].
- 15. Der Ellenbogner Creis, nebst dem Egerischen Districte.* J. G. Schreiber, [mezi 1710 a 1750].
- 48. Repraesentatio geographica circvli Egerani, nec non Elnbogensis, in quo simul viae Egeranae in Thermas Carolinas distincta delineato conscriptur = Carte du territoire d'Egra, & du cercle d'Elnbogve qui en est limitrophe ou l'on a marqué au juste les chemins de plusieurs endroits & particulièrement celui de la ville d'Egra a celle de Carlsbad.* Homannovi dědicové, 1742.
- 143. Accurate geograph. Delineation des zu dem Koenigreich Boehmen gehoerigen Egerischen Creisses : nebst allen darinnen befindlichen Staedten u. Dörffern auch allen daran grenzenden Gegenden.* P. Schenk, 1757.
- 32. Regio Egrana et A. provincia Satecensis.* J. C. Winkler, [1760].
- 67. Des Königreichs Böheim Kreise Saatz, Rakonitz und Ellenbogen mit dem Distrikte Egger und der Hauptstadt Prag.* Nro. 96. F. J. J. Reilly, mezi 1789 a 1806.
- 81. Saatzter Kreis und Egerische-Gebiet.* A. Elsenwanger, [mezi 1771 a 1794?].
- 77. Elbogner dan Saatzter Kreis und Egerische Gebiet.* [Anton Elsenwanger, mezi 1771 a 1802?].
- 90. Elbogner dan Saatzter Kreis und Egerische Gebiet.* P. Franza, [1802?].

49. Repraesentatio geographica district. Egerani nunc circulo Cubitensi in quo simul viae Egeranae in Thermas Carolinas in distincta delineatio conspicitur = Carte du territoire d'Egra et du cercle d'Elnbogue qui en est limitrophe ou l'on a marqué au juste les chemins de plusieurs endroits et particulièrement celui de la Ville d'Egra a celle de Carlsbad. Homannovi dēdicové, 1807.

105. Trigonometrisches Netz als Grundlage zur Charte vom Egerlande. F. J. J. Kreibich, [mezi 1805 a 1824].

106. Charte vom Egerischen Bezirke. F. J. J. Kreibich, 1824.

111. Charte vom Elbogner Kreise mit dem Egerischen Bezirk und dem Kronlehn Gut Asch. F. J. J. Kreibich, 1828, 1833.

180. Karte vom Egerland. J. Kobrtsch u. Gschihay, [1869].

181. Karte vom Egerlande. J. Kobrtsch u. Gschihay, [186-?].

162. Special-Karte des Egerer Kreis, resp. politischen Verwaltungsbezirkes Königreiche Böhmen nach der letzten polit. Eintheilung vom Jahre 1868. E. Schmidt, 1869, 1881.

i) Chrudimský kraj

6. Circulus Chrudimensis. J. Glocksperger, [mezi 1720 a 1735?].

25. L. Provincia Chrvdimensis. J. C. Winkler, [1760].

43. Regni Bohemiae circulus Chrudimensis. Homannovi dēdicové, 1772.

65. Des Königreichs Böheim Kreise Chrudim, Tschaslau und Kaurzim. Nro. 99. F. J. J. Reilly, mezi 1789 a 1806.

74. Chrudimer Kreis. A. Elsenwanger, [mezi 1771 a 1794?].

87. Chrudimer Kreis. P. Franza, [1802?].

95. Nordöstlicher Theil von Boehmen enthaltend den Bunzlauer, Bidschower, Königgrätzer, Chrudimer, Czaaslauer und Kaurzimer Kreis = Partie de la Bohême du nord est. J. K. Kindermann, 1803.

122. Chrudimer Kreis. Nr. 4. Marco Berra, 1830.

44. Regni Bohemiae circulus Chrudimensis = Der Chrudimer Kreis. Homannovi dēdicové, 1807.

108. Charte vom Chrudimer Kreise des Königreiches Böheim. F. J. J. Kreibich, 1833.

142. Charte ehemaliger Burgen & Vesten im Časlauer & Chrudimer Kreise Böhmens. C. W. Medau, [1843].

123. Charte des Chrudimer Kreises im Koenigsreiche Boehmen : nach den neuesten und besten vorhandenen Hilfsmitteln entworfen. Marco Berra, 1849.

182. Charte des Chrudimer Kreises im Koenigreiche Boehmen : nach den neuesten und besten vorhandenen Hilfsmitteln entworfen. A. Christoph & W. Kuhé, 1855.

163. Special-Karte des Chrudimer Kreis - resp. politischen Verwaltungsbezirkes in Böhmen nach der politischen Eintheilung vom Jahre 1868. W. Morauer, 1869 ; Wirth u. Anton, 1881.

j) Jičínský kraj

183. Jičínský kraj v království Českém = Jičiner Kreis des Königreichs Böhmen. K. V. Zap, 1856.

178. Karte des Bunzlauer- Jičiner- und Königgrätzer Kreises im oestreichischen Kronlande Boehmen : nach den besten und zuverlässigsten Quellen bearbeitet. F. Kretschmar ; F. E. Kastranek, 1861.

164. Special-Karte des Jičiner Kreis - resp. politischen Verwaltungs Bezirkes in Böhmen nach der politischen Eintheilung vom Jahre 1868. E. Schmidt, 1869, 1870, 1881.

184. Karte des Jičiner Kreises: im oestereichischen Kronlande Böhmen. F. Kretschmar, [188-?].

k) Jihlavský kraj / Vysočina

192. Kraj jihlavský. Zeměměřický úřad, 1949.

212. Vysočina. Český úřad zeměměřický a katastrální, 2003.

l) Karlovarský kraj

193. Kraj karlovarský. Zeměměřický úřad, 1949.

205. Karlovarský kraj. Český úřad zeměměřický a katastrální, 2003.

m) Kladsko

11. Comitatus Glacensis. J. Glocksperger, [mezi 1720 a 1735?].

25. M. Provincia Reginohradecensis et comitatus Glacensis. J. C. Winkler, [1760].

85. A. Bidschover und B. Königgrätzer Kreis samt der Grafschaft Glatz. P. Franza, [1802?].

n) Klatovský kraj

66. Des Königreichs Böheim Kreise Klattau, Prachin mit den königlichen Freydörfen. Nro. 101. F. J. J. Reilly, mezi 1789 a 1806.

91. A. Pilsner und B. Klattauer Kreis : samt dem Bezirk der Koenig. Freybauern. [P. Franza, 1802?]

96. *Südlicher Theil von Boehmen enthaltend den Klattauer, Berauner, Taborer, Prachiner und Budweiser Kreis = Partie de la Bohême du sud.* J. K. Kindermann, 1802.

45. *Regni Bohemiae Circuli Pilsen et Klattau = Der Pilsner und der Klattauer Kreis.* Homannovi dědicové, 1807.

108. *Charte vom Klattauer Kreise des Königreiches Böhmeim.* F. J. J. Kreibich, 1832.

151. *Charte ehemaliger Burgen & Vesten im Pilsner & Klattauer Kreise Böhmens.* C. W. Medau, [1844].

124. *Charte des Klattauer Kreises im Königreiche : nach den neuesten & besten vorhandenen Hilfsmitteln entworfen.* Marco Berra, 1846.

134. *Klatowský kraj w Králowstwi českém = Klattauer Kreis des Koenigreichs Boehmen.* J. Loth, 1847.

o) Kouřimský kraj

27. *H. Provincia Kaurzimensis.* J. C. Winkler, [1760].

46. *Regni Bohemiae circulus Kaurzimensis.* Homannovi dědicové, 1773.

65. *Des Königreichs Böhmeim Kreise Chrudim, Tschaslau und Kaurzim. Nro. 99.* F. J. J. Reilly, mezi 1789 a 1806.

75. *Provincia Kaurzimensis.* [A. Elsenwanger, mezi 1771 a 1794?].

88. *Provincia Kaurzimensis.* [P. Franza?, 1802?].

95. *Nordöstlicher Theil von Boehmen enthaltend den Bunzlauer, Bidschower, Königgrätzer, Chrudimer, Czaslauer und Kaurzimer Kreis = Partie de la Bohême du nord est.* J. K. Kindermann, 1803.

47. *Regni Bohemiae circulus Kaurzimensis = Der Kaurzimer Kreis.* Homannovi dědicové, 1807.

109. *Charte vom Kaurzimer Kreise des Königreiches Böhmeim.* F. J. J. Kreibich, 1824, 1826, 1833.

124. *Provincia Kaurzimensis. N. 15.* Marco Berra, 1830.

135. *Kauřimský kraj w Králowstwi českém = Kauřimer Kreis des Koenigreichs Boehmen.* J. Loth, 1847.

126. *Charte des Kauřimer Kreises im Königreiche Böhmen : nach den neuesten & besten vorhandenen Hilfsmitteln entworfen.* Marco Berra, 1848.

150. *Charte ehemaliger Burgen & Vesten im Rakonitzer, Kauřimer und Berauner Kreise Böhmens.* C.W. Medau, [1848].

p) Liberecký kraj

194. *Kraj liberecký*. Zeměměřický úřad, 1949.

207. *Liberecký kraj*. Český úřad zeměměřický a katastrální, 2003.

q) Litoměřický kraj

14. *Der Leutmeritzer Crays in dem Königreich Böhmen*. J. G. Schreiber, [1749?].

28. *F. Provincia Litomericensis*. J. C. Winkler, [1760].

51. *Regni Bohemiae circulus Litomericensis*. Homannovi dědicové, 1774.

62. *Des Königreichs Böheim Kreise Bunzlau und Leitmeritz*. Nro. 97. F. J. J. Reilly, mezi 1789 a 1806.

76. *Leutmeritzer Kreis*. A. Elsenwanger, [mezi 1771 a 1794?].

89. *Leutmeritzer Kreis*. P. Franza, [1802?].

97. *Nordwestlicher Theil von Boehmen, enthaltend den Pilsner, Ellbogner, Saazer, Leutmeritzer und Rakonitzer Kreis = Partie de la Bohême du nord ouest*. J. K. Kindermann, 1802.

52. *Regni Bohemiae circulus Litomericensis = Der Leitmeritzer Kreis*. Homannovi dědicové, 1807.

110. *Charte vom Leitmeritzer Kreise des Königreiches Böheim*. F. J. J. Kreibich, 1834.

127. *Leutmeritzer Kreis*. Marco Berra, 1834.

144. *Der Leitmeritzer Kreis mit seinen Umgebungen im Königreiche Böhmen*. C. W. Medau, 1838.

145. *Karte vom Leitmeritzer Kreise im Königreiche Böhmen*. C. W. Medau, 1849.

146. *Charte ehemaliger Burgen & Vesten im Leitmeritzer & Bunzlauer Kreise Böhmens*. C. W. Medau, [1846].

165. *Special-Karte des Leitmeritzer Kreises nach der Eintheilung Böhmens in 13 Kreise*. E. Schmidt, 1855.

185. *Karte des Leitmeritzer Kreises und des nördlichen Theiles vom Bunzlauer : umfassend die Kreisgerichtssprengel Leitmeritz, Böhm. Leipa und Reichenberg*. Lehrpersonal der Leitmeritzer Haupt- und Unterrealschule, 1856.

166. *Special-Karte des Leitmeritzer Kreis - resp. politisch. Verwaltungsbezirkes nach der politischen Eintheilung Böhmens vom J. 1868*. E. Schmidt, 1868/9.

r) Loketský kraj

15. *Der Ellenbogner Creis, nebst dem Egerischen Districte*. J. G. Schreiber, [mezi 1710 a 1750].
16. *Geographischer Entwurff der Stadt und Gegend des weltberühmten Kaeyser Carlsbades in Königreich Böhmen vorstellent den Ellenbognischen Creiß sambt denen hiemit vermengten und angränzenden Gegenden : so theils mit Instrumenten ein gehohlet Theils aus erhaltenen Nachrichten zusammen getragen und nach gegenüberstehendem Schlüssel sonderlich für die Reisenden und Fremden nützl. zu gebrauchen*. A. F. Zürner, 1715.
17. *Carlsbad mit dem Gantzen Ellenbogner Creisse im Königreiche Böhmen*. C. Weigel, mezi [1723 a 1734?].
18. *Accurate Abbildung der Statt Kayser Carlsbad nach doppelten Prospect und geograph. Situation in Böhmen in dem Elnbogner Crais gelegen samt angränzender Gegend und Landschafften*. M. Seutter, [mezi 1730 a 1756].
48. *Repraesentatio geographica circvli Egerani, nec non Elnbogensis, in quo simul viae Egeranae in Thermas Carolinas distincta delineato conscriptur = Carte du territoire d'Egra, & du cercle d'Elnbogve qui en est limitrophe ou l'on a marqué au juste les chemins de plusieurs endroits & particulièrement celui de la ville d'Egra a celle de Carlsbad*. Homannovi dëdicové, 1742.
67. *Des Königreichs Böheim Kreise Saatz, Rakonitz und Ellenbogen mit dem Distrikte Egger und der Hauptstadt Prag*. Nro. 96. F. J. J. Reilly, mezi 1789 a 1806.
77. *Elbogner dan Saatzer Kreis und Egerische Gebiet*. [Anton Elsenwanger, mezi 1771 a 1802?].
90. *Elbogner dan Saatzer Kreis und Egerische Gebiet*. P. Franza, [1802?].
97. *Nordwestlicher Theil von Boehmen, enthaltend den Pilsner, Ellbogner, Saazer, Leutmeritzer und Rakonitzer Kreis = Partie de la Bohême du nord ouest*. J. K. Kindermann, 1802.
50. *Regni Bohemiae circuli Satecensis et Cubitensis = Der Elnbogner und Saazer Kreis*. Homannovi dëdicové, 1807.
49. *Repraesentatio geographica district. Egerani nunc circulo Cubitensi in quo simul viae Egeranae in Thermas Carolinas in distincta delineatio conspicitur = Carte du territoire d'Egra et du cercle d'Elnbogve qui en est limitrophe ou l'on a marqué au juste les chemins de plusieurs endroits et particulièrement celui de la Ville d'Egra a celle de Carlsbad*. Homannovi dëdicové, 1807.
111. *Charte vom Elbogner Kreise mit dem Egerischen Bezirk und dem Kronlehn Gut Asch*. F. J. J. Kreibich, 1828, 1833.

147. *Geognostische Karte des Elbogner Kreises*. L. von Buch, [1842].

148. *Charte ehemaliger Burgen & Vesten im Elbogner und Saazer Kreise Böhmens*. C. W. Medau, [1845].

s) Pardubický kraj

155. *Karte des Pardubitzer Kreises im oestereichischen Kronlande Boehmen : nach den besten & zuverlässigsten Quellen bearbeitet*. F. Kretschmar, [mezi 1850 a 1855].

156. *Special-Karte des Pardubitzer Kreises*. J. Gelinek, [mezi 1850 a 1855].

195. *Kraj pardubický*. Zeměměřický úřad, 1949.

208. *Pardubický kraj*. Český úřad zeměměřický a katastrální, 2003.

t) Písecký kraj

167. *Special-Karte des Piseker Kreis, resp. politischen Verwaltungsbezirkes im Boehmen nach der politischen Eintheilung vom Jahre 1868*. E. Schmidt, 1869, 1870, 1880.

186. *Industrie-Karte des Pilsner und Piseker Kreises beziehungsweise Pilsner Kammerbezirkes. I-VII*. [S.n.], 1858.

u) Plzeňský / Západočeský kraj

7. *Circulus Pilsnensis*. J. Glocksperger, [mezi 1720 a 1735?].

29. *B. Provincia Pilsnensis*. J. C. Winkler, [1760].

53. *Regni Bohemiae circulus Pilsnensis*. Homannovi dědicové, 1769.

61. *Des Königreichs Böhheim Kreise Beraun und Pilsen. Nro. 100*. F. J. J. Reilly, mezi 1789 a 1806.

78. *Pilsner Kreis*. A. Elsenwanger, [mezi 1771 a 1794?].

97. *Nordwestlicher Theil von Boehmen, enthaltend den Pilsner, Ellbogner, Saazer, Leutmeritzer und Rakonitzer Kreis = Partie de la Bohême du nord ouest*. J. K. Kindermann, 1802.

91. *A. Pilsner und B. Klattauer Kreis : samt dem Bezirk der Koenig. Freybauern*. [P. Franza, 1802?].

45. *Regni Bohemiae Circuli Pilsen et Klattau = Der Pilsner und der Klattauer Kreis*. Homannovi dědicové, 1807.

112. *Charte vom Pilsner Kreise des Königreiches Böhheim*. F. J. J. Kreibich, 1830.

149. *Charte ehemaliger Burgen & Vesten im Pilsner & Klattauer Kreise Böhmens*. C. W. Medau, [1844].

186. *Industrie-Karte des Pilsner und Piseker Kreises beziehungsweise Pilsner Kammerbezirkes. I-VII.* [S.n.], 1858.
168. *Special-Karte des Pilsner Kreis - resp. politischen Verwaltungsbezirkes im Boehmen nach der politischen Eintheilung vom Jahre 1868.* E. Schmidt, 1874.
196. *Kraj plzeňský.* Zeměměřický úřad, 1949.
203. *Západočeský kraj.* Ústřední správa geodézie a kartografie, 1960.
209. *Plzeňský kraj.* Český úřad zeměměřický a katastrální, 2003.

v) Prácheňský kraj

8. *Circulus Rakonicensis.* J. Glocksperger, [mezi 1720 a 1735?].
30. *C. Provincia Prachinensis.* J. C. Winkler, [1760].
54. *Regni Bohemiae circulus Prachinensis.* Homannovi dědicové, 1776.
66. *Des Königreichs Böheim Kreise Klattau, Prachin mit den königlichen Freydörfen. Nro. 101.* F. J. J. Reilly, mezi 1789 a 1806.
79. *Prachiner Kreis.* [Anton Elsenwanger, mezi 1771 a 1794?].
92. *Prachiner Kreis.* P. Franza, [1802?].
96. *Südlicher Theil von Boehmen enthaltend den Klattauer, Berauner, Taborer, Prachiner und Budweiser Kreis = Partie de la Bohême du sud.* J. K. Kindermann, 1802.
55. *Regni Bohemiae circulus Prachinensis = Der Prachiner Kreis.* Homannovi dědicové, 1807.
113. *Charte vom Prachiner Kreise des Königreiches Böheim.* F. J. J. Kreibich, 1831.
136. *Prachenský kraj w Králowství českém = Prachiner Kreis des Koenigreichs Boehmen.* J. Loth, 1847.

w) Pražský kraj

59. *Die Gegend um Prag, oder, der alte Prager Kreys nebst den angränzenden Landschaften des Rakonizer, Boleslawer u. Kaurzimer Cr. = Les environs de Prague, ou sont marqués les limites des cercles et des provinces.* Homannovi dědicové, 1742.
60. *Die Gegend um Prag, nebst den angränzenden Landschaften des Rakonizer, Boleslawer u. Kaurzimer Cr. = Les environs de Prague, ou sont marqués les limites des cercles et des provinces.* Homannovi dědicové, 1807.
187. *Special-Karte des Prager Kreises.* F. Řiwnač, [mezi 1850 a 1868].
170. *Special-Karte des Prager Kreises nach der Eintheilung Böhmens in 13 Kreise.* E. Schmidt, 1856.

171. *Special-Karte des Prager Kreis resp. politi. Karolinenthaler Verwaltungsbezirkes nach der politischen Eintheilung Böhmens v. Jahre 1868.* E. Schmidt, 1869 a 1870.

197. *Kraj pražský.* Zeměměřický úřad, 1949.

210. *Hlavní město Praha, Středočeský kraj.* Český úřad zeměměřický a katastrální, 2003.

x) Rakovnický kraj

9. *Circulus Rakonicensis.* J. Glocksperger, [mezi 1720 a 1735?].

31. *E. Provincia Rakonitzensis.* J. C. Winkler, [1760].

56. *Regni Bohemiae circulus Rakonicensis.* Homannovi dědicové 1776.

67. *Des Königreichs Böheim Kreise Saatz, Rakonitz und Ellenbogen mit dem Distrikte Egger und der Hauptstadt Prag.* Nro. 96. F. J. J. Reilly, mezi 1789 a 1806.

80. *Rakonitzer Kreis.* [Anton Elsenwanger, mezi 1771 a 1794?].

97. *Nordwestlicher Theil von Boehmen, enthaltend den Pilsner, Ellbogner, Saazer, Leutmeritzer und Rakonitzer Kreis = Partie de la Bohême du nord ouest.* J. K. Kindermann, 1802.

93. *Rakonitzer Kreis.* P. Franza, [1802?, 1806?], 1811, 1819.

57. *Regni Bohemiae circulus Rakonicensis = Der Rakonitzer Kreis.* Homannovi dědicové 1807.

114. *Charte vom Rakonitzer Kreise des Königreichs Böheim.* F. J. J. Kreibich, 1821, 1826.

150. *Charte ehemaliger Burgen & Vesten im Rakonitzer, Kauřimer und Berauner Kreise Böhmens.* C.W. Medau, [1848].

128. *Charte des Rakonitzer Kreises im Königreiche Böhmen : nach den neuesten und besten vorhandenen Hilfsmitteln entworfen.* Marco Berra, 1849.

y) Středočeský

201. *Středočeský kraj.* Ústřední správa geodézie a kartografie, 1960.

210. *Hlavní město Praha, Středočeský kraj.* Český úřad zeměměřický a katastrální, 2003.

z) Tábořský kraj

63. *Des Königreichs Böheim Kreise Tabor und Pudweis.* Nro. 102. F. J. J. Reilly, mezi 1789 a 1806.

71. *A. Budweis und B. Taborer Kreis.* A. Elsenwanger, [mezi 1771 a 1794?].

94. *Taborer Kreis.* P. Franza, [1802?].

96. *Südlicher Theil von Boehmen enthaltend den Klattauer, Berauner, Taborer, Prachiner und Budweiser Kreis = Partie de la Bohême du sud.* J. K. Kindermann, 1802.
38. *Regni Bohemiae circuli Taborensis et Budweisensis = Der Taborer und der Budweiser Creis.* Homannovi dědicové, 1807.
129. *Taborer Kreis. N. 6.* Marco Berra, 1830.
115. *Charte vom Taborer Kreise des Königreiches Böheim.* F. J. J. Kreibich, 1832.
130. *Charte des Taborer Kreises im Königreiche Böhmen : nach den neuesten & besten vorhandenen Hilfsmitteln entworfen.* Marco Berra, 1847.
137. *Táborský kraj w Králowstwi českém = Taborer Kreis des Koenigreichs Boehmen.* J. Loth, 1847.
188. *Karte des Taborer und Budweiser Kreises im österreichischen Kronlande Böhmen nach den besten & zuverlässigsten Quellen bearbeitet.* F. Kretzschmar, 1854.
171. *Special-Karte des Taborer Kreis resp. politischen Verwaltungsbezirkes im Boehmen nach der polit. Eintheilung vom Jahre 1868.* E. Schmidt, 1869.

aa) Ústecký / Severočeský kraj

198. *Kraj ústecký.* Zeměměřický úřad, 1949.
199. *Severočeský kraj.* Ústřední správa geodézie a kartografie, 1960.
211. *Ústecký kraj.* Český úřad zeměměřický a katastrální, 2003.

Vysočina viz Jihlavský kraj

bb) Žatecký kraj

10. *Circulus Satecensis.* J. Glocksperger, [mezi 1720 a 1735?].
19. *Der Satzer Creis in dem Königreiche Böhmen gelegen.* J. G. Schreiber see. Wittbe, [mezi 1750 a 1760?].
32. *Regio Egrana et A. provincia Satecensis.* J. C. Winkler, [1760].
58. *Regni Bohemiae circulus Satecensis.* Homannovi dědicové, 1769.
67. *Des Königreichs Böheim Kreise Saatz, Rakonitz und Ellenbogen mit dem Distrikte Egger und der Hauptstadt Prag. Nro. 96.* F. J. J. Reilly, mezi 1789 a 1806.
81. *Saatzer Kreis und Egerische-Gebiet.* A. Elsenwanger, [mezi 1771 a 1794?].
77. *Elbogner dan Saatzer Kreis und Egerische Gebiet.* [Anton Elsenwanger, mezi 1771 a 1802?].
90. *Elbogner dan Saatzer Kreis und Egerische Gebiet.* P. Franza, [1802?].

- 97. Nordwestlicher Theil von Boehmen, enthaltend den Pilsner, Ellbogner, Saazer, Leutmeritzer und Rakonitzer Kreis = Partie de la Bohême du nord ouest.* J. K. Kindermann, 1802.
- 50. Regni Bohemiae circuli Satecensis et Cubitensis = Der Elnbogner und Saazer Kreis.* Homannovi dědicové, 1807.
- 115. Charte vom Saazer Kreise des Königreichs Böheim.* F. J. J. Kreibich, 1821, 1826, 1828.
- 151. Charte vom Saazer Kreis im Königreiche Böhmen.* E. Kutschera, 1838.
- 148. Charte ehemaliger Burgen & Vesten im Elbogner und Saazer Kreise Böhmens.* C. W. Medau, [1845].
- 189. Karte des Saazer Kreises im Koenigreiche Boehmen : nach den neuesten politischen u. gerichtlichen Eintheilung.* K. Wostrý, 1859.
- 172. Special-Karte des Saazer Kreises nach der Eintheilung Böhmens in 13 Kreise.* E. Schmidt, 1855.
- 173. Special-Karte des Saazer Kreis, resp. polit. Verwaltungsbezires nach der politischen Eintheilung Böhmens v. Jah. 1868.* E. Schmidt, 1870.

8. Rejstřík jmenný

- Adam, J. – č. 181
- Aretin z Ehrenfeldu, Pavel** - s. 21, 27, **35**, 37; č. 1
- Artaria – s. 87
- Baiiard, Paulus – č. 1
- Benedict, Ant. – č. 95
- Berka, Jan – s. 72; č. 84
- Bernard, Augustin – č. 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32
- Berndt, Johann Christoph – s. 67, 72; č. 68, 70, 71, 73, 74, 78, 79, 81, 90
- Berra, Marco** – s. 28, **87**; č. 98, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130
- Birkenfels, Johann** – s. 30
- Blanck, Jan Leonard – č. 2
- Buch, Leopold von – č. 147
- Buss, Johann – č. 147
- (J. G.) Calvesche Buchhandlung – č. 174
- Court of the Lord Lyon – s. 93
- Criginger, Johann – s. 35
- Český úřad zeměměřický a katastrální – s. 29, 122; č. 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 212
- David, Johann Nepomuk – č. 156
- David, Martin Alois – s. 28, 79, 126; č. 98, 105, 106
- Doppelmayer, Johann Gabriel – s. 54
- Dressler, Th. – č. 147
- Ebersperger, Johann Georg – s. 54
- Elsenwanger, Anton** - s. 10, 28, **66-67**, 72; č. 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, (94)
- Elsenwanger, Ignác – s. 66
- Elsenwangerovi dědicové - s. 10, 28, **66-67**; č. (68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, (94))
- Elsenwangerová, Barbora – s. 66
- Elsenwangerová, Josefa – s. 66
- Enders, C. W. – s. 79; č. 99, 100, 101, 102, 103, 104, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116
- Erber, Bernardin** – s. 10, 27, 28, **49**, 66, 67; č. (20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32)
- Fembo, Christian Friedrich – s. 54
- Franieck (Gebrüder Franieck) – č. 147
- Franke, F. – č. 154
- Franz, Johann Michael – s. 54
- Franza, Petr st.** – s. 28, 67, **72-73**, 87; č. 77, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94
- Franza, Petr ml. – s. 72; č. 93
- Gelinek, Josef – č. 156, 187
- Glocksperger, Johann** – s. 27, 31, **42-43**; č. 6, 7, 8, 9, 10, 11
- Glückselig, August M. – č. 147
- Gütl, Philipp – s. 49; č. 20
- Habel, J. – č. 186
- Haberstumpff, Nicolaus – č. 5
- Hase, Johann Matthias – s. 54

- Hauer, Daniel Adam - č. 42
- Henatsch, Antonín – s. 72; č. 84
- Hennig, C. – č. 152, 174
- Hertz, Johann Daniel – č. 3
- Homann, Johann Baptist – s. 54
- Homann, Johann Christoph - s. 54
- Homannovi dědicové** – s. 10, 28, **54**; č. 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60
- (Ad.) Christoph & (W.) Kuhé – s. 29, 87; č. 176, 182
- Jarloch - s. 21
- Josef II. – s. 23
- Jelinek, Josef viz *Gelinek, Josef*
- Kaerius, Petrus (Pieter van den Keere) – s. 35
- Karel VI. – s. 22, 39
- Kartografický a reprodukční ústav v Praze** – č. 199, 200, 201, 202, 203
- Kastránek, F. E. – č. 177
- Kauffer, Michael – č. 35
- Kettner, Karl – s. 80; č. 101, 102, 106, 109, 111
- Kindermann, Joseph Karl** – s. 28, **77**; č. 95, 96, 97
- Kipferling, Karl Joseph – s. 77
- Klaudyán, Mikuláš – s. 35
- (J.) Kobrtsch u. Gschihay – č. 180, 181
- Koch – č. 138, 141
- Kolovrat-Libštejnský, František Antonín – č. 104
- Kosmas - s. 21
- Kreibich, František Jakub Jindřich** – s. 9, 27, 28, **79-80**, 126; č. 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116
- Krečmar, Bedřich viz *Kretschmar, Friedrich*
- Kretschmar, Friedrich – s. 29, 92, 93; č. 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 153, 154, 155, 178, 183, 184, 188
- Kunst und Industrie Comptoir – č. 95, 96, 97
- Kurtzböck, Joseph – č. 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32
- Kutschera, E. – č. 150
- Labounova rodina – s. 66
- Lehrpersonal der Leitmeritzer Haupt- und Unterrealschule – č. 185
- Lichtenstern, Joseph Marx von – s. 77
- Loth, Johann Thomas** – s. 9, 28, 29, **92-93**, 127; č. 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137
- Loth, Tomáš – s. 92
- Malik, Aug. – č. 189
- Marie Terezie – s. 66
- Marsigli, Luigi Ferdinand – s. 39
- Medau, Carl Wilhelm – s. 104; č. 140, 142, 144, 145, 146, 148, 149, 150, 157, 165, 169, 172, 175, 179, 185
- Merklas, Václav – s. 93 ; č. 134
- Michel, J. A. – č. 139
- Monath, Georg Peter – s. 54
- Morauer, W. – s. 104; č. 158, 159, 160, 161, 162, 164, 165, 168, 169, 170, 171, 173

- Müller, Johann Christoph** - s. 16, 27, 30, 37, **39-40**, 42, 49, 54, 63, 72, 79, 87, 126; č. **3, 4, 5**, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60
- Obentraut, Maxmilian – č. 154, 155, 178, 183, 184, 188
- Pluth, František (Franz) – s. 80; č. 100, 103, 107, 108, 110, 113, 115, 182
- Pluth, Kašpar (Caspar) – s. 80; č. 99
- Rainer, Václav Vavřinec – č. 3
- Rainold, C. E. – s. 79; č. 99, 114, 116
- Reilly, Franz Johann Joseph von** – s. 28, **63**; č. 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67
- Riegger, Joseph Anton von – č. 138, 141
- Richter, W. F. – č. 171
- Röhrich – č. 140
- Rosenmüllerova rodina – s. 66
- Rüdiger, Johann – č. 2
- Řiwnač, Fr. – č. 187
- Sadeler, Jiljí – s. 35
- Seutter, Matthäus – č. 18
- Schenk, Pieter ml. – č. 16, 143
- Schleich, C. – s. 93; č. 133, 134, 135, 137
- Schmidt, Anton von – s. 66
- Schmidt, Eduard – s. 29, **104**; č. 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173
- (A. G.) Schneider u. Weigelsche Kunst u. Landkartenhandlung – č. 98
- Schönfelder von Feuersfeld, Franz – s. 87, 93; č. 121, 126, 128, 132, 135, 136, 137, 176
- Schönfeld, Ferdinand von, vdova – č. 189
- Schrämbel, Franz Anton – s. 63
- Schreiber, Johan Georg – č. 14, 15, 19
- Schreiber, Johan Georg, vdova – č. 19
- Schreiber, Johann Christoph – č. 12
- Stadion von Warthausen, Rudolf – s. 23
- Starck, Franz – č. 163, 167, 171, 179
- Stefan Franz Viktor - s. 93; č. 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137
- Steingruber, Konrad – č. 154, 155, 178
- Stöckel, František – s. 87
- Stöckelová, Magdalena – s. 87
- Štěpán, arcivévoda viz *Stefan Franz Viktor*
- Tempeský, F. – s. 29; č. 152, 174
- Tiskárna bakovsko-kacovská – s. 66
- Tiskárna klementinská – s. 66
- Tiskárna normální školy – s. 66
- Türke, V. – č. 142, 146
- Učitelstvo litoměřické hlavní školy a reálky viz *Lehrpersonal der Leitmeritzer Haupt- und Unterrealschule*
- Ullspergerová, Marie Josepha – s. 92
- Ústřední správa geodézie a kartografie** – s. 29, 120 ; č. 199, 200, 201, 202, 203
- Váňová, Jarmila – č. 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212
- Veit, Robert – s. 87
- Vincencius - s. 21
- Vogt, Mauritius (Jan Jiří)** – s. 27, **37**; č. 2
- Vok z Rožmberka, Petr – s. 35
- Vusín, Daniel – č. 1
- Vusín, Kašpar – č. 1
- Weigel, Christoph – č. 4, 5, 13, 17
- Widtmann, Kaspar – č. 138
- Wieland, Johann Wolfgang – s. 40

Windisch-Graetz, Alfred Kandid – č. 152
Winkler, Johann Christoph – s. 49; č. 21,
22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32
Wirth a Anton – č. 158, 159, 160, 161,
162, 163, 164, 167
Wostrý, Karl – č. 189
Zap, Karel Vladislav – s. 93; č. 131, 132,
133, 134, 135, 136, 137, 183

Zeměměřický úřad v Praze – s. 29, 118 ;
č. 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197,
198, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210,
211, 212
Zeiger, Johann – č. 2
Zimmermann, Wilhelm Peter – s. 35
Zürner, Adam Friedrich – č. 16
Zwickl, Joseph – č. 177

9. Seznam použitých pramenů a literatury

9.1. Použité prameny

9.1.1. Databáze a sbírky

AV ČR – Histor. ústav Praha [online databáze]. Ex Libris, © 2011. [cit. 2012-04-21]. Dostupné z: <http://aleph18.lib.cas.cz>.

Bayerische Staatsbibliothek : OPACplus [online databáze]. Bayerische Staatsbibliothek, © 2012 [cit. 2012-04-21]. Dostupné z: <https://opacplus.bsb-muenchen.de>.

Centrální katalog Univerzity Karlovy [online databáze]. Ex Libris, © 2009. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://ckis.cuni.cz>.

Databáze Národní knihovny ČR [online databáze]. NK ČR, Ex Libris, © 2009. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://aleph.nkp.cz>.

Digitální univerzitní repozitář [online databáze]. Univerzita Karlova v Praze, Ústav výpočetní techniky, © 2007-2012. [cit. 2012-03-06]. Dostupné z: <http://digitool.is.cuni.cz>.

Europeana : think culture [online]. [cit. 2012-04-21]. Dostupné z: <http://www.europeana.eu>.

IDS Basel Bern [online databáze]. IDS Basel Bern, © 2011 [cit. 2012-04-21]. Dostupné z: <http://aleph.unibas.ch/menu.html>.

Moravská zemská knihovna [online databáze]. Ex Libris & Moravská zemská knihovna, © 2008 [cit. 2012-04-21]. Dostupné z: <https://aleph.mzk.cz/>.

MORAVSKÁ ZEMSKÁ KNIHOVNA. *Mollova mapová sbírka* [online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://mapy.mzk.cz>.

Muzum východních Čech v Hradci Králové, fond Stát (ST), podskupina Mapy.

Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě.

Rodinný archiv Lobkowiczů roudnických, Sběrka map, plánů, grafiky a fotografií.

Sběrka map a plánů Národního archivu České republiky.

Státní oblastní archiv v Praze, fond Velkostatek Křivoklát, Starý a Nový archiv.

9.1.2. Edice

BRETHOLZ, Bertold, ed. a WEINBERGER, Wilhelm., ed. *Die Chronik der Böhmen des Cosmas von Prag*. Berlin : Weidmannsche Buchhandlung, 1923. Monumenta Germaniae historica. Scriptores rerum germanicarum.

EMLER, Josef, ed. *Kosmův letopis český s pokračovateli = Cosmae chronicon Boemorum cum continuatoribus*. V Praze : Museum království Českého, 1874. xviii, 570 s. Prameny dějin českých ; díl 2 = Fontes rerum Bohemicarum ; tom 2.

EMLER, Josef, ed. *Pozůstatky desk zemských království českého r. 1541 pohořelých = Reliquiae tabularum terrae regni bohemiae anno MDXLI igne consumptarum. Díl I*. Praha: J.J. Clam Martinic, 1870.

ERBEN, Karel Jaromír, EMLER, Josef, RYNEŠOVÁ, Blažena, SPĚVÁČEK, Jiří, ZACHOVÁ, Jana, MENDEL, Bedřich, LINHARTOVÁ, Milena ed. *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae. I-VII*. Praha, 1855-2005.

FRIEDRICH, Gustav, KRISTEN, Zdeněk, BISTRICKÝ, Jan, ŠEBÁNEK, Jindřich, DUŠKOVÁ, Sáša, VAŠKŮ, Vladimír, SVITÁK, Zbyněk, KRMÍČKOVÁ, Helena, KREJČÍKOVÁ, Jarmila, NECHUTOVÁ, Jana, ed. *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae. I-VI*. Praha, 1904-2006.

FRIEDRICH, Gustav. *Desky dvorské království Českého*. Praha, 1921, 1935 a 1941. Archiv český čili Staré písemné památky české i moravské, sebrané z archivů domácích i cizích, sv. XXXI, XXXV a XXXVII.

FRIEDRICH, Gustav, ed. *Desky dvorské království Českého. Díl VII, První kniha půhonná z let 1383-1407 = [Tabulae curiae regalis per Bohemiam. Tomus VII, Liber citationum primus inde ab anno MCCCLXXXIII usque ad annum MCCCCVII]*. V Praze : Ministerstvo školství a národní osvěty, 1929.

FRIEDRICH, Gustav, ed. *Desky dvorské království českého; VIII, Druhá kniha půhonná z let 1407-1530*. Praha: Školní nakladatelství pro Čechy a Moravu, 1944.

JENŠOVSKÁ, Věra, VAVŘÍNEK, Vladimír, KOPIČKOVÁ, Božena, BERÁNEK, Karel, BERÁNKOVÁ, Věra, ed. *Regesta Bohemiae et Moraviae aetatis Venceslai IV. I-V.* Praha 1967-2007.

KROFTA, Kamil, NOVÁK, Jan Bedřich, VOLF, Miloslav, JENŠOVSKÝ Bedřich, ed. *Sněmy české od léta 1526 až po naši dobu, .I-XV.* Praha, 1877-1939. Písemnosti jsou online přístupné díky projektu Digitální knihovna „České sněmy“: Digitální knihovna "České sněmy". *Parlament České republiky : digitální repozitář*[online]. © 1995-2011 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/snemy/>.

PALACKÝ, František. *Akta veřejná sněmovní z let 1453-1509.* Praha 1856, 1862 a 1872. Archiv český čili Staré písemné památky české i moravské, sebrané z archivů domácích i cizích, sv. IV-VI.

VAVROUŠKOVÁ, Anna. *Desky zemské království českého.* Praha, 1935-1941. (Z let 1541-1543)

9.1.3. Zákony a legislativa

Důvodová zpráva k návrhu č. 36/1960 Sb., o územním členění státu viz NS RČS 1954-1960, tisk 378. *Společná česko-slovenská digitální parlamentní knihovna* [online]. 2006 [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: http://www.psp.cz/eknih/1954ns/tisky/t0378_00.htm.

Zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu je možné online vyhledat na Portálu veřejné správy. Viz *Portál veřejné správy* [online]. © 2012 [cit. 2012-04-03]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/portal/obcan>.

Zákon č. 347/1997 Sb., o územním členění státu je možné online vyhledat na Portálu veřejné správy. Viz *Portál veřejné správy* [online]. © 2012 [cit. 2012-04-03]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/portal/obcan>.

Zákon č. 129/2000 Sb. *Zákony ČR onLine* [online]. © 2004 - 2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: [http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-sb-zakon-o-krajich-\(krajske-zrizeni\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-sb-zakon-o-krajich-(krajske-zrizeni).html).

9.1.4. Zdrojové dokumenty

ERBER, Bernardinus. *Notitia illustris regni Bohemiae scriptorum, geographica et chorographica*. Vindobonae : prostat apud Augustinum Bernardi Bibliopolam, 1760 (Typis Josephi Kurtzböck, Universitatis Typographie).

HEBER, Franz Alexander. *Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser. Erster Band*. Prag: Druck und Verlag des Artistisch-typographischen Institutes von C.W. Medau und Comp., 1844.

HEBER, Franz Alexander. *Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser. Zweiter Band*. Prag : Druck und Verlag des Artistisch-typographischen Institutes von C.W. Medau und Comp., 1844.

HEBER, Franz Alexander. *Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser. Dritter Band*. Prag: Druck und Verlag des Artistisch-typographischen Institutes von C.W. Medau und Comp., 1845.

HEBER, Franz Alexander. *Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser. Vierter Band*. Prag : C.W. Medau u. Comp., 1846.

HEBER, Franz Alexander. *Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser. Fünfter Band*. Prag: C.W. Medau u. Comp., 1847.

HEBER, Franz Alexander. *Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser. Sechster Band*. Prag: C.W. Medau und Comp., 1848.

MICHEL, J. A. *Das Königreich Böhmen : ein historisch-statistisch topographisches Handbuch. Erster Band*. Neue Ausg. Prag : Gottlieb Haase Söhne, 1840.

Neueste Länder-und Völkerkunde : ein geographisches Lesebuch für alle Stände 19. Band, Neueste Kunde von dem Oesterreichischen Kaiserthume. Prag : [s.n.], 1823.

REILLY, Franz Johann Josef von. *Schauplatz der fünf Theile der Welt : Mit Bestaendiger Rücksicht auf die besten Originalwerke in drey Theile zusammengetragen von einer*

Gesellschaft Geographen. Nach und zu Büschings grosser Erdbeschreibung. Zweyter Theil, Enthalt, 1. Deutschland und die Schweitz, 2. Italien und seine Inseln, 3. Frankreich und die Niederlande, 4. Spanien und Portugall. Wien : herausgegeben von F.I.I. Reilly, 1789-1806.

RIEGGER, Joseph Anton von. *Materialien zur alten und neuen Statistik von Böhmen. VIII. Heft.* Leipzig : bey Kaspar Widtmann, 1788, s. 127.

RIEGGER, Joseph Anton von. *Materialien zur alten und neuen Statistik von Böhmen. IX. Heft.* Leipzig : bey Kaspar Widtmann, 1789, s. 291.

VOGT, Mauritius. *Das jetzt-lebende Königreich Böhmen in einer historisch- und geographischen Beschreibung vorgestellt, wie solches sowohl an Städten, Clöstern, Schlössern, Herzschaften und heilsamen Gesund-Brunnen etc. anjetze zu sehen ist, nebst einer kurtzen Lebens-Beschreibung aller böhmischen Herzoge und Könige, bis auf jetzt-regierende böhmische kaiserliche Majestät Carolum VI. Inglechen mit veilen Kupffern und einer accuraten Land-Charte gezieret.* Franckfurt : bey B.J. Ziegern, 1712.

9.2. Použitá literatura

BARTOŠ, Josef. Pojetí regionu v historiografii. In *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis Facultas Philosophica. Historica 27.* Olomouc : Univerzita Palackého, 1996, s. 127-133.

BAYER, Tomáš, Markéta POTUČKOVÁ a Miroslav ČÁBELKA. Kartometrická analýza Vogtovy mapy = Cartometric analysis of Vogt's Map. *Geodetický a kartografický obzor.* 2009, roč. 55, č. 2, s. 27-33.

BURDA, Tomáš. Kraje a jejich hranice : 1850-2000. In: *XXII. sjezd České geografické společnosti : Ostrava 2010*, s. 771-777.

BŮŽEK, Václav. Region v historickém diskursu. In *Jihočeský sborník historický 72.* České Budějovice : Jihočeské muzeum, 2003, s. 5-13.

ČADA, Václav. Kartometrická analýza a lokalizace rukopisných Müllerových map krajů Čech pro jejich publikování na mapovém portálu. *Kartografické listy.* 2011, č. 19, s. 20-30.
Dostupné z: <http://home.zcu.cz/~cada/www-kma/download/Kartometricka%20analyza%20Mullerovych%20rukopisnych%20map.pdf>.

ČADA, Václav. Kartometrická kvalita Müllerovy mapy Čech (aneb vychází Müllerovy mapy Čech z astronomicky určených zeměpisných souřadnic?). *Z dějin geodézie a kartografie*. 2010, č. 14, s. 14-20.

ČADA, Václav ; VICHROVÁ, Martina. Rukopisné mapy Čech J. Ch. Müllera. *Kartografické listy*. 2009, č. 17, s. 21-30.

DEÁK, Antal András. Johann Christoph Müller (1673-1721). *Kartografija i geoinformacije*. 2004, č. 3, s. 68-80. Dostupné z: <http://hrcak.srce.hr/2489>.

DVOŘÁK, Jiří. Jižní Čechy jako region. In *Historická geografie 32*. Praha : Historický ústav AV ČR, 2003, s. 135-181.

ELLIS, Steven G., ed. et al. *Frontiers, regions and identities in Europe*. Steven G. Ellis. Pisa: Plus-Pisa university press, 2009. Dostupné z:

<http://www.cliohres.net/books4/books.php?book=5>.

FELCMAN, Ondřej et al. *Území východních Čech od středověku po raný novověk: kapitoly k územně správním dějinám regionu*. Vyd. 1. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2011.

FIALA, František. *Jan Kryštof Müller, inženýr – kartograf a jeho práce při vydání první správné mapy Čech r. 1720*. Praha : Technické muzeum, 1922.

Franz Jacob Heinrich Kreibich. In: *Wikipedia* [online]. 15.2.2012 [cit. 2012-04-01]. Dostupné z: http://de.wikipedia.org/wiki/Franz_Jacob_Heinrich_Kreibich. (Podobizna F. J. J.

Kreibicha)

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan, DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. Praha, NLN, 2007.

HOKŮV, Tomáš. *Jan Loth a česká kartografie XIX. století*. Praha, 1988. Diplomová práce. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze.

CHODĚJOVSKÁ, Eva. Kreibichovy mapy českých krajů. *Mapový portál Výzkumného ústavu geodetického, topografického a kartografického, v. v. i.* [online]. © 2008 - 2011, 30.8.2011 [cit. 2012-04-04]. Dostupné z: <http://mapy.vugtk.cz/kreibich/index.php?rs=3&lg=cze>.

CHROMÝ, Pavel. Formování regionální identity : nezbytná součást geografických výzkumů. In *Geografie na cestách poznání*. Praha : Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, 2003, s. 163-178.

CHYBA, Karel. *Slovník knihtiskařů v Československu od nejstarších dob do roku 1860*. [Praha] : Památník národního písemnictví, 1966.

KAVÁNOVÁ, Jana. Rakouský nakladatel a kartograf Franz Johann Joseph von Reilly. *Historická geografie*. Praha : Historický ústav, 2001, roč. 31, s. 109-129.

[Heslo] Kindermann, Joseph Karl. In: *Aeiou : Österreich Lexikon* [online]. [cit. 2012-04-04].

Dostupné z: <http://www.aeiou.at/aeiou.encyclop.k/k343715.htm>. (Podobizna

J. K. Kindermanna)

KOLÁČEK, František. Některé poznámky o Müllerových mapách. *Sborník Československé společnosti zeměpisné*. 1927, roč. 33, č. 1, s. 16-21.

KRÁLÍČKOVÁ, Pavla. *Datový model rukopisných Müllerových map Čech*. Plzeň, 2011. Diplomová práce. Západočeská univerzita, Fakulta aplikovaných věd.

KRÁLÍČKOVÁ, Pavla. *Lokalizace rukopisných Müllerových map Prácheňského a Berounského kraje*. Plzeň, 2008. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta aplikovaných věd.

KUCHAŘ, Karel. *Naše mapy odedávna do dneška*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1958.

KUCHAŘ, Karel. *Vývoj mapového zobrazení území Československé republiky. D. 1. Mapy českých zemí do poloviny 18. století*. 1. vyd. Praha : Kartografický a reprodukční ústav, 1959.

KUPČÍK, Ivan. Nález rukopisné předlohy tisku Müllerovy mapy Čech, pohřešovaného rukopisu mapy Moravy a tiskové desky mapy okolí Chebu. *Sborník České geografické společnosti*. 1995, roč. 100, č. 1, s. 25-34.

MIKŠOVSKÝ, Miroslav a Růžena ZIMOVÁ. Staré mapy Čech – vybrané aspekty kartografického jazyka. *Kartografické listy*. 2007, č. 15, s. 87-95. Dostupné z: http://projekty.geolab.cz/gacr/b/files/miksovsky_zimova_x_07.pdf.

MUCHA, Ludvík. František Jakub Jindřich Kreibich. *Lidé a Země*. 1959, č. 8, s. 356-358.

MUCHA, Ludvík. Ke vzniku mapy Budějovického kraje z r. 1830 od F. J. Kreibicha. *Sborník Československé společnosti zeměpisné*. 1972, roč. 77, č. 1, s. 94-96.

MUCHA, Ludvík. Mapy 16 českých krajů od Fr. J. J. Kreibicha. In: *Z dějin geodézie a kartografie 5*. 1986, s. 61-73.

MÜLLER, Stanislav. *Lokalizace rukopisných Müllerových map Litoměřického a Rakovnického kraje*. Plzeň, 2008. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta aplikovaných věd.

MUSIL, František, FELCMAN, Ondřej, ed. a ČECHURA, Jaroslav, ed. *Dějiny východních Čech: v pravěku a středověku (do roku 1526)*. Vyd. 1. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2009.

NOVOTNÝ, Antonín. Marco Berra: příspěvek k dějinám uměleckého obchodu pražského. *Časopis společnosti přátel starožitností československých v Praze*. 1928, XXXVI., č. 2, s. 69-73.

PALDUS, Josef. *Johann Christoph Müller: ein Beitrag zur Geschichte vaterländischer Kartographie*. Wien : Kriegsarchiv, 1907. Mitteilungen des k. u. k. Kriegsarchivs, 3. Folge, 5. Band.

PEKAŘ, Josef. O správním rozdělení země české do poloviny 13. století. In: *Sborník prací historických : k šedesátým narozeninám dvor. rady prof. dra Jaroslava Golla vydali jeho žáci*. Praha : Historický klub, 1906, s. 81-123

Regiony – časoprostorové průsečíky?. Vědecká redakce Robert Šimůnek. Praha : Historický ústav AV ČR, 2009. Práce Historického ústavu AV ČR, v. v. i., sv. 21.

RIEGER, Bohuš. *Zřízení krajské v Čechách. Část I., Historický vývoj do r. 1740*. V Praze: Česká akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1894.

ROUBÍK, František. Ke vzniku správního rozdělení Čech z roku 1850. *Sborník Archivu ministerstva vnitra republiky Československé*. 1938, XI., II., s. 63-172.

ROUBÍK, František. *Soupis map českých zemí. Sv. 1, Přehled vývoje kartografického zobrazení Čech, Celkové mapy Čech, Mapy krajů v Čechách, Mapy zemí koruny české, Historické mapy českých zemí*. 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství učebnic, 1951.

ROUBÍK, František. *Soupis map českých zemí. Sv. 2*. 1. vyd. Praha: ČSAV, 1955.

ROUBÍK, František. Vývoj správního rozdělení Čech v letech 1850-1868. *Sborník Archivu ministerstva vnitra republiky Československé*. 1939, XII.

SEDLÁČEK, August. *O starém rozdělení Čech na kraje*. Praha : nákladem České akademie věd a umění, 1921.

SEMOTANOVÁ, Eva. *Historická geografie českých zemí*. 2. aktualiz. vyd. Praha : Historický ústav AV ČR, 2006.

SEMOTANOVÁ, Eva. Historické regiony a regiony současnosti - jiný pohled. In *Středočeský sborník historický 28-29*. Praha : Státní oblastní archiv, 2002-2003, s. 127-139.

SEMOTANOVÁ, Eva. K problematice regionů – časoprostorových průsečíků. In *Regiony – časoprostorové průsečíky?*. Vědecká redakce Robert Šimůnek. Praha : Historický ústav AV ČR, 2009, s. 7-25. Práce Historického ústavu AV ČR, v. v. i., sv. 21.

SEMOTANOVÁ, Eva. *Mapy Čech, Moravy a Slezska v zrcadle staletí*. Praha : Libri, 2001.

SIGMUND, Aleš J. Berra, Marco. In: *Český hudební slovník osob a institucí* [online]. © 2008 [cit. 2012-04-02]. Dostupné z:

http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=4763.

SLÁMA, Jiří. K počátkům hradské organizace v Čechách. In: *Typologie raně feudálních slovanských států*. Praha: Ústav československých a světových dějin ČSAV, 1987, s. 175-190.

ŘEZNÍK, Miloš, ed. a SLEZÁKOVÁ, Ivana, ed. *Nations - identities, historical consciousness : volume dedicated to Prof. Miroslav Hroch*. 1. vyd. Praha : Seminář obecných dějin při Ústavu světových dějin FF UK, 1997.

TOOLEY, R. V. (Ronald Vere) et al. *Tooley's dictionary of mapmakers*. Rev. ed. Riverside : Early World Press, 2001-2004. 4 sv.

VOIT, Petr. *Encyklopedie knihy: starší knihtisk a příbuzné obory mezi polovinou 15. a počátkem 19. století*. 1. vyd. Praha: Libri ve spolupráci s Královskou kanonií premonstrátů na Strahově, 2006.

VANĚČEK, Václav. Vnitřní organizace Čech a Moravy v době přemyslovské. In: *Věstník České akademie věd a umění* 51. Praha : Česká akademie věd a umění, 1942, s. 14-40.

VOLF, Josef. Mapy v Svatováclavských kalendářích. *Vitrínka*. 1932, roč. 9, s. 177-179.

ŽEMLIČKA, Josef. Čechy v době knížecí (1034-1198). Praha : NLN, 2007.

ŽEMLIČKA, Josef. K dotváření hradské sítě za Břetislava I. In: *Historická geografie* 28. Praha : Historický ústav AV ČR, 1995, s. 27-47.

10. Seznam vyobrazení

Příloha 1. Krajské zřízení v Čechách od pol. 15. století do r. 1714. Mapa pochází z knihy Evy SEMOTANOVÉ *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32).

Příloha 2. Krajské zřízení v českých zemích v letech 1714-1751. Mapa pochází z knihy Evy SEMOTANOVÉ *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32).

Příloha 3. Krajské zřízení v českých zemích v letech 1751-1848 (1850). Mapa pochází z knihy Evy SEMOTANOVÉ *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32).

Příloha 4. Krajské zřízení v českých zemích v letech 1850-1855. Mapa pochází z knihy Evy SEMOTANOVÉ *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32).

Příloha 5. Krajské zřízení v českých zemích v letech 1855-1868. Mapa pochází z knihy Evy SEMOTANOVÉ *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32).

Příloha 6. Krajské zřízení v Československu v letech 1949-1960. Mapa pochází z knihy Evy SEMOTANOVÉ *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32).

Příloha 7. Krajské zřízení v Československu v letech 1960-1990. Mapa pochází z knihy Evy SEMOTANOVÉ *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32).

Příloha 8. Krajské zřízení v České republice od roku 2000. Mapa pochází z knihy Evy SEMOTANOVÉ *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32).

Příloha 9. Circulus Rakonitzensis. Johannes Glocksperger (v katalogu č. 9). Mapa pochází z fondu Mapové sbírky PřF UK. Albertov 6, 128 43 Praha 2.

Příloha 10. Bohemiae circulus Reginohradecensis. Rkp., neznámý autor. Mapa pochází z fondu Mapové sbírky PřF UK. Albertov 6, 128 43 Praha 2.

Příloha 11. Accurate geograf. Delineation des zu dem Koenigreich Boehmen gehoerigen Egerischen Creisses. Petrus Schenk (v katalogu č. 143). Mapa pochází z fondu Mapové sbírky PřF UK. Albertov 6, 128 43 Praha 2.6, 128 43 Praha 2.

Příloha 12. B. Provincia Pilsnensis. Johann Christoph Winkler (v katalogu č. 29). Mapa pochází z fondu Mapové sbírky PřF UK. Albertov 6, 128 43 Praha 2.

Příloha 13. Regni Bohemiae circulus Kaurzimensis. Homannovi dědicové (v katalogu č. 47). Mapa pochází z fondu Mapové sbírky PřF UK. Albertov 6, 128 43 Praha 2.

Příloha 14. Berauner Kreis. [Anton Elsenwanger] (v katalogu č. 69). Mapa pochází z fondu Mapové sbírky PřF UK. Albertov 6, 128 43 Praha 2.

Příloha 15. Charte vom Berauner Kreise des Königreichs Böhheim. F. J. J. Kreibich (v katalogu č. 99). Mapa pochází z fondu Mapové sbírky PřF UK. Albertov 6, 128 43 Praha 2.

Příloha 16. Taborer Kreis. N. 6. Marco Berra (v katalogu č. 129). Mapa pochází z fondu Mapové sbírky PřF UK. Albertov 6, 128 43 Praha 2.

Příloha 17. Tábořský kraj v Království českém. Johann Loth (v katalogu č. 137). Mapa pochází z fondu Mapové sbírky PřF UK. Albertov 6, 128 43 Praha 2.

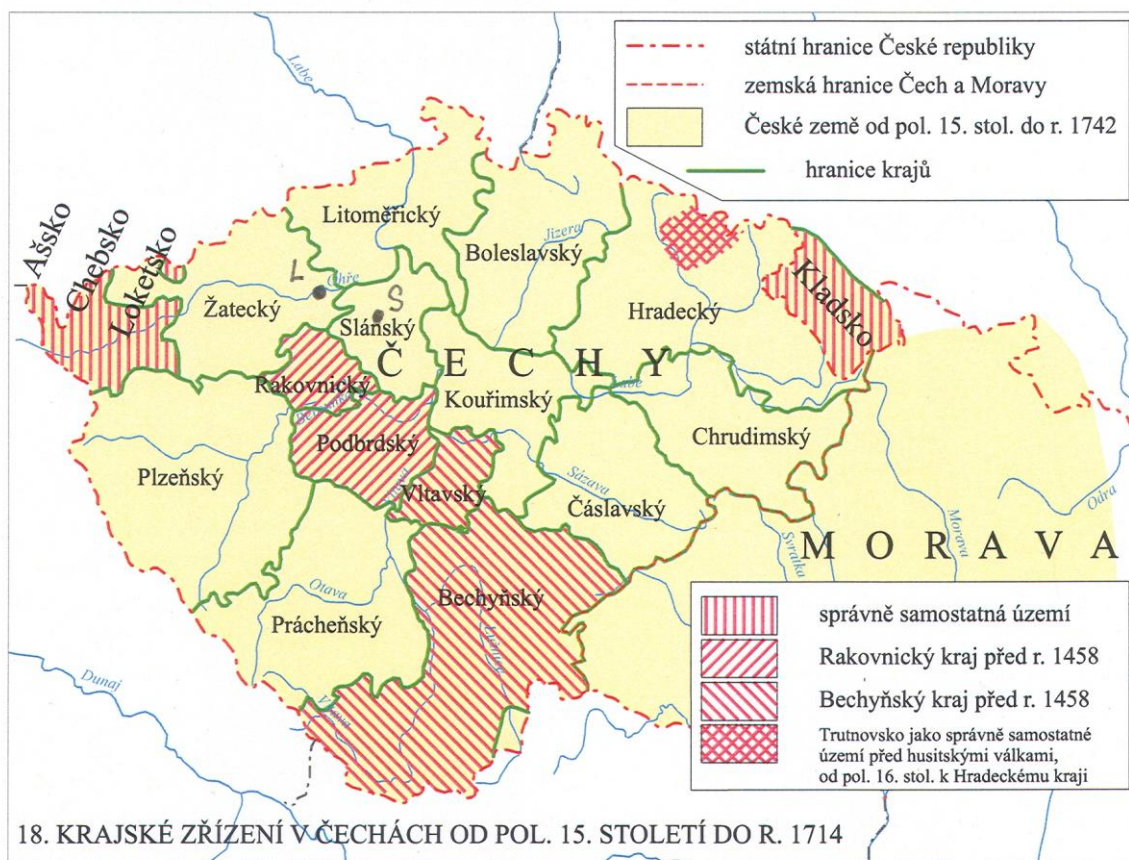
Příloha 18 (a-h). Plzeňský kraj od počátku 18. století do současnosti

Příloha 19. Plzeňský kraj v 18. století

Příloha 20. Plzeňský kraj v 19. století

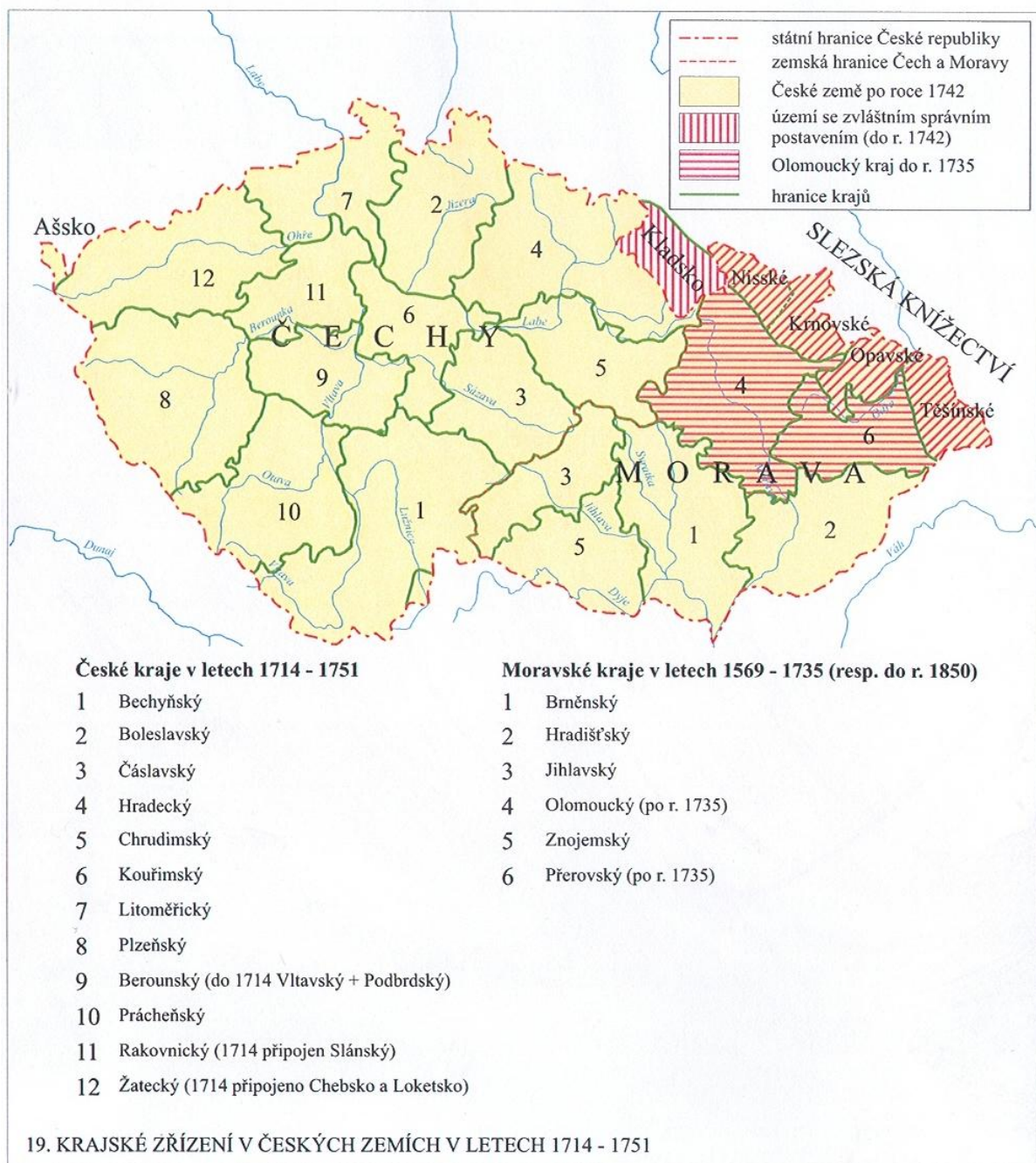
Příloha 21. Plzeňský kraj v 20. a 21. století

11. Obrazová příloha

Příloha 1. Krajské zřízení v Čechách od pol. 15. století do r. 1714. Mapa pochází z knihy Evy SEMOTANOVÉ *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32).

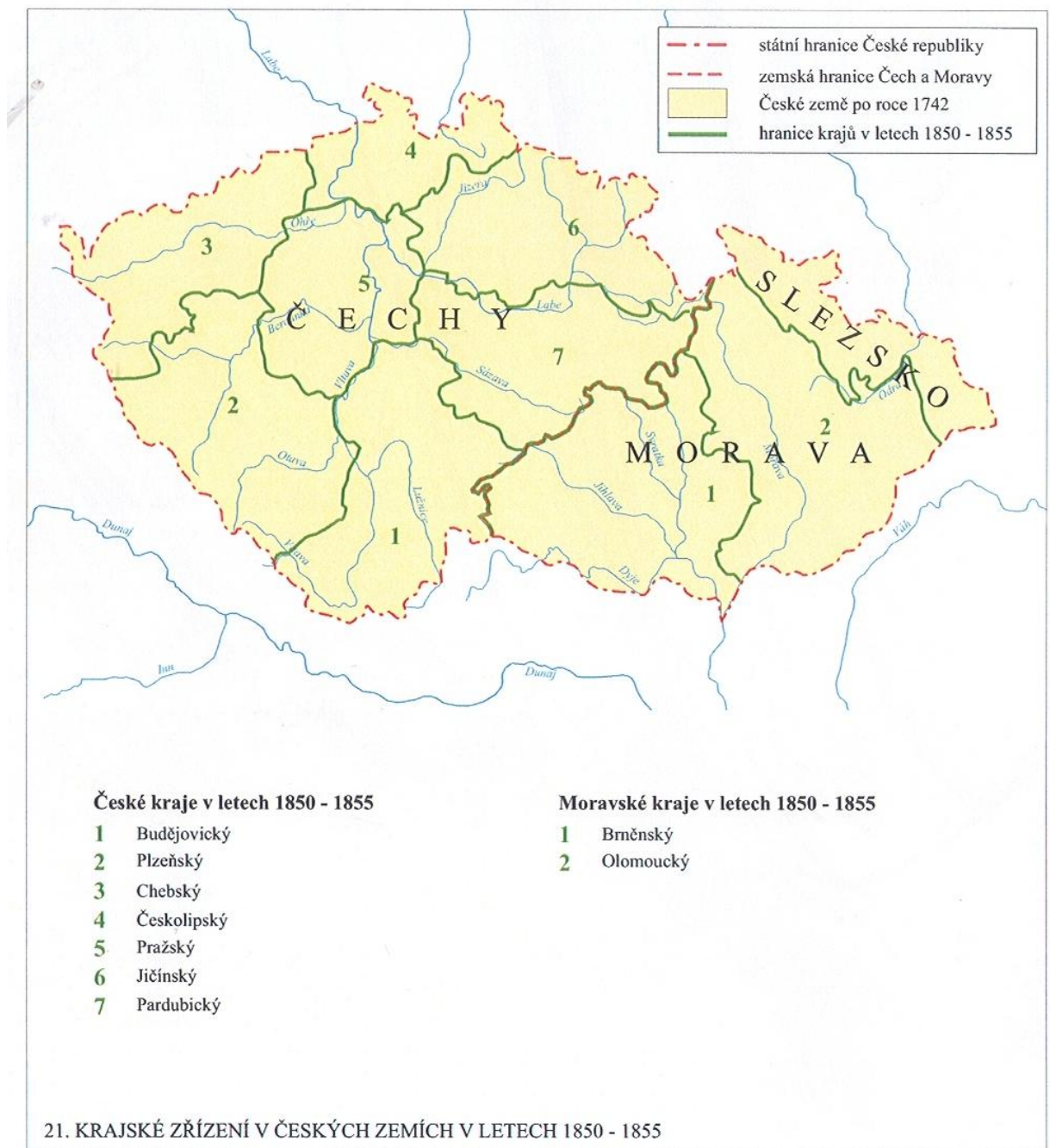

Příloha 2. Krajské zřízení v českých zemích v letech 1714-1751. Mapa pochází z knihy Evy SEMOTANOVÉ *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32).

Příloha 3. Krajské zřízení v českých zemích v letech 1751-1848 (1850). Mapa pochází z knihy Evy SEMOTANOVÉ *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32).

Příloha 4. Krajské zřízení v českých zemích v letech 1850-1855. Mapa pochází z knihy Evy SEMOTANOVÉ *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32).

Příloha 5. Krajské zřízení v českých zemích v letech 1855-1868. Mapa pochází z knihy Evy SEMOTANOVÉ *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32).

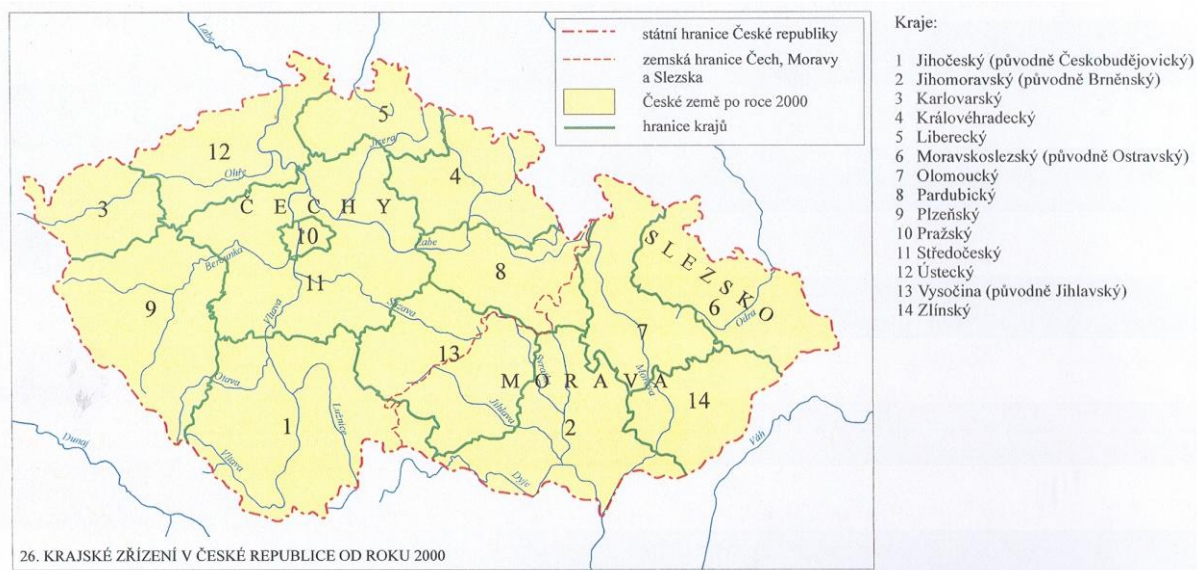

Příloha 6. Krajské zřízení v Československu v letech 1949-1960. Mapa pochází z knihy Evy SEMOTANOVÉ *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32).

Příloha 7. Krajské zřízení v Československu v letech 1960-1990. Mapa pochází z knihy Evy SEMOTANOVÉ *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32).

Příloha 8. Krajské zřízení v České republice od roku 2000. Mapa pochází z knihy Evy SEMOTANOVÉ *Historická geografie českých zemí* (jako pozn. 32).

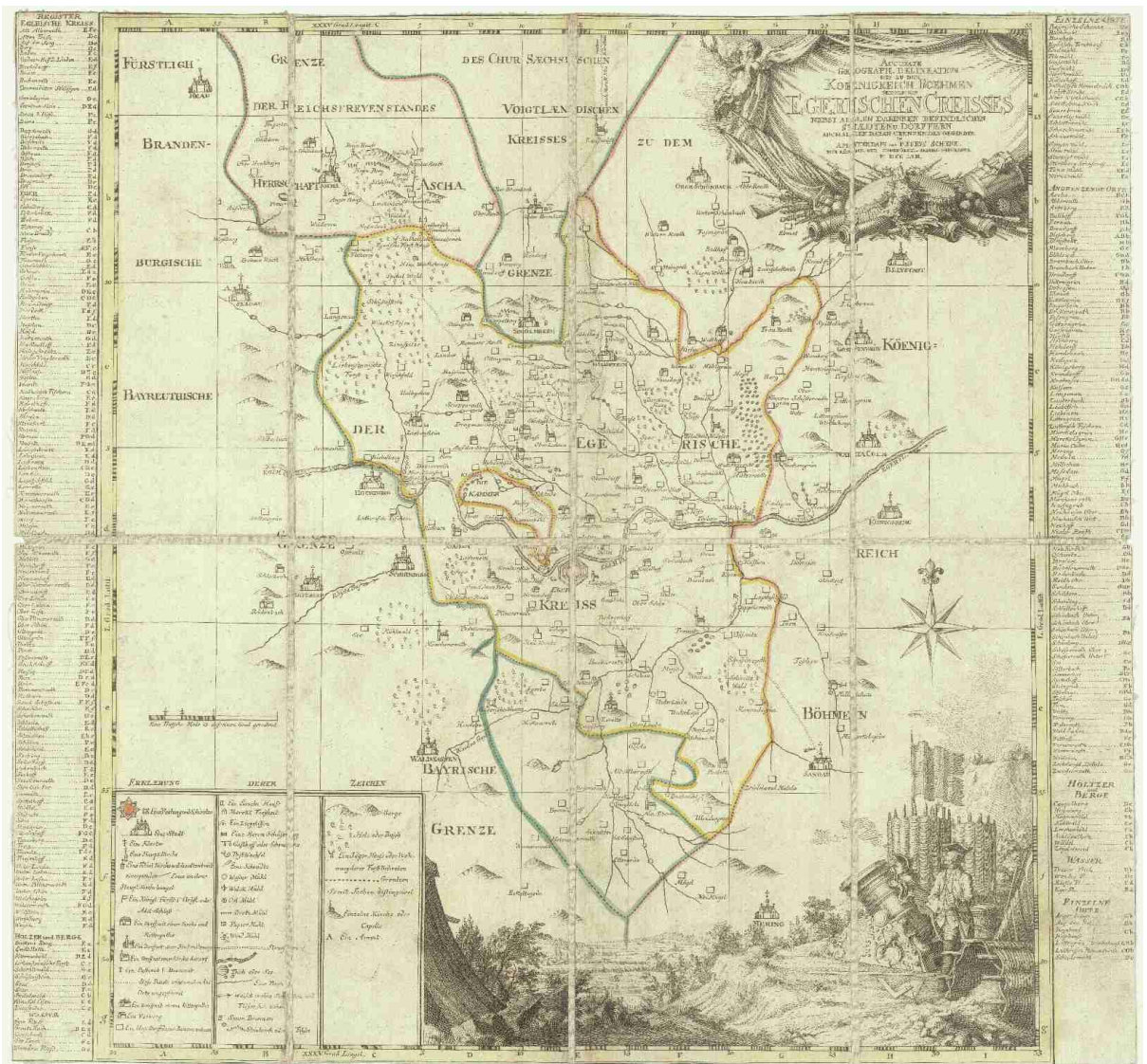

Příloha 9. Circulus Pilsnensis. Johannes Glocksperger (v katalogu č. 9). Mapa pochází z fondu Mapové sbírky PřF UK. Albertov 6, 128 43 Praha 2.

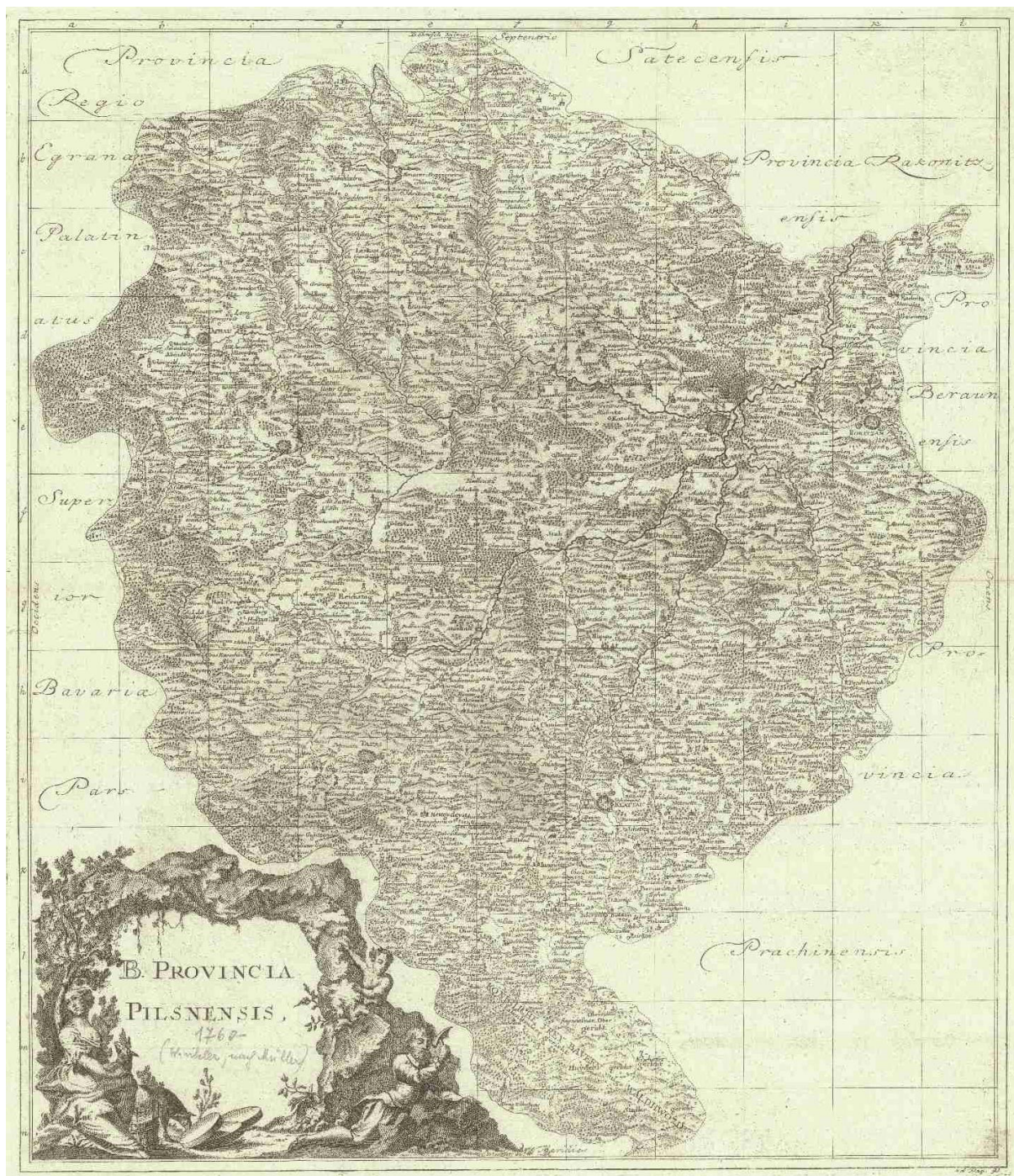
Příloha 10. Bohemiae circulus Reginohradecensis. Rkp., neznámý autor. Mapa pochází z fondu Mapové sbírky PřF UK. Albertov 6, 128 43 Praha 2.

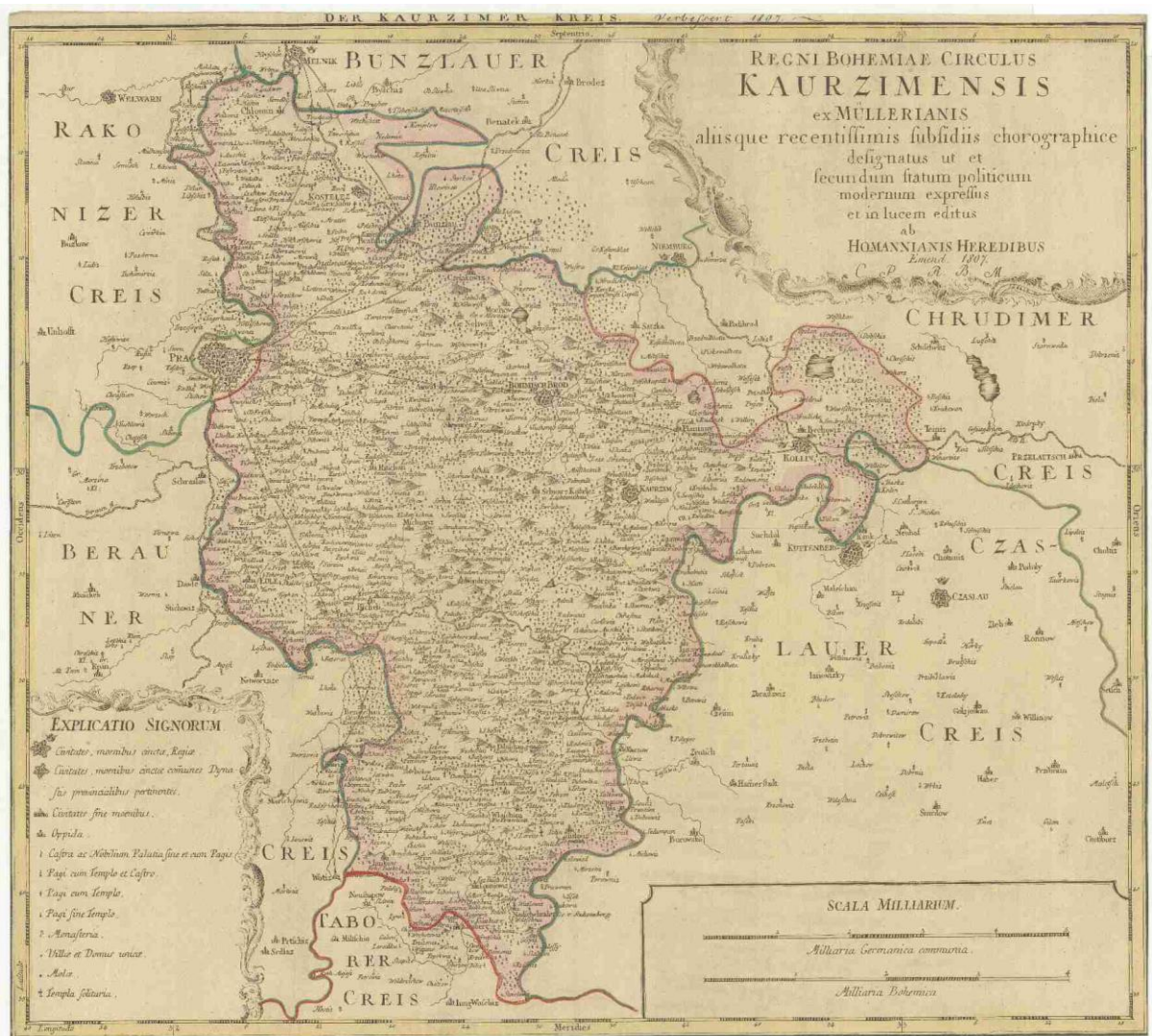
Příloha 11. Accurate geog. Delineation des zu dem Koenigreich Bohmen gehoerigen Egerischen Creisses. Petrus Schenk (v katalogu č. 143). Mapa pochází z fondu Mapové sbírky PŕF UK. Albertov 6, 128 43 Praha 2.

Příloha 12. B. Provincia Pilsnensis. Johann Christoph Winkler (v katalogu č. 29). Mapa pochází z fondu Mapové sbírky PČF UK. Albertov 6, 128 43 Praha 2.

Příloha 13. Regni Bohemiae circulus Kaurzimensis. Homannovi dědicové (v katalogu č. 47).

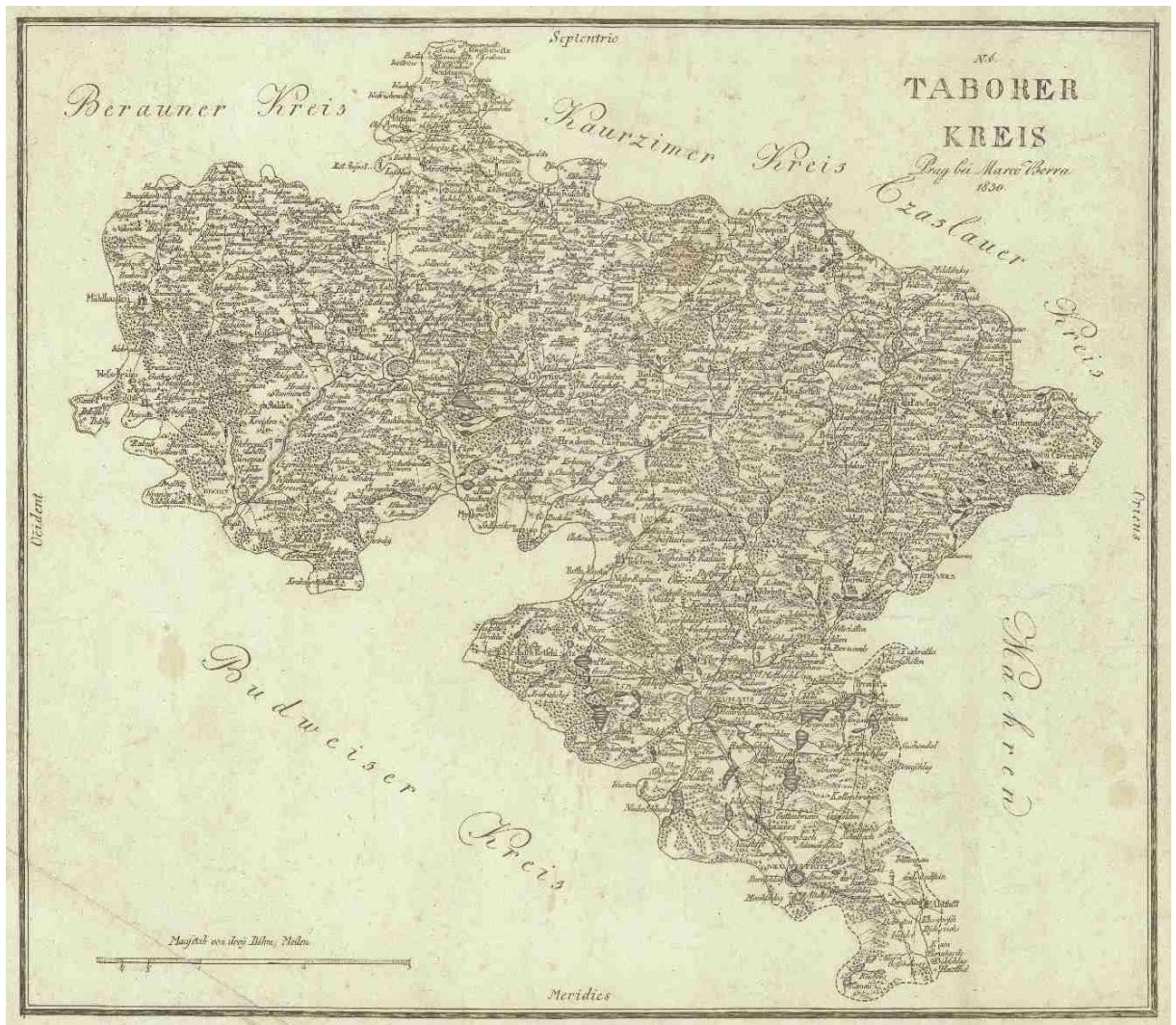
Mapa pochází z fondu Mapové sbírky PřF UK. Albertov 6, 128 43 Praha 2.

Příloha 14. Berauner Kreis. [Anton Elsenwanger] (v katalogu č. 69). Mapa pochází z fondu Mapové sbírky PřF UK. Albertov 6, 128 43 Praha 2.

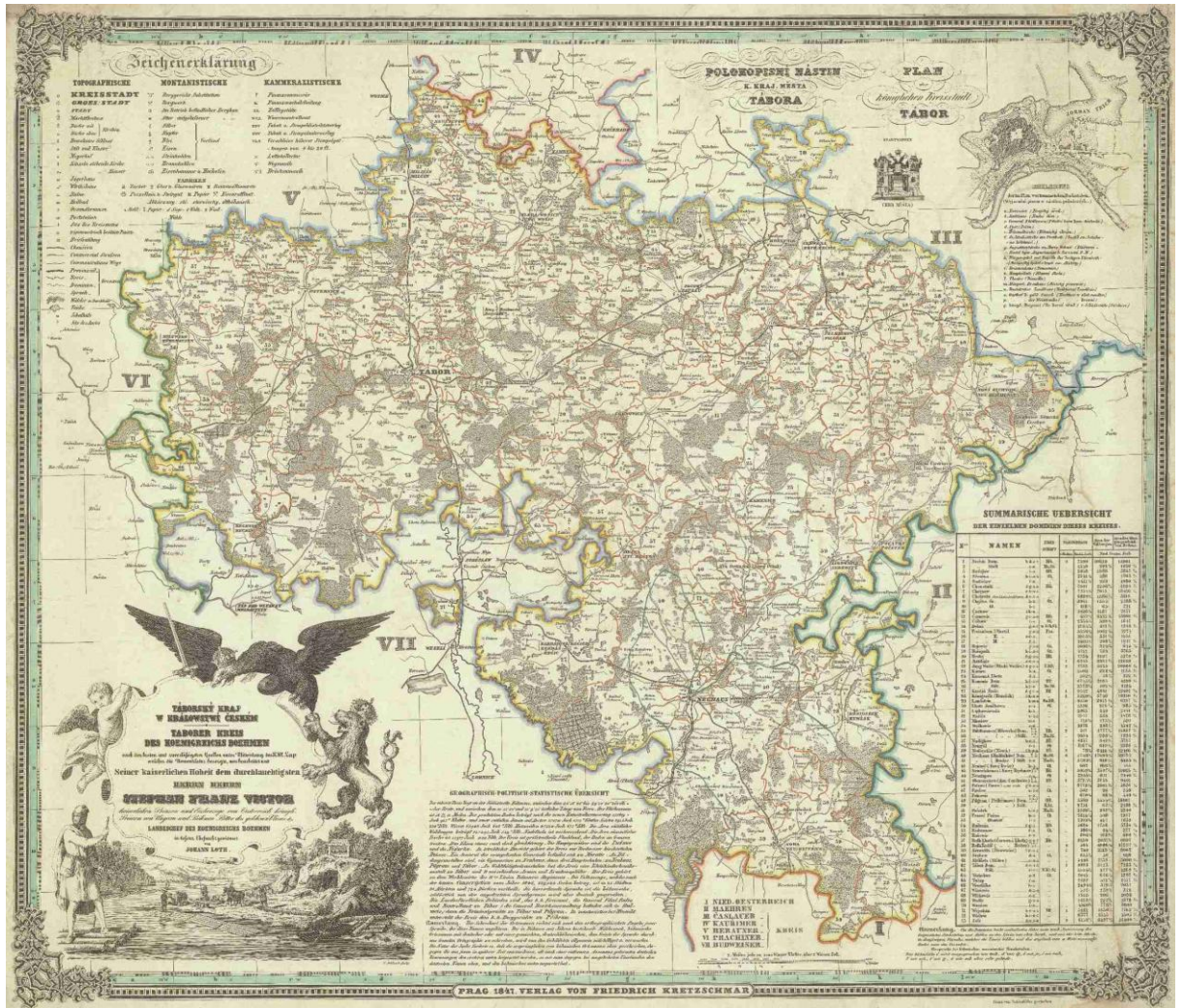

Příloha 16. Taborer Kreis. N. 6. Marco Berra (v katalogu č. 129). Mapa pochází z fondu
Mapové sbírky PřF UK. Albertov 6, 128 43 Praha 2.

Příloha 17. Táborský kraj v Království českém. Johann Loth (v katalogu č. 137). Mapa pochází z fondu Mapové sbírky PĚF UK. Albertov 6, 128 43 Praha 2.

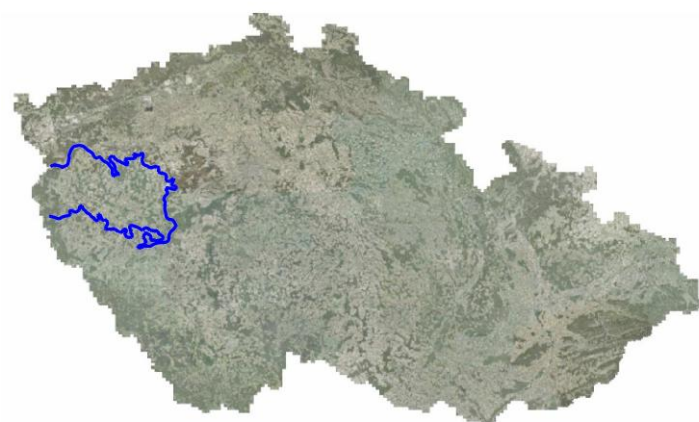
Příloha 18. Plzeňský kraj od počátku 18. století do současnosti

a) Plzeňský kraj na počátku 18. století

b) Plzeňský kraj 1714-1751

c) Plzeňský kraj 1751-1850

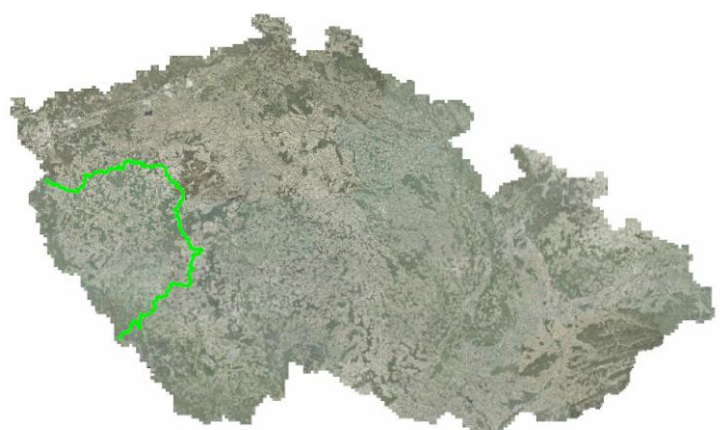

d) Plzeňský kraj 1850-1855

e) Plzeňský kraj 1855-1868

f) Plzeňský kraj 1949-1960

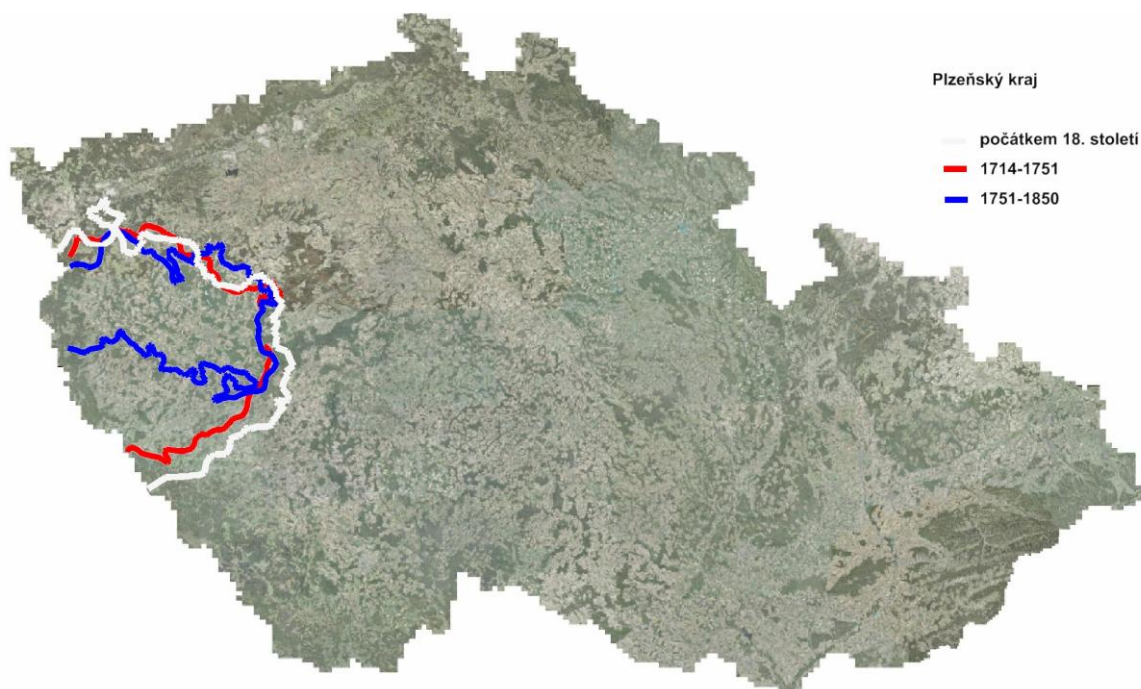

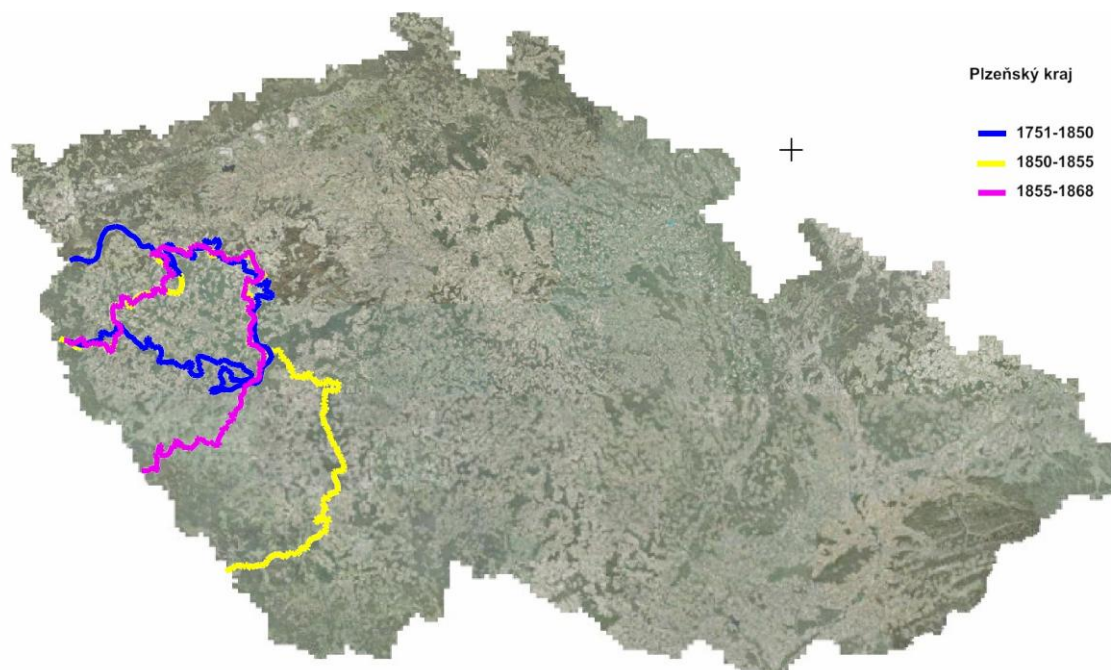
g) Západočeský kraj 1960-1990

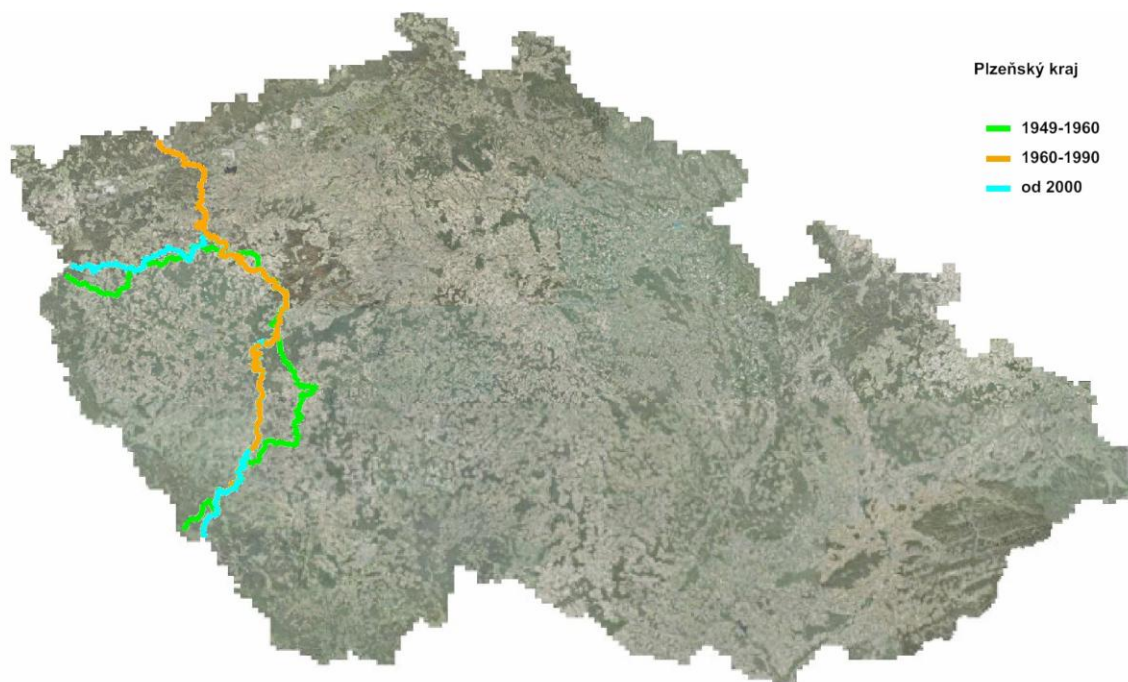
h) Plzeňský kraj od r. 2000

Příloha 19. Plzeňský kraj v 18. století

Příloha 20. Plzeňský kraj v 19. století

Příloha 21. Plzeňský kraj ve 20. a 21. století